

Laajeneva OECD -
ratkaisuja kansallisiin
ja globaaleihin ongelmiin

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

**Laajeneva OECD -
ratkaisuja kansallisiin
ja globaaleihin ongelmiin**

ISSN 0358-1489
ISBN 978-951-724-761-0

Taitto Väriskirkus Oy

Helsinki 2009

SISÄLTÖ

ALKUSANAT	5
MIKÄ ON OECD?	9
1. Historia lyhyesti.....	9
2. Organisaatio.....	11
3. Työohjelma ja budjetti.....	12
4. OECD:n julkaisut ja tilastot	13
OECD JA SUOMI	17
1. Tavoitteita ja kokemuksia - kannattava jäsenyys?.....	17
2. OECD-asioiden käsittely Suomessa.....	19
3. Suomen pysyvä edustusto OECD:ssä.....	19
OECD JA MUU MAAILMA	21
1. Ulkosuhteet	21
2. Uudistuva agenda	23
<i>Tietolaatikot:</i>	
<i>OECD:n ilmastonmuutostyö, Innovaatiopolitiikka</i>	24
OECD:N TOIMINTALOHKOT	27
1. Talouspolitiikka.....	27
<i>Tietolaatikko: OECD:n toimenpiteet talouskriisin yhteydessä</i>	29
2. Verotus	30
3. Rahoitusmarkkinat	31
4. Kauppapolitiikka.....	32
<i>Tietolaatikko: Aid for Trade ja OECD</i>	35
5. Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö.....	36
<i>Tietolaatikko: Kehityspoliittinen johdonmukaisuus</i>	39
6. Investoinnit	40
7. Yritysten toimintaympäristö.....	42
8. Kilpailupolitiikka.....	43
9. Kuluttajapolitiikka	44
10. Lahjonnan ja rahanpesun vastainen työ.....	45
11. Tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikka	48
<i>Tietolaatikko: Aineeton omaisuus ja aineettomat oikeudet</i>	51

12. Koulutuspolitiikka.....	52
13. Työllisyys- ja sosiaalikeskymykset.....	55
14. Terveystolitiikka.....	59
15. Ympäristöpolitiikka.....	61
16. Energiakesymykset.....	64
17. Liikenne.....	66
18. Maatalous- ja kalastuspolitiikka.....	67
19. Aluepolitiikka.....	71
20. Julkishallinnon kehittämisen.....	73

LIITTEET75

Liite 1:

Töihin OECD:n sihteeristöön?.....	75
-----------------------------------	----

Liite 2:

OECD:n keskeiset osastot ja niiden sektoreilla toimivat pääkomiteat.....	79
--	----

Liite 3:

OECD:n kaikki komiteat ja työryhmät.....	81
--	----

ALKUSANAT

Suomi liittyi OECD:hen 28.1.1969 - tätä kirjoitettaessa melkein tasan 40 vuotta sitten. Vuosijuhlan kunniaksi järjestettiin Helsingissä juhlallinen seminaari, jonka pääpuhujat olivat pääministeri Matti Vanhanen ja OECD:n pääsihteeri Angel Gurría. Tasavuosien kunniaksi on mielenkiintoista ja hyödyllistäkin katsoa hieman myös taaksepäin. Tämä sopii myös erinomaisesti OECD:n toimintaideologiaan, jossa tulevaisuus rakennetaan opituille läksyille ja hyvälle käytännölle.

Suomen jäsenyyden alkuvuodet paljastivat kotimaisessa markkinataloudessa monia heikkouksia ja puutteita, joiden suhteen OECD tarjosi erinomaisen kehityksen reformien toteuttamiselle. Järjestötyön kautta Suomeen välittyi uusia ajatuksia ja parhaita periaatteita, jotka ovat osaltaan vaikuttaneet maamme kehitykseen kohti johtavaa innovaatio- ja koulutusyhteiskuntaa. Voikin todeta, että kaikilla julkishallinnon toimialoilla - puolustushallintoa ja kulttuuria lukuun ottamatta - jäsenyys on antanut välttämätöntä tutkimustietoa politiikkapäätöstemme pohjaksi.

Jäsenyyden myötä tapahtunutta oven avausta Eurooppaan siis seurasi pitkä ja hyödyllinen oppimisjakso, jota toki edelleenkin haluamme jatkaa: Suomen OECD-jäsenyyden perustavoitteena on käyttää ja hyödyntää oman taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksemme hyväksi kaikkia niitä tutkimuksia, analyysejä, politiikkasuosituksia ja parhaita käytäntöjä, joita OECD voi jäsenilleen tarjota. Tämän oppimisprosessin ytimenä on ajatus siitä, että vertaisoppimisen ja -vaikuttamisen kautta jäsenmaat ovat myös oppimassa toisiltaan. Tässä kokonaisuudessa Suomi on löytänyt paikkansa myös ”opettajana ja mallina”.

Tänään Suomi on aktiivisesti vaikuttamassa OECD:n lähestymistapoihin, sisältötyöhön ja toimintatapoihin. Tämä tapahtuu edustajiemme kautta kaikissa komiteoissa ja työryhmissä sekä edustuston toimesta järjestön päättävissä elimissä. Viime vuosina Suomi on toiminut aktiivisesti horisontaalisen lähestymistavan ja eri sektoreiden välisen politiikkajohdonmukaisuuden istuttamiseksi OECD:hen. Maailman isot ongelmat eivät enää ole siististi aseteltavissa omiin lokeroihinsa kussakin ministeriössä. OECD:n osastojen on näytettävä tässä esimerkkiä jäsenmaille. Suomen aloitteesta eräänlaisena ”pilottihankkeena” toimi

kaupan ja kehitys yhteistyön välisen johdonmukaisuuden edistäminen. Näyttäisi siltä, että politiikkajohdonmukaisuus ja horisontaalisuus ovat tulleet OECD:hen jäädäkseen.

Kohta 50-vuotias OECD on myös itse muuttunut paljon tähänastisen elinkaarensa aikana. Paljon tätä muutosta on mahtunut myös viimeiseen kolmeen vuoteen, jolloin järjestön pääsihteerinä on toiminut meksikolainen Angel Gurría. Hän on ottanut tehtäväkseen OECD:n tuomisen globalisaation hallinnan keskiöön. OECD:n ministerineuvoston kokous kesäkuussa 2008 oli vahva näyttö siitä, että näin on myös tapahtumassa: järjestön upouudessa konferenssikeskuksessa 30 jäsenmaan ministerit istuivat nyt yhdessä 10 muun maan kanssa. Muuttuneessa maailmassa OECD on ymmärtänyt hyvin kohtalonkysymyksensä: laajenemisella ja tiivistetyllä kanssakäymisellä nousevien talouksien kanssa haetaan vahvempaa pohjaa ja uskottavuutta järjestön politiikkasuosituksille, sekä toisaalta pyritään sitouttamaan näitä maita yhteisiin pelisääntöihin ja toimintatapoihin.

Samalla tavalla kuin järjestön päämajan uusi konferenssiosa sulautuu hyvin yhteen sen vanhan linnaosan kanssa, järjestön uudistuminen tapahtuu rakentamalla se OECD:n vanhojen vahvuuksien ja lisäarvon perustalle. Perustamisestaan lähtien OECD on palvellut jäsenmaitaan tarjoamalla näille kaikilla toimialoillaan korkeatasoista tutkimusta ja analyysiä kansainvälisistä kehityssuunnista. Selvitystyö on perusedellytys OECD:n työn varsinaisille lopputuotteille, eli politiikkasuosituksille, suuntaviivoille, parhaille käytännöille ja oikeudellisesti sitoville normeille. Jäsenet saavat ja jakavat yhteistä tietoa sekä vaikuttavat toisiinsa vertaispainostuksen kautta. Tämä on ollut ja on edelleen OECD:n toiminnan perusta, jossa taloudellinen ja talouspoliittinen näkökulma yhdistyy eri politiikan alojen korkeatasoiseen asiantuntemukseen. Yhteen sovittamalla jäsenmaitensa politiikkaa yksittäisillä toimialoilla OECD on myös vaikuttanut eri alojen kansainvälisten pelisääntöjen syntymiseen, mikä on globaalihallintoa parhaimmillaan.

Venäjän OECD:n liittymistä koskeva prosessi on Suomen kannalta erityisen merkityksellinen. Se tarjoaa OECD:n jäsenmaille ainutlaatuisen mahdollisuuden ohjata Venäjää muuttamaan politiikkojansa, lainsäädäntöänsä ja lainsäädännön soveltamista OECD:n viitoittamaan suuntaan. Erityisesti ulkomaisten investointien kohtelu, korruption vastainen lainsäädäntö, sääntely, erilaiset lupakäytännöt, yrityshallinto ja verotus ovat kysymyksiä, joihin tullaan kiinnittämään huomiota arvioitaessa Venäjän edellytyksiä täyttää jäsenyyskriteerit.

Myös Suomi katsoo, että järjestön jatkuva uudistuminen on edellytys sen merkityksen ja painoarvon säilyttämiselle. Järjestön laajeneminen ja tiivistetty kanssakäyminen sekä agendan uudistuminen ovat välttämättömiä osatekijöitä tässä kokonaisuudessa. Käynnissä oleva finanssi- ja talouskriisi korostaa multilateraalisen järjestelmän merkitystä, jossa jokaisen toimijan on löydettävä lisäarvonsa. Pääministeri Vanhasen vierailu OECD:ssä 13.2.2009 avasi uuden yhteistyömuodon, jossa OECD korkean tason vierailun yhteydessä tarjoaa yksittäiselle jäsenmaalle juuri sille ja sen tilanteeseen sopivia palveluja. OECD:n merkitystä voidaan hyvin mitata kysymällä, missä määrin järjestöä voidaan hyödyntää hallitusohjelman keskeisimpien kysymysten käsitellessä ja toimeenpanossa. Suomen kohdalla vastaus on tällä hetkellä ”hyvin paljon”.

Haluan tässä lopuksi muistaa ja kiittää niitä tuhansia suomalaisia virkamiehiä, jotka ovat 40 vuoden aikana täällä käyneet ja osallistuneet OECD:n komiteoiden ja työryhmien kokouksiin. Heidän työnsä, asiantuntemuksensa, kokemuksensa, elämyksensä ja vaikuttamisensa ovat tuoneet Suomen OECD:hen. Tämä julkaisu pyrkii antamaan tietoa OECD:stä näiden virkamiesten seuraajille sekä kaikille OECD:stä kiinnostuneille ja sen tietoa käyttäville suomalaisille.

Pariisissa 23.2.2009

Pertti Majanen
Pysyvä edustaja
Suurlähettiläs

OECD

Nimi: *Organization for Economic Cooperation and Development,*
suom. *taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö*

Päämaja: Pariisi

Perustettu: 1961

Jäsenmaita: 30

Budjetti: n. 390 miljoonaa euroa vuonna 2008
(josta n. 27 prosenttia vapaaehtoisrahoitusta)

Henkilöstö: n. 2500 (v. 2008)

Peruskirjan tavoitteet:

- Kestävän taloudellisen kasvun ja työllisyyden edistäminen.
- Taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin lisääminen.
- Kansainvälisen kauppajärjestelmän toiminnan edistäminen.
- Järjestön ulkopuolisten maiden kehityksen tukeminen.

MIKÄ ON OECD?

OECD (*Organization for Economic Cooperation and Development*, suom. *taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö*) on kehittyneiden markkinatalousmaiden yhteistyöjärjestö, jonka päämaja sijaitsee Pariisissa. Järjestöön kuuluu tällä hetkellä 30 jäsenmaata ja viisi maata on aloittanut jäsenyysneuvottelut järjestön kanssa. OECD:n yleisiksi toimintatavoitteiksi on määritelty kestävän taloudellisen kasvun ja työllisyyden edistäminen sekä hyvinvoinnin lisääminen. Käytännössä OECD:n toimintakenttä on varsin monipuolinen ja kattaa jäsenmaidensa lähes kaikki talous- ja yhteiskuntapolitiikan lohkot aina kauppapolitiikasta teknologiapolitiikkaan ja verotuksesta ympäristökysymyksiin. Laajassa toimintakentässään järjestön erityisvahvuuksiin kuuluu niin monitasoinen, yksittäiset politiikkalohkot ylittävä näkökulma kuin taloudellisen ja talouspoliittisen analyysin yhdistäminen eri aloja koskevaan tarkasteluun.

Valtaosa OECD:n piirissä tehtävästä työstä pyrkii tavalla tai toisella kehittämään jäsenmaiden politiikkaa eri talous- ja yhteiskuntaelämän aloilla. OECD toimii asiantuntijaorganisaationa, joka tukee jäsenmaissa tehtävää päätöksentekoa. OECD:n kokouksissa jäsenmaat saavat tietoa muiden samankaltaisten maiden toimenpiteistä ja keskustelevat politiikan vaihtoehtoista sekä saaduista kokemuksista. Järjestön tuottamat analyysit ja ennusteet tarjoavat tietoa eri sektoreilla odotettavissa olevista kehityssuunnista. Niillä aloilla, missä kansallisten politiikkojen yhteensovittamisen tarve on ilmeinen, OECD tarjoaa jäsenmaiden politiikkoja ohjaavia suuntaviivoja sekä suosituksia.

1. Historia lyhyesti

OECD:n juuret ovat vuonna 1948 perustetussa OEEC:ssä (*Organization for European Economic Cooperation*), joka luotiin hallinnoimaan Marshall-suunnitelmana tunnettua Euroopan avustus- ja jälleenrakennusohjelmaa. OEEC toimi Euroopan maiden välisenä yhteistyöorganisaationa, jonka tehtävänä oli auttaa sodan runtelemaat taloudellisesti jaloilleen. Rakennemuutosohjelmana Marshall-suunnitelma tähtäsi paitsi avunantoon niin myös tuottavuuden parantamiseen, rahatalouden tasa-painottamiseen, kaupan laajentamiseen sekä taloudellisen yhteistyön

kehittämiseen. Kun Länsi-Euroopan elintaso ja taloudellinen toimeliaisuus 1950-luvun lopussa saavutti ja jopa ylittikin sotaa edeltäneen tason, Euroopan ja Pohjois-Amerikan valtiot päättivät vuonna 1961 perustaa kokonaan uuden, taloudelliseen yhteistyöhön keskittyvän järjestön, OECD:n.

Perustamisvaiheessa OECD:n jäseneksi tuli 20 maata: Belgia, Espanja, Hollanti, Irlanti, Itävalta, Islanti, Iso-Britannia, Italia, Kanada, Kreikka, Luxemburg, Norja, Portugali, Ranska, Ruotsi, Saksa, Sveitsi, Tanska, Turkki ja Yhdysvallat. Myöhemmin järjestöön liittyivät Japani (1964), Suomi (1969), Australia (1971) ja Uusi-Seelanti (1973). Uusien jäsenmaiden laaja "aalto" koettiin 1990-luvulla kehittyneimpien siirtymätalousmaiden liittyttyä järjestöön. Nämä maat olivat Meksiko (1994), Tshekin tasavalta (1995), Unkari, Puola ja Etelä-Korea (1996). Slovakia liittyi järjestöön vuonna 2000, nostaa jäsenmaiden kokonaisuuden 30:een. Vuonna 2007 järjestön vuosittaisessa ministerikokouksessa tehtiin päätös aloittaa jäsenyysneuvottelut Chilen, Israelin, Slovenian, Venäjän ja Viron kanssa.

Jäsenmäärän kasvun lisäksi OECD:n toimenkuvaa ovat kuluneina vuosikymmeninä muokanneet kansainvälisessä toimintaympäristössä ja kansainvälisen talouden rakenteissa tapahtuneet muutokset. Järjestön alkuvuosikymmeninä markkinatalousmaiden ryhmä pysyi kansainvälisessä politiikassa melko muuttumattomana, kehitysmaiden ja sosialististen maiden erottuessa omina ryhminään. 2000-luvulla tilanne on muuttunut useiden maiden lähennyttyä niin taloudellisesti kuin poliittisestikin perinteistä OECD-maiden ryhmää. Tämä kehityssuunta on osaltaan muokannut OECD:n toimintaa yhä globaalimmaksi. Järjestön ulkosuhteita on laajennettu ja komiteoiden ovia on raotettu ulkopuolisille huomioitsijamaille.

Kenties vieläkin merkittävämpää on OECD:n toiminnan kannalta ollut viime vuosikymmeninä koettu taloudellisen toiminnan kansainvälistyminen ja globalisaatio. Yhä useammilla kansallisesti toteutettavilla julkisilla ja yksityisillä toimenpiteillä on rajat ylittäviä, kansainvälisiä vaikutuksia. Samalla eri yhteiskuntapolitiikan sektorit nivoutuvat kansainvälisellä tasolla aiempaa lähemmin toisiinsa: esimerkiksi kauppapolitiikka vaikuttaa kansainvälisen kilpailupolitiikan toteuttamiseen ja verotus maailmanlaajuiseen ympäristöpolitiikkaan. Eri sektorien välisten yhteyksien ja vaikutussuhteiden tutkimisesta on tullut tärkeä alue, jolla OECD toimii aktiivisesti ja järjestön työssä on kiinnitetty yhä enenevässä määrin huomiota horisontaalisiin hankkeisiin.

2. Organisaatio

Sihteeristö

Pääsihteerin johtamassa sihteeristössä työskentelee noin 2500 henkilöä, joista asiantuntijatehtävissä työskentelee noin 1000 henkilöä. Pysyvässä työsuhteessa työskentelee noin 1600 henkilöä ja viimeisen kymmenen vuoden aikana projektihenkilöstön määrä onkin lähes kolminkertaistunut. Sihteeristö jakaantuu alakohtaisiin osastoihin (*directorates*). Osastot huolehtivat komiteoiden ja työryhmien kokousten valmistelusta, tekevät kokousten tausta-asiakirjat, valmistelevat päätösesitykset sekä vastaavat pääosin järjestön analyttisestä työstä. Sihteeristö laatii alakohtaisia maatumkintoja ja selvityksiä sekä suorittaa jatkuvasti perusteellista tiedonkeruu-, tilastointi- ja seurantatyötä. Erityistehtäviin sihteeristö käyttää myös ulkopuolisia konsultteja.

Komiteat ja työryhmät

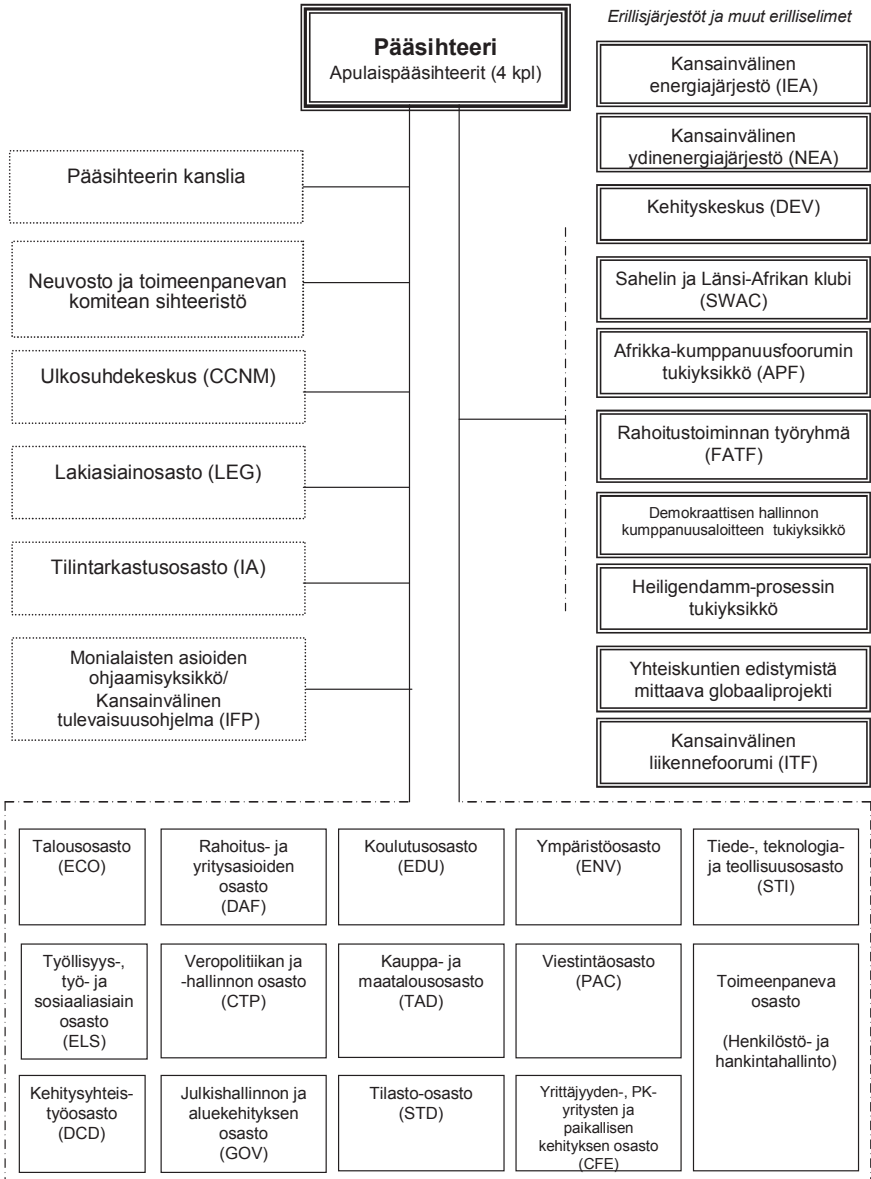
OECD:n toiminnan ytimen muodostavat komiteat ja työryhmät, joissa toteutetaan suurin osa järjestön käytännön työstä. Yli 200 komiteaa ja niiden alaisuudessa toimivaa työryhmää kattavat järjestön koko toimintakentän. Ne muodostavat pääasiallisen foorumin jäsenmaiden väliselle tietojen vaihdolle, keskustelulle, koordinaatiolle ja niin sanottujen parhaiden käytäntöjen luomiselle. Kokouksiin osallistuu vuosittain noin 40 000 pääkaupungeista lähetettyjä eri alojen erityisasiantuntijoita. Jäsenmaiden jatkuvasta edustautumisesta OECD:ssä puolestaan huolehtivat Pariisissa sijaitsevat kunkin jäsenmaan edustustot. Komiteoiden ja työryhmien kokoontumistiheys vaihtelee toimialan mukaan. Useat asiantuntijakomiteat kokoontuvat 2–3 kertaa vuodessa, jotkut työryhmistä selvästi useammin. Hieman harvemmin ja epäsäännöllisemmin järjestetään ministeritason komiteakokouksia.

Neuvosto

Komiteoiden yläpuolella järjestön ylintä päätösvaltaa käyttää OECD:n neuvosto (*Council*), joka tekee keskeiset, järjestön toimintaa ohjaavat päätökset. Neuvosto koostuu jäsenmaiden Pariisissa olevista pysyvistä edustajista eli OECD-suurlähettiläistä. Ainakin kerran vuodessa, taval-

lisesti touko- tai kesäkuussa, se kokoontuu ministeritasolla. Tähän OECD:n ministerineuvoston kokoukseen (*Ministerial Council Meeting, MCM*) osallistuvat tavallisesti ulkomaankauppa-, valtiovarain- tai talousministerit. Neuvoston toimeenpaneva komitea (*Executive Committee, EC*) valmistelee neuvostoon käsiteltäväksi tulevia asioita ja vauhdittaa näin sen työtä. Kaksi kertaa vuodessa pidettävä toimeenpanevan komitean erityisistunto (*Executive Committee in Special Session, ECSS*) on järjestön pääkaupunkiedustajista koostuva elin, johon tavallisesti osallistuu ulkoasiain- ja talousministeriöiden korkeita virkamiehiä.

OECD:n organisaatiokaavio

3. Työohjelma ja budjetti

OECD:n työohjelmasta ja budjetista päätetään kahden vuoden jaksoissa. Tällä hetkellä ja lähivuosina lähtökohtana budjetin suunnittelussa on tehdä ainoastaan inflaatiotarkistukset. Sen mukaan budjetti ottaa huomioon järjestön juokseviin menoihin kohdistuvat välttämättömät korotuspaineet ja käytännössä kasvaa vain Ranskan inflaation verran. OECD:n työohjelman kasvattamiseen kohdistuu runsaasti paineita jäsenmaiden taholta. OECD:n haluttaisiin tekevän paljon enemmän selvityksiä kuin sen budjetin raamit antavat myöten.

OECD:n vuosibudjetti oli vuonna 2008 yli 390 miljoonaa euroa. Budjetti koostuu ns. I-osasta, joka on kaikille jäsenille yhteinen ja jonka rahoittamiseen kaikki osallistuvat sekä ns. II-osan ohjelmista, joihin maat osallistuvat oman halukkuutensa mukaan. Vapaaehtoisrahoitusten määrä on kasvanut tasaisesti viime vuosina ja jo noin puolet järjestön I-osan työstä rahoitetaan niiden avulla. Järjestön sisällä käydään keskustelua vapaaehtoisrahoituksen periaatteista ja menettelytavoista. Lisäksi OECD rahoittaa toimintaansa pienessä määrin julkaisutoiminnasta saatavilla varoilla.

Kunkin jäsenmaan jäsenmaksu määritellään vuosittain erityistä kaavaa käyttäen. Jäsenmaksu muodostuu kaikille jäsenille samansuuruisesta perusmaksusuudesta sekä maakohtaisesta osuudesta, joka määräytyy bkt per capita -pohjalta eräin korjauksin. Suomen maksuosuus on tällä hetkellä noin 0,9 prosenttia järjestön I-osan budjetista, minkä lisäksi Suomi rahoittaa eräitä erillisiä, maamme kannalta tärkeitä OECD:n työohjelmia. Suomen maksut OECD:n kokonaisbudjettiin olivat vuonna 2008 yhteensä noin 2,5 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi Suomen vapaaehtoisrahoituksen osuus vuonna 2008 oli noin 0,8 miljoonaa euroa.

OECD:n työsuunnittelu- ja budjetointiprosessiin liittyy kiinteänä osana jälkiarviointi ja prioriteettien asettaminen tulevalle työlle. Kahden vuoden välein pääkaupunkien virkamiehet osallistuvat harjoitukseen, jossa arvioidaan edellisen budjettikauden työohjelman sisällön merkitystä ja vaikuttavuutta. Pääkaupunkien näkemyksiä järjestön keskipitkän aikavälin prioriteeteista kartoitetaan samoin kahden vuoden välein ennen seuraavan budjettikauden työohjelman suunnittelun aloittamista.

4. OECD:n julkaisut ja tilastot

OECD tuottaa säännöllisesti lukuisia eri julkaisuja ja tilastoja. Julkaisujen määrä vuodessa on noin 250 ja ne ovat tärkeä väline levittää sihteeristön analyysityön tuloksia järjestön ulkopuolelle. Julkaisutiheys vaihtelee julkaisun mukaan. Joitakin julkaisuja toimitetaan puolivuositain, kuten talouskatsauksia, toisia taas selkeästi harvemmin. Säännöllisten julkaisusarjojen lisäksi OECD tuottaa yksittäisiä tutkimuksia, analyysieja ja ohjeistuksia ajankohtaisista kysymyksistä järjestön toimintakenttään kuuluvilla aloilla. Julkaisuja ja tilastoja voi tilata OECD:n verkkosivuilla olevien palvelujen kautta perinteisesti paperiversioina tai sähköisesti.

OECD:n julkaisut laaditaan järjestön virallisilla kielillä eli englanniksi ja ranskaksi. Tämän lisäksi tiedotusosasto julkaisee tärkeimpien julkaisujen tiivistelmät 22 eri kielellä. Nämä löytyvät myös suomeksi ja ovat ladattavissa järjestön verkkosivuilla. Maat voivat myös rahoittaa valitsemiensa julkaisujen käännettämisen omalle kielelleen.

Lisätietoja OECD:n julkaisuista: www.oecdbookshop.org ja www.oecd.org/publications

Esimerkkejä OECD:n säännöllisesti ilmestyvistä julkaisuista:

- *OECD Economic Outlook*
- *Economic Policy Reform: Going for Growth*
- *Education at a Glance*
- *OECD Employment Outlook*
- *Environmental Outlook*
- *Development Co-operation Report*
- *OECD Communications Outlook*
- *OECD Information Technology Outlook*
- *OECD Science, Technology and Industry Outlook*
- *Agricultural Policies in OECD Countries*
- *OECD/FAO Agricultural Outlook*
- *Health at a Glance*
- *International Migration Outlook*
- *Higher Education and Management Policy*

OECD ja Suomi

Suomi on ollut OECD:n jäsen vuodesta 1969. Järjestö on vuosien varrella tarjonnut Suomelle hyödyllisiä virikkeitä ja politiikkasuosituksia maamme taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen hyväksi. OECD:n tarjoamat mahdollisuudet muiden samankaltaisten maiden kanssa käytävään vuoropuheluun ja ajatusten vaihtoon ovat myös Suomen kannalta arvokkaita asioita. OECD tarjoaa EU-jäsenyytemme aikana Suomelle nimenomaan EU:n ulkopuolisen vertailunäkökulman. Taloudellisen toiminnan kansainvälistyessä järjestön merkitys on entisestään kasvanut; OECD:n analyysityö ja siellä käytävä keskustelu luovat pohjaa kansalliselle päätöksenteon valmistelulle ja antavat ulkopuolisen asiantuntija-arvion siitä, millä tavoin vallitsevaa politiikkaa tai rakenteita eri sektoreilla tulisi muuttaa.

1. Tavoitteita ja kokemuksia - kannattava jäsenyys?

Pyrkimys avata ovia Eurooppaan oli yksi merkittävin tavoite Suomen liittymiselle OECD:hen vuonna 1969. Tähän pyrkimykseen liittyi yhtäältä poliittinen tarve ankkuroida maamme länsimaiseen vapaaseen markkinatalouteen ja esiintyä muiden markkinatalousmaiden seurassa, toisaalta kauppapoliittinen tavoite tiivistää taloudellisia ja kaupallisia suhteitamme tämän maaryhmän kanssa.

OECD tarjosi tähän erinomaisen mahdollisuuden, jota oli jo tutkittu 1950-luvun lopulla, kun OECD:n edeltäjä OEEC oli lähettänyt Suomelle viestejä kiinnostuksestaan Suomen jäsenyyttä kohtaan. Asia meni jopa niin pitkälle, että OEEC toteutti Suomea koskevan taloustutkinnan, jota tuohon aikaan voitiin pitää eräänlaisena kypsyystestinä jäsenyydelle. Suomi läpäisi testin, mutta ulkopoliittinen varovaisuus ja se, että Suomi ei ylipäättään kuulunut Marshall-apua saaneisiin maihin, vaikuttivat siihen, että Suomi ei jäsenyysasiassa edennyt.

Sittemmin toteutuneen OECD-jäsenyyden voidaan hyvin katsoa täyttäneen Suomen ensimmäisen ja alkuperäisen tavoitteen. Suomen asteittainen yhdentyminen länteen jatkui ja vahvistui, ja Suomi liittyi yhteisöön, jonka arvomaailman se oli aina jakanut. Vaikka Suomella oli mahdollisuus jo ennen liittymistään osallistua mm. OECD:n teollisuus-

ja tilastokomiteoiden toimintaan, vasta myöhemmin ja vähitellen Suomelle alkoivat avartua ne kaikki oppimisen mahdollisuudet, joita OECD tarjosi.

Vuosien varrella alkuperäinen tavoite on jäänyt historiaan ja jäsenyyden keski-iän kynnyksellä Suomelle tärkeitä tavoitteita ovat järjestön sisältötyöhön vaikuttaminen, uudenlaisten näkökulmien kuten horisontaalitehtävien tuominen osaksi järjestön työskentelyä sekä järjestön toimintatapojen uudistamiseen vaikuttaminen. Jäsenyyden myötä olemme päässeet hyötymään OECD:n laadukkaasta analyysityöstä, politiikka-suosituksista ja parhaista käytännöistä. Samalla olemme päässeet joillakin sektoreilla ”toimimaan esimerkkinä” ja kokemuksistamme on haluttu oppia. OECD:n merkitystä maamme julkisen sektorin ja sen eri politiikkalohkojen kehittämiseksi ja uudistamiseksi voi hyvin valaista innovaatio- ja koulutuspolitiikkojen avulla.

Suomi on tänään johtava innovaatio- ja koulutusyhteiskunta. Innovaatiotoiminnan tärkeyden ymmärtäminen ja sen parhaat periaatteet saapuivat Suomeen OECD:n kautta. Tällä saralla roolit ovat vuosien varrella kääntyneet: menestyminen innovaatio-osaamisessa on herättänyt kiinnostusta muissa jäsenmaissa ja Suomi on esitellyt kokemuksiaan OECD-maille.

Huolimatta siitä, että Suomella on perinteinen vahva näkemys koulutuksen avainasemasta yhteiskunnalliselle kehitykselle ja pitkäaikaiset kokemukset sen toteutumisesta käytännössä, monista tämänkin sektorin saavutuksista olemme velkaa juuri OECD:lle. Se on vaikuttanut 1970-luvulta lähtien koulutus- ja tiedepolitiikkaamme enemmän kuin mikään muu järjestö. Sittemmin menestyminen koululaisten oppimistuloksia analysoivassa PISA-tutkimuksessa on tuonut näkyvyyttä koulutussektorillemme ja tehnyt Suomesta vahvan koulutuspoliittisen vaikuttajan.

OECD:ssä meitä lisäksi kuunnellaan mm. julkishallinnon, hyvän hallinnon, kehityksen ja ympäristöpolitiikan kysymyksissä. Hiljattain Suomen aloitteesta esiteltiin myös ”pohjoismaista mallia”, joka tuskin sellaisenaan on siirrettävissä. Sen tarjoamat arvot, traditiot ja lähestymistavat voivat olla kuitenkin merkittävä viitekehys, kun on pakko tehdä vaikeita yhteiskunnallisia uudistuksia tai vaikkapa käynnissä olevan talouskriisin edellyttämiä toimenpiteitä.

Neljänkymmenen jäsenyydensuoden perusteella voikin todeta jäsenyytemme hyödyttäneen niin itseämme kuin järjestöä. OECD:n jäsenilleen tarjoamien asiantuntijapalveluiden ja tietojen hankkiminen

muualta olisi hankalaa ja kallista. Osallistuminen on ollut Suomelle myös kustannustehokasta. Tulevaisuudessa kykymme uudistua viitoittaa mahdollisuuksiimme menestyä yhä kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa. OECD:n tarjoamalle analyysityölle, politiikkasuosituksille ja parhaille käytännöille on varmasti jatkossakin käyttöä.

2. OECD-asioiden käsittely Suomessa

OECD:n komiteoiden ja niiden alaisten työryhmien sisältötyö kattaa jäsenmaiden kaikki hallinnonalat pois lukien puolustushallinnon ja kulttuurin. Suomessa ministeriöiden toimivaltajaon mukaisesti kukin ministeriö vastaa oman hallinnonalansa OECD-asioista. Kukin ministeriö on organisoitunut hoitamaan oman hallinnonalansa sisäisen koordinaation sekä vastaamaan oman toimialansa OECD-asioiden käsittelystä niin Suomessa kuin OECD:n komiteoiden ja työryhmien kokouksissa Pariisissa. Kukin hallinnonala järjestää omissa asioissaan hyväksi katsomallaan tavalla etu- ja sidosryhmien konsultoinnin.

Ulkoasiainministeriöllä on yleisvastuu OECD-asioiden hoidosta ja koordinoinnista valtionhallinnossa. Sen kauppapoliittinen osasto järjestää tarvittavan valtionhallinnon pääkaupunkikoordinaation OECD-asioiden pysyvässä koordinaatioryhmässä, jonka suppeaan kokoonpanoon kuuluvat valtionhallinnon edustajat ja laajaan kokoonpanoon näiden lisäksi keskeiset työmarkkinajärjestöt ja taloudelliset tutkimuslaitokset. OECD-koordinaation kautta vaikutetaan Suomen eri sektoreilla esittämien kantojen johdonmukaisuuteen ja Suomen kokonaisvaltaiseen OECD-politiikkaan.

3. Suomen pysyvä edustusto OECD:ssä

Suomesta käy OECD-kokouksissa vuosittain yli 700 eri ministeriöiden ja laitosten edustajaa. OECD-työn koordinaattori Suomessa on ulkoasiainministeriö, jossa päävastuu järjestöä koskevista asioista kuuluu kauppapoliittiselle osastolle.

Suomen pysyvästä edustautumisesta järjestössä vastaa Pariisissa sijaitseva OECD-edustusto, joka toimii linkkinä Suomen ja OECD:n välillä. Koska pysyvän edustuston toiminta kattaa lähes koko valtionhallinnon, on edustuston palvelufunktio erityisen laaja ja korostunut.

Edustusto palvelee poliittisia päätöksentekijöitä, julkishallintoa ja laajasti koko suomalaista yhteiskuntaa ja sen hyvinvointia. Edustusto toimii ulkoasiainministeriön alaisuudessa ja siellä työskentelee suurlähettilään johdolla ulkoasiainministeriön virkamiehiä ja eri ministeriöiden lähettämiä asiantuntijoita.

Pysyvä edustusto pyrkii vaikuttamaan OECD:n toimintaan ja sen työohjelman sisältöön siten, että se palvelee mahdollisimman hyvin Suomen intressejä ja suomalaisen yhteiskunnan tarpeita. Edustusto pyrkii välittämään tietoa OECD:n keskeisistä politiikkasuosituksista ja toimintamalleista poliittisille päätöksentekijöille, jotta niitä voitaisiin tehokkaasti hyödyntää talous- ja yhteiskuntapolitiikkojen valmistelussa. Paikallaolo mahdollistaa OECD-työn kattavan seurannan sekä kontaktipintojen rakentamisen ja edistää siten tavoitteitamme Suomen näkyvyyden ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi järjestön työssä.

OECD ja muu maailma

1. Ulkosuhteet

OECD:n toiminnan yksi peruseriaatteista on pyrkiä saamaan myös järjestöön kuulumattomat valtiot osallistumaan OECD:n työhön ja saada nämä kiinnostumaan OECD:n piirissä sovituista yhteisistä pelisäännöistä. Ei-jäsenmaiden suhteellisen osuuden ja merkityksen alati kasvaessa osana maailmantalouden ja -kaupan kokonaisuutta on OECD:n toiminnan ja normien ulottamisesta ei-jäsenmaihin tullut yhä tärkeämpää. OECD:n itse itselleen asettama tavoite relevanttina globalisaation hallinnan selvityspisteenä onkin mahdollista saavuttaa ainoastaan, mikäli järjestön toiminta, instrumentit ja säännöt pystyvät enenevässä määrin kattamaan järjestöön kuulumattomia maita.

Yhteistyötä ei-jäsenmaiden kanssa on tiivistetty eri tavoin. OECD on pyrkinyt tietoisesti irrottautumaan takavuosien leimallisesta ”riikkaan miehen kerhon” määritelmästä. Järjestön avoimuuteen ja työhön osallistumisen mahdollisuuksien parantamiseen on panostettu paitsi ottamalla mukaan uusia jäsenkandidaatteja, myös kehittämällä yhteistyömahdollisuuksia sellaisten valtioiden kanssa, jotka eivät joko toistaiseksi jäsenyyskriteerejä täytä tai eivät jäsenyydestä ole kiinnostuneita.

OECD:n työ perustuu vahvasti yksittäisten sisältökomiteoiden ja -työryhmien työskentelyyn. Yli 50 järjestöön kuulumatonta maata osallistuu huomioitsijoina tai täysjäseninä yhteen tai useampaan komiteaan tai työryhmään. Komitea- ja työryhmätyöskentelyn lisäksi OECD:n työ ei-jäsenmaiden kanssa kattaa erilaisia temaattisia, globaaleja ja alueellisia ohjelmia, foorumeita, seminaareja ja työpajoja. Esimerkiksi yli 30 ei-jäsenmaata osallistuu koululaisten oppimistasoa mittaavaan PISA-ohjelmaan.

OECD järjestää eri aiheisiin (mm. tietoyhteiskunta, investoinnit, verotus, kilpailu, koulutus ja kestävä kehitys) liittyen säännöllisesti ns. globaalifoorumeita, joiden tarkoitus on jakaa OECD-tietoa ei-jäsenmaiden poliittisille päätöksentekijöille, virkamiehille, tutkijoille sekä sidosryhmille, ja vastaavasti tuoda ei-jäsenmaiden näkemyksiä, kokemuksia

ja tarpeita esiin. OECD:llä on vakiintunutta alueellista yhteistyötä Kaakkois-Euroopassa, Kaukasuksella, Keski-Aasiassa, Kaakkois-Aasiassa, Lähi-idässä ja Afrikassa.

OECD käynnisti laajentumisprosessin viiden jäsenkandidaatin (Chile, Israel, Slovenia, Venäjä ja Viro) kanssa ministerikokouksen päätöksellä toukokuussa 2007. Jäsenyysprosessia ohjaavat OECD:n neuvoston maakohtaiset tiekartat, jotka sisältävät liittymisen proseduaalisen kehikon ja jäsenyysehdot. Tiekartoissa todetaan jäsenyyden edellyttävän yhteisten ”perustavaa laatua olevien” arvojen, kuten laillisuusperiaatteeseen tukeutuvan pluralistisen demokratian, ihmisoikeuksien, hyvän hallinnon, avoimen ja läpinäkyvän markkinatalouden toimintaperiaatteiden sekä kestäväälle kehitykselle määriteltyjen tavoitteiden noudattamista ja kunnioittamista. Tiekartoissa luetellaan myös ne alat ja sektorit, joissa kandidaattimaiden politiikkoja tullaan tarkastelemaan. Tiekarttojen liitteet sisältävät OECD:n sisällöllisen työn perusperiaatteet ja instrumentit komiteakohtaisesti eriteltynä.

Kandidaattimaiden valmiuksia täyttää jäsenyyskriteerit tarkastellaan eri sisältökomiteoissa kandidaattimaiden itsearviointien ja näiden antamien vastausten perusteella. Kun komiteoiden arviointi on saatettu päätökseen, toimittavat nämä neuvostolle virallisen arvionsa jäsenkandidaatin kyvystä ja tahdosta täyttää jäsenyysvelvollisuudet. Kun kaikkien komiteoiden viralliset arviot on toimitettu ja tarkastelut saatu päätökseen, laatii pääsihteeri esityksen, jonka pohjalta neuvosto niin halutessaan kutsuu kandidaattimaan liittymään OECD:n peruskirjaan.

OECD:n ministerikokouksessa 2007 päätettiin myös kanssakäymisen tiivistämisestä (*enhanced engagement*) Kiinan, Intian, Brasilian, Etelä-Afrikan ja Indonesian (sekä tietyiltä osin Kaakkois-Aasian alueen) kanssa. Tarkoituksena oli kytkeä merkittävimmät voimakkaasti kehittyvät taloudet nykyistä tiiviimmin osaksi OECD:n piirissä tapahtuvaa yhteistyötä ja lähentää näitä järjestön normeihin. Tiivistetty kanssakäyminen ei edellytä liittymistä järjestöön, mutta ei myöskään sulje jäsenyysmahdollisuutta pois mikäli yhteistyön tiivistymisen seurauksena partnerimaa kiinnostuu jäsenyydestä. Tiivistetty kanssakäyminen perustuu maakohtaisiin ohjelmiin, joiden sisältö muodostuu OECD:n ja ao. partnerimaiden yhteisesti sopimista aloista ja tuotoksista. Lisätietoja osoitteesta www.oecd.org/cnm.

2. Uudistuva agenda

OECD:llä, jonka asiantuntijat kattavat useimmat eri yhteiskuntapolitiikan alueet, on erinomaiset mahdollisuudet suorittaa analyyseja aiheista, joissa kiinnitetään huomiota eri sektorien välisiin yhteyksiin ja vaikutussuhteiden tutkimiseen. Järjestön työssä onkin viime vuosina yhä enenevässä määrin panostettu horisontaalisiin hankkeisiin. Nämä hankkeet voivat olla koko järjestön toimintakenttää sivuavia laajoja projekteja tai muutaman osaston toimintakenttään rajoittuvia suppeampia aiheita, kuten esimerkiksi innovaatiot, ilmastonmuutos, maahanmuutto ja terveys. Tärkeää on, että järjestön työssä huomioidaan sen toimintakentän kattavuuden tuomat mahdollisuudet ja että työn lisäarvo ja relevanssi siten kasvaa ja päällekkäistä työtä vältetään. Suomi on aktiivisesti pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että horisontaaliset hankkeet ja niiden tuomat mahdollisuudet huomioidaan järjestön työohjelmaa suunniteltaessa.

Kansainvälisen politiikan agenda elää jatkuvassa muutostilassa ja sille nousee uusia aiheita, joihin tulee tarvittaessa tarttua nopeasti. OECD on pyrkinyt joustavoittamaan toimintaansa ja siten lisäämään mahdollisuuksiaan reagoida uusiin nouseviin aiheisiin. Järjestön vuoden 2008 ministerikokouksen agenda painottui ilmastonmuutoksen talouteen ja ruoan hintakysymykseen. Syksyllä 2008 järjestö ei aikailutt käynnistäessään työtä maailmanlaajuisen talouskriisin analysoimiseksi ja ratkaisujen löytämiseksi.

OECD tekee yhteistyötä myös muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa. Yhteistyön avulla on mahdollisuus koordinoida tehtäviä paremmin, hyödyntää järjestöjen erilaista osaamista ja pyrkiä välttämään päällekkäistä työtä. Pääsihteeri Angel Gurría on ollut aktiivinen ja aloitteellinen yhteistyön edistäjä mm. YK-järjestelmän, WTO:n ja Bretton Woods -järjestelmän suuntaan. Suomenkin esillä pitämässä Aid for Trade -työssä OECD:n ja WTO:n välinen työnjako on toiminut hyvin. Toisaalta samalla kansainvälisten järjestöjen kentässä vallitsee kilpailutilanne niiden kilpaillessa toistensa kanssa hallitusten huomiosta ja resursseista.

Horisontaalista tai järjestöjen välistä työtä tehdään tällä hetkellä lukuisissa eri hankkeissa. Seuraavilla sivuilla esittelemme OECD:n työtä ilmastonmuutoksen ja innovaatioiden saralla.

Esimerkki 1: OECD:n ilmastonmuutostyö

Ilmastonmuutokseen liittyvän työn painoarvo on OECD:ssä viime vuosina kasvanut, ja järjestön pääsihteeri on nostanut sen yhdeksi OECD:n horisontaalisen työn prioriteeteista.

OECD ei toimi kansainvälisten ilmasopimusneuvottelujen foorumina, mutta se avustaa jäsenmaita neuvotteluihin valmistautumisessa analyysin ja tiedonvaihdon kautta. Tavoitteena on tarjota jäsenmaille tukea tuloksellisten ja kustannustehokkaiden toimintamallien suunnittelussa ja toimeenpanossa. OECD:llä on poikkisektoraaalisena organisaationa ainutlaatuinen asema käsitellä ilmastonmuutoksen eri aspektejia erityisesti taloudellisesta näkökulmasta.

Tärkeä osa OECD:n ilmastonmuutostyöstä tehdään ympäristöosastolla. Teemaa käsitellään kuitenkin myös useilla muilla osastoilla ja usein eri osastojen yhteistyönä. Täten politiikkajohdonmukaisuus ja OECD:n sisäinen koordinaatio ovat erittäin tärkeitä. Ohessa esimerkkejä käsitellyistä aiheista:

- Ympäristöosasto: ekoinnovaatiot ja uusiutuvat energianlähteet, ilmastonmuutokseen sopeutumisen taloudelliset aspektit, ilmastonmuutos ja yhdyskunnat. OECD:n ja IEA:n puitteissa toimivan Annex I -asiantuntijaryhmän työ on keskittynyt vuoden 2012 jälkeiseen kauteen (ns. Post-Kioto kausi).
- Talousosasto: päästövähennysvaihtoehtojen kustannus-hyötyanalyysit, ”hiilivuoto” ja kilpailukykynekökohdat.
- Kauppa: kaupan esteiden ja kaupan vapauttamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ja teknologioiden hyödyntämiseen.
- Kehitysyhteistyö: ilmastonmuutokseen sopeutumisen integrointi kehitysyhteistyöhön. OECD-maiden kehitys- ja ympäristöministerit antoivat aiheesta yhteisen julkilausuman vuonna 2006, ja aiheeseen liittyvä ohjeistus julkaistaan vuonna 2009.
- Maatalous: ilmastonmuutoksen vaikutukset maataloudelle, maatalouden rooli ilmastonmuutoksen hillitsemisessä, maataloussektorin sopeutuminen ilmastonmuutokseen.
- Tiede-, teknologia- ja teollisuusosasto: mittarit ja analysointimetodit, nanoteknologian merkitys, informaatioteknologian ja ilmastonmuutoksen kytkökset. OECD:n valmisteilla oleva innovaatiotrattegia on tässä tärkeässä roolissa.

Työhön osallistuvat myös OECD:n muut osastot (työllisyys ja maahanmuutto, sosiaali- ja terveyspolitiikka sekä koulutussektori) ja siihen liittyvät elimet kuten NEA (*Nuclear Energy Agency*), ITF (*International Transport Forum*) ja AMSDE (*Annual Meeting of Sustainable Development Experts*).

Suomi on edistänyt horisontaalisten aiheiden käsittelyä OECD:ssä ja ollut aloitteellinen ilmastonmuutostyön kehittämiseksi sektorit ylittävään ja politiikkajohdonmukaisuutta korostavaan suuntaan.

Esimerkki 2: Innovaatiopolitiikka

Innovaatiot ovat kestävän kasvun, talouden suorituskyvyn sekä yhteiskunnallisen hyvinvoinnin parantamisen merkittäviä voimavaretejä. Ponnistuksia innovaatioiden aikaansaamiseksi lisätään monissa maissa kasvun edistämiseksi. Talouskriisit, maailmanlaajuiset energian ja ruoan hinnan heilahtelut sekä hiljattain teollistuneiden maiden kasvaminen merkittäviksi talousmahdeiksi vaativat uusia tapoja käsitellä riskejä, muuttuneita kustannuksia ja hyötyjä. Toisaalta kansantalouksien toisiinsa liittyvyys tarjoaa mahdollisuuksia: selkänöjaa luovuudelle, laajan toimintaympäristön sekä laajuutta kysynnälle ja uusille tavoille saada vastineita investoinneille.

Innovaatioiden aikaansaamisen ja niiden hyödyntämisen edellytyksenä mahdollisimman laajasti ovat hallinnon toimijoiden, yksityisen sektorin sekä eturyhmien yhdensuuntaiset käsitykset tavoitteista ja lähestymistavoista.

Innovaatioiden hyödyntämistä pidetään tärkeänä, mutta maiden painotukset ja toimeenpanotoimet ovat kuitenkin erilaisia. Monissa maissa ne ovat esimerkiksi tutkimustoimintaan ja yritystoimintaan panostamista, investointeja infrastruktuuriin ja tietoverkkoihin, henkisen pääoman käytön terävöittämistä sekä tilan raivaamista vihreälle teknologialle.

OECD:ssä laaditaan innovaatiostrategiaa, jonka tavoitteena on saada esiin eräänlaisen käsikirjan muodossa maakohtaisten poliittisten päätösten tueksi poikittaisia analyysejä, politiikkasuosituksia ja periaatteita. OECD:n näkemyksissä painotetaan muun muassa tietotalouden uudenlaisia mahdollisuuksia, kestävämmän tuottamisen ja kuluttamisen merkitystä sekä käytössä olevien teknologioiden suuntaamista ympäristöllisiin tavoitteisiin.

OECD:N TOIMINTALOHKOT

1. Talouspolitiikka

OECD:n keskeisiä tavoitteita on sellaisen talouspolitiikan edistäminen, joka tukee vahvaa, kestäväää talouden ja työllisyyden kasvua sekä elintason nousua jäsenmaissa ja samalla vakaita rahoitusoloja. Viime aikoina makrotaloudellisten kysymysten rinnalla myös rakennekysymysten analysointi on noussut tärkeäksi. Makrotalouden sekä talouden rakenteita koskevien kysymysten yhteisvaikutusten arviointi muodostaa pohjan koko talouspolitiikan arvioinneille ja suosituksille. Verotukseen sekä rahoitus- ja pääomamarkkinoihin liittyviä kysymyksiä selvitetään osana kokonaistaloudellista analyysia, mutta myös yksityiskohdaisemmin omissa komiteoissaan.

Talouspolitiikan lyhyen aikavälin politiikkakysymysten ohella arvioidaan myös pitemmän aikavälin talouspolitiikan haasteita, muun muassa terveydenhuollon, tulonsiirtojen sekä eläke- ja verojärjestelmien toimintamekanismeja ja kansantaloudellisia vaikutuksia. Työ pohjautuu paitsi yksittäisten jäsenmaiden talouksien, myös OECD:n ulkopuolisten alueiden, etenkin järjestön jäsenkandidaattimaiden sekä ns. tiivistettyyn kanssakäymiseen osallistuvien maiden, seurantaan ja analysointiin. Kansainvälisten yhteisvaikutusten huomioonottaminen onkin OECD:n talousanalyysien ja -ennusteiden erityisvahvuus.

Perinteisempien maakohtaisten analyysien lisäksi yhä keskeisemmäksi osaksi OECD:n työtä ovat nousseet tärkeät poikkihallinnolliset kysymykset. Ilmastonmuutoksen hidastamiseen tähtääviin politiikkoihin liittyvä työ on noussut yhä tärkeämmäksi, ja OECD:stä on tullut tämän aihealueen tutkimisen osalta keskeinen kansainvälinen tekijä. Myös globalisaatioon liittyvät kysymykset ovat tärkeässä asemassa. Tärkeitä tutkimusaiheita tulevat olemaan myös rakenteellisten uudistusten taloustiede, sosiaalinen liikkuvuus, suhdanteita tasoittava talouspolitiikka, rahoitusmarkkinoiden ja talouskasvun yhteys, asuntopoliitiikka, työkyvyttömyys sekä harmaa talous. Taluspääosasto tulee tekemään useita tutkimuksia yhteistyössä myös muiden pääosastojen kanssa. Rakennekysymykset käsitellään yleensä ensin yleisellä tasolla,

jolloin tavoitteena on yhtäläinen tarkastelukehikko ja politiikkasuuntautuminen. Tämän jälkeen näitä sovelletaan yksittäisten maiden tarkasteluun niiden erityispiirteet huomioiden.

Talouspolitiikkaa koskevia suosituksia valmistellaan komitea- ja työryhmätyöskentelyssä. Talouspoliittisten kysymysten – makrotaloudellisten ja rakennepoliittisten – käsittely tapahtuu OECD:n talouspolitiikkakomiteassa (*Economic Policy Committee, EPC*) ja sen alaisissa työryhmissä. Yksittäisten jäsenmaiden talouksien ja niissä harjoitettavan talouspolitiikan seuranta ja arviointi tapahtuu talous- ja kehityskatsauskomiteassa (*Economic and Development Review Committee, EDRC*) 18–24 kuukauden väliajoin. Euroalueen ja Euroopan unionin taloustutkinnat on aloitettu vuonna 2001. Tutkintoja tehdään myös jäsenkandidaattien eli Chilen, Israelin, Slovenian, Venäjän ja Viron talouksista sekä vuodesta 2007 alkaen ns. tiivistettyyn kanssakäymiseen osallistuvien maiden eli Kiinan, Intian, Brasilian, Etelä-Afrikan ja Indonesian talouksista. Merkittävä osa OECD:n tuottamasta lisäarvosta kansalliselle päätöksenteolle muodostuukin analyyttisen työn ohella maiden välisen kaupan, investointien ja rahoitusvirtojen eli kansainvälisen vuorovaikutuksen taloudellisten vaikutusten analysoinnista. Maakohtaiset arviot ja suositukset julkaistaan sarjassa *OECD Economic Surveys*.

Yleisen talouspolitiikan ja sitä koskevan tutkimuksen keskeiset julkaisut ovat puolivuositaitaiset *OECD Economic Outlook* ja *Going for Growth*. *Economic Outlook* sisältää lyhyen ajan ennusteiden ja talouspolitiikan arviointien ohella myös joitain keskipitkän aikavälin rakennepoliittisia erityisteemoja. Syvemmälle rakennepoliittikkaan ja politiikkasuositukseen menee vuodesta 2005 asti julkaistu *Going for Growth* -raportti, jonka pyrkimyksenä on hyödyntää OECD:ssä tehtyä rakennepoliittista tutkimusta ja määritellä kullekin jäsenmaalle kansantajuisesti tärkeimmät politiikkapriorisoinnit talouspolitiikan alueella. Lisäksi raportissa esitetään poikkihallinnollista analyysiä yhteistyönä taluspääosaston ulkopuolisten pääosastojen kanssa. Lisätietoja: www.oecd.org/economics.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa: valtiovarainministeriö, Suomen Pankki*

OECD:n toimenpiteet talouskriisiin yhteydessä

OECD reagoi nopeasti syksyllä 2008 alkaneeseen globaaliin talouskriisiin ja valmisteli strategisen toimitasuunnitelman, jonka mukaisesti järjestö uudelleenohjaa toimintojaan kriisiin vuoksi. Talouskriisistä aiheutuvien toimien lisäksi tulee kuitenkin varmistaa, että muut tärkeät asiat eivät jää takalalle: ympäristöystävällisiin investointeihin tulee olla kannustimia, työtä köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseksi on jatkettava sekä protektionismin voimistumista on vältettävä ja panostettava jatkuvasti innovaatiopolitiikkaan sekä tutkimukseen ja kehitykseen (T&K).

Asiakirjassa esitellään OECD:n tutkimuksen painopisteen siirtämistä kriisin analysoimiseen ja kriisistä toipumisen kannalta tärkeille aihealueille kuten rahoitusmarkkinoiden rakenteisiin ja toimintaympäristöön, läpinäkyvyyteen, yrityshallintoon sekä verojärjestelmiin. Asiakirjassa on esitelty OECD:lle kaksipilarinen toimitasuunnitelma:

I

Rahoitus, kilpailu ja yrityshallinto. Asiakirjan mukaan OECD:n tulisi työllään pyrkiä vahvistamaan rahoitusmarkkinoiden sääntelykehikkoa ja yritysten kannustinjärjestelmää. Tavoitteena on, että markkinaosapuolet kohtaavat tiukemman kriisien ennaltaehkäisyyn ja riskienhallintaan liittyvän toimintaympäristön.

II

Pitkän aikavälin talouskasvun tukeminen. OECD:n perinteinen vahvuus on ollut keskipitkän ja pitkän aikavälin kysymyksissä. Ulkomaankaupan ja rajat ylittävien investointien esteiden minimoiminen on edelleen OECD:n näkemyksen mukaan kestävän talouskasvun edellytyksenä. Talouskasvun tulisi olla myös "vihreää" ja innovaatioilla tulisi olla merkittävä rooli. Huomiota pyritään kiinnittämään myös julkisen vallan strategioihin niiden vähentäessä kriisin jälkeen osallistumista yksityisen sektorin tukemiseen.

Tilastotyö

OECD:n työn kannalta tärkeässä osassa ovat myös sen keräämät kansainvälisesti vertailukelpoiset tilastot, jotka yhdessä ennusteiden ja analyysien kanssa antavat pohjaa myös kansalliselle tutkimukselle ja päätöksenteolle. Tilasto-osaston lisäksi myös järjestön muut osastot julkaisevat omaa lohkoaan koskevia tilastoja ja ennusteita.

OECD:n tilastotyöhön osallistuvat kansalliset tilastoviranomaiset, mutta usein myös asianomaisen hallinnonalan erityisasiantuntijat (esim. veroasiantuntijat). Tilastotyölle on ominaista yhteistyö muidenkin kansainvälisten laitosten, kuten EUROSTATin ja IMF:n kanssa. Näin parannetaan kansainvälisiä tilastostandardeja ja vältetään päällekkäistä tiedonkeruuta.

OECD:hen perustettiin vuonna 2004 tilastokomitea (*Committee on Statistics*) terävöittämään järjestön laajaa tilastotyötä. Komitean keskei-

simplejä tehtäviä on OECD:n tilastopolitiikan kehittäminen, tilasto-osaston toiminnan priorisointi ja suositusten antaminen jäsenmaille. Tilastopääosaston yhteistyötä muiden pääosastojen kanssa pyritään vahvistamaan. Tutkimuksessa tulevia painopistealueita ovat globalisaatioon liittyvä tilastointi, yrityskehityksen ja yrittäjyyden tilastointi, kestävä kehityksen mittaaminen sekä tuottavuuden tilastoiminen. Tärkeä hanke on myös hyvinvoinnin mittaamisen kehittämistä valmisteleva globaali työryhmä (*Global Project on Measuring the Progress of Societies*).

- *Vastuuviranomainen Suomessa: Tilastokeskus*

2. Verotus

Veroasioiden pääasiallinen käsittely tapahtuu veroasiainkomiteassa (*Committee on Fiscal Affairs, CFA*) ja sen työryhmissä. Tavoitteena on edistää yritystoimintaa ja työllisyyttä tukevan verojärjestelmän muodostamista niin, että samalla turvataan julkisten palveluiden tuottamiseen tarvittavat verotulot. Komitea kehittää kansainvälisiä standardeja ja seuraa niiden täytäntöönpanoa (mm. *OECD Model Tax Convention* ja *Transfer Pricing Guidelines*). Komitea tarjoaa foorumin mielipiteiden vaihtoon myös jäsenmaiden ulkopuolisille veroasiantuntijoille ja veropolitiikasta vastaaville henkilöille. Lisäksi se pyrkii pitämään järjestön ulkopuolisissa maissa esillä OECD-maiden hyviksi nähtyjä verokäytäntöjä, minkä uskotaan edistävän talouksien integroitumista kansainväliseen talouteen ja niiden suotuisaa kehitystä kansainvälisen kaupan ja investointien välityksellä. Yhdessä G20-ryhmän työn kanssa OECD on tiivistänyt ns. veroparatiisien vastaista työtään. Maita kannustetaan täyttämään vapaata verotietojen luovutusta koskeva kansainvälisesti hyväksytty verostandardi.

OECD onkin tehnyt yhteistyötä verosopimusosoikeuden kehittämiseksi; se ilmenee parhaimmillaan järjestön luomista malliverosopimuksista kahdenkertaisen verotuksen välttämiseksi ja yhdenkertaisen verotuksen vahvistamiseksi. Nämä mallit ovat valtioiden välisten sopimusten pohjana. Muita yhteistyölohkoja ovat monikansallisten yritysten verotukseen liittyvät kysymykset, veron välttämiseen ja veronkiertoon liittyvät ongelmat, verohallintoon liittyvät asiat sekä verotuksen taloudelliset analyysit ja verotilastot.

Globalisaatioon liittyy kasvava kilpailu monikansallisten yritysten sijaintipaikoista sekä sijoituspääomista verokilpailulla. Uhkana on liikkuvien veropohjien kapeneminen korkeamman verotuksen maissa sekä kauppaja- ja investointivirtojen vääristyminen. OECD:n suositus monikansallisten yritysten verotuksesta ja eri maissa toimivien, samaan yritysyhmään kuuluvien yritysten välillä noudatettavasta siirtohinnoittelusta on eräs vastaus globalisoitumisen mukanaan tuomiin haasteisiin. Komitean työn painopistealueet liittyvät globalisaation verokysymyksiin, muuttuviin yritysraakenteisiin sekä haitallisten verokäytäntöjen poistamiseen.

Veroalan kansainvälisessä yhteistyössä OECD:llä on johtava ja laajalti tunnustettu asema. Se laatii muun muassa vuosittain tilastot eri jäsenmaiden verotuksen kokonaistasosta ja rakenteesta (*Revenue Statistics*) sekä erikseen palkkaveroista (*Taxing Wages*), joka muun muassa kertoo palkan vertailukelpoisilla tulotasolla työtä verotetaan eri maissa ja palkan palkansaajat saavat sosiaalisia tulonsiirtoja.

Verokomitean työllä on tärkeä rooli useissa OECD:lle tärkeäksi katsotuissa poikkialueellisissa tutkimushankkeissa. Ilmastonmuutokseen liittyvissä kysymyksissä verojärjestelmillä on ratkaiseva asema ja tutkimustyötä tehdään yhteistyönä talouspääosaston sekä ympäristöpääosaston kanssa. Talouspääosaston kanssa laaditaan erillisselvityksiä myös verotuksen talousvaikutuksista. Tutkimustyötä toteutetaan yhteishankkeina myös muun muassa uudentyyppisten rahoitusinstrumenttien verotuksesta.

- *Vastuuviranomainen Suomessa: valtiovarainministeriö*

3. Rahoitusmarkkinat

Rahoitusmarkkinoilla tapahtuvia rakenteellisia muutoksia ja niiden vaikutuksia seurataan ja analysoidaan rahoitusmarkkinakomiteassa (*Committee on Financial Markets, CMF*) ja sen alaisissa työryhmissä. Tavoitteena on läpinäkyvyyttä lisäämällä ja luottamusta vahvistamalla tukea tehostaan, avoimen, vakaan ja terveen rahoitusjärjestelmän kehittämistä. Pyrkimyksenä on myös lisätä päättäjien ja kansalaisten tietämystä rahoitusmarkkinoihin liittyvissä asioissa. Analyysillä pyritään tukemaan tulevien kehityssuuntien havaitsemista ja niihin varautumista. Suuri osa analyyseistä julkaistaan puolivuositaisessa *Financial Market Trends* -julkaisussa.

Komitean tulevassa työssä painottuvat aiheina muun muassa rahoitusmekanismien ja riskiskenaarioiden seurannan vahvistaminen, rahoitusmarkkinoiden sääntelykysymykset sekä rahoituskysymyksiä koskevan koulutuksen kehittäminen sekä sitä koskevan tietoisuuden lisääminen sekä velanhallinnan kehittäminen. Komitea seuraa, analysoi ja tekee suosituksia myös valtion velanhoidon teknisestä toteuttamisesta, riskien hallinnasta ja johdannaisten käytöstä. Se osallistuu kansainvälisesti vertailukelpoisten rahoitustilastojen laadintaan ja maailmanlaajuiseen, niin sanottuun *Financial Stability Forum* -työhön, jossa arvioidaan rahoitusjärjestelmien vakauteen kohdistuvia riskejä, identifioidaan mahdollisesti tarvittavia toimenpiteitä sekä edistetään kansainvälistä koordinaatiota ja yhteistyötä eri viranomaisten välillä. Lisätietoja: www.oecd.org/finance.

Vakuutusyhtiöiden ja yksityisten eläkerahastojen sijoitukset ulkomaille muodostavat yhteisen kosketuspinnan vakuutuskomitean (*Insurance Committee, IC*) kanssa. Sen toimialaan kuuluvat yksityiset terveys- ja eläkevakuutukset sekä vakuutustilastojen tuottaminen. Talouspoliittista ulottuvuutta liittyy ennen muuta yksityiseen eläkevakuutukseen, joka muodostaa niin sanotun kolmannen pilarin useiden jäsenmaiden eläkejärjestelmien uudistuksissa. Yksityisiä eläkevakuutuksia käsittelevän työryhmän työssä painottuu jäsenmaiden yksityisten eläkejärjestelmien seuranta ja niihin liittyvien talouspoliittisten ja teknisten kysymysten analysointi, sääntelyyn ja valvontaan liittyvien johtopäätösten ja suositusten valmistelu, yhteistyö OECD:n muiden osastojen ja kansainvälisten elinten kanssa sekä vuoropuhelu järjestön ulkopuolisten maiden kanssa. Vakuutuskomitea tarkastelee myös terrorismiin liittyviä vakuutuskiysymyksiä.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa:*
valtiovarainministeriö, Suomen Pankki, sosiaali- ja terveysministeriö

4. Kauppapolitiikka

OECD:ssä on perinteisesti tutkittu kansainvälisen kaupan ja monenkeskisen kauppajärjestelmän kehitystä. Tämä tehtävä on yksi järjestön perustehtävistä ja kauppajärjestelmän toiminnan edistäminen on mainittu jo OECD:n peruskirjassa.

OECD:n kauppapoliittisen roolin ja sen työn merkityksen kannalta on ensiarvoisen tärkeää ymmärtää työnjako OECD:n ja Maailman kauppajärjestön (World Trade Organisation, WTO) välillä. WTO, joka perustettiin niin sanotun Uruguay'n kauppaneuvottelukierroksen päätteeksi 1995, on monenkeskisen kauppajärjestelmän perusta. Se valvoo neuvottelukierroksen tuloksena syntyneiden monenkeskisten sopimusten toimeenpanoa, siihen sisältyy riitojenratkaisujärjestelmä ja se on jatkoneuvottelujen foorumi.

OECD:n kauppapoliittisen analyysityön tavoitteena on tukea monenkeskisen kauppajärjestelmän toimintaa ja edistää kaupan vapauttamista tarjoamalla WTO:n neuvottelupiiristä irrallinen ja vapaamuotoisempi ympäristö kauppakysymyksistä käytävälle keskustelulle ja ajatustenvaihdolle. OECD:n sihteeristö tekee jäsenmaiden tärkeinä ja ajankohtaisina pitämistä kauppaa koskevista teemoista analyysieja, selvityksiä ja politiikkasuosituksia. Analyysityöllä pyritään syventämään ja vahvistamaan markkinoillepääsy-, sääntö- ja sääntelykysymyksiä sekä kaupan ja muiden politiikkalohkojen yhteyksiä.

Kauppapoliittisen analyysityön teemoja

Kauppatyössä on vuosien varrella selvitetty laajasti teollisuus- ja maataloustuotteiden markkinoillepääsyä, tehty maailman kauppajärjestön puitteissa käytäviä kauppaneuvotteluja tukevaa analyysityötä sekä laadittu analyysieja ja selvityksiä OECD:n jäsenkandidaateista ja ns. tiivistettyyn kanssakäymiseen osallistuvista maista. Säilyttääkseen merkityksellisyytensä ja pystyäkseen vastaamaan uusiin kauppapoliittiselle agendalle nouseviin aiheisiin kauppakomitea, joka vastaa kauppatyöstä, on kohdentanut uudelleen työohjelmansa keskipitkän aikavälin tavoitteita. Kauppatyön ajoittainen ylipolitisoituminen on vaikuttanut työohjelmaan.

Keskeinen teema kauppatyössä on ollut kaupan vapauttamisen hyötyjen tutkiminen ja syvällisempi ymmärtäminen integroituneessa globaalitaloudessa. OECD on keskittynyt viime vuosina myös palvelukauppaan liittyvien teemojen tutkimiseen. Yksi laajimmista hankkeista on palvelukaupan rajoittavuusindeksin luominen, jonka ensimmäisessä vaiheessa kerätään tietoa rakennus-, liike-elämän- ja telekommunikaatiopalvelujen kaupan rajoituksista. Kaupanesteiden yhä merkityksellisempi rooli on huomioitu tutkimustyössä. Kauppapoliittikan ja kansal-

listen politiikkojen yhteyksiä tarkastelemalla pyritään tuottamaan tietoa siitä, miten kansallisella sääntelyllä ei luoda esteitä kansainväliselle kaupalle. OECD:n kauppaosasto toimii myös OECD-maiden vientiluotojärjestelyjen sihteeristönä.

OECD tarjoaa erinomaiset puitteet horisontaalisten teemojen tarkasteluun. Myös kauppakomitean työssä on viime vuosina kiinnitetty yhä enemmän huomiota eri aihealueet ylittäviin teemoihin. Erikseen perustetuissa työryhmissä tarkastellaan kaupan sekä maatalouden, ympäristön ja kehityspolitiikan välisiä yhteyksiä. Lisäksi kauppakomitea tarkastelee järjestön eri osastojen rajat ylittäviä horisontaalisia hankkeita kaupan näkökulmasta.

Globalisaation ja vapaakaupan kritiikin voimistuessa kauppakomitea on nähnyt tarpeelliseksi terävöittää tiedotustoimintaansa. Tähän on pyritty tehostamalla OECD:n analyysityön tuloksista tiedottamista, luomalla yhteyksiä jäsenmaiden kauppapoliittisesta tiedottamisesta vastaaviin tiedottajiin ja laatimalla sihteeristön analyysien pohjalta tiedotusmateriaalia kaupan vapauttamisen hyödyistä.

Kauppapoliittinen kohtauspaikka

OECD:n kauppakomitea (*Trade Committee, TC*) tarjoaa jäsenmaille ja tarkkailijoille mahdollisuuden ajatustenvaihtoon korkealla virkamiestasolla; siellä käydyt keskustelut ovat WTO:hon verrattuna vähemmän muodollisia ja keskittyvät enemmän ongelmien tunnistamiseen ja kollektiiviseen analysointiin sekä toimenpidesuosituksiin. Tavoitteena on OECD:n muun työskentelyn tavoin yhteisymmärryksen rakentaminen. Komitean näkemykset kansainvälisestä kaupasta sekä kauppapolitiikasta välitetään vuosittain OECD:n ministerineuvostolle.

OECD pitää kauppakysymyksissä yllä aktiivista vuoropuhelua järjestön ulkopuolisten maiden kanssa. Erityisesti huomioidaan jäsenkandidaatit ja ns. tiivistettyyn kanssakäymiseen osallistuvat maat. Komitealla on kokoustensa yhteydessä säännöllisiä tapaamisia myös yritysten ja kansalaisjärjestöjen edustajien kanssa. Aika ajoin niiden edustajia kutsutaan kokouksiin vaihtamaan ajatuksia ajankohtaisista aiheista. Lisäksi pyritään luomaan yhteyksiä tiedeyhteisöön.

OECD:n tuottama tieto palvelee EU:n yhteistä kauppapolitiikkaa ja sitä kautta suomalaista päätöksentekoa. EU-koordinaatio on säännöllistä kauppakomitean työssä. Komissiolla on valmistelutyössä ja koko-

uksissa keskeinen rooli, mutta jokainen EU-jäsenmaa edustaa kokouksessa omaa maatansa. Ulkomaankaupan osuus maamme bruttokansantuotteesta on suuri, mutta omat voimavaramme esille nousevien kauppasioiden syvälliseen valmisteluun ovat rajalliset. Osallistuminen OECD:ssä tehtävään työhön tarjoaa mahdollisuuden tuoda näkemysme teollisuusmaiden väliseen keskusteluun jo monenkeskisen kauppagenda valmisteluvaiheessa. OECD:n kauppatyön kautta toimimme maailmankaupan keskeisten toimijoiden kanssa, olemme mukana ajankohtaisissa selvityksissä ja tutkimustuloksissa sekä saamme tietoa paitsi muiden OECD-maiden myös tutkimuksen kohteina olleiden kolmansien maiden politiikkavalintoja koskevista suunnitelmista ja päätöksistä. Tämä tieto on EU-aikanakin meille tärkeää. Lisätietoja: www.oecd.org/trade.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa:*
ulkoasiainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö.

Aid for Trade ja OECD

Kauppaa tukeva kehitysyhteistyö, Aid for Trade (AFT), on yleisnimitys kehitysyhteistyölle, jonka tarkoitus on vahvistaa kehitysmaiden tuotannollista toimintaa ja kykyä käydä ulkomaankauppaa.

AFT-aloitteessa ei ole ensisijaisesti kysymys uusista rahoituslähteistä vaan nykyisten mekanismien tehokkaammasta käytöstä ja paremmasta koordinaatiosta. Aloitteen eräs keskeisimpiä uutuuksia on kehitysmaiden kaupankäyntikykyä tukevan kehitysyhteistyön määrän ja laadun seuranta. WTO:n roolina on toimia foorumina tälle monitorointikeskustelulle.

Jos WTO:n roolina on ollut puitteiden tarjoaminen AFT-keskustelulle, on OECD puolestaan tuonut aloitteeseen sisältöä. Avun tilastoinnin ja kehitysyhteistyön laadun kehittämisen kautta OECD:n sihteeristöllä on ollut keskeinen tehtävä AFT-monitoroinnin sisällön tuottamisessa. OECD:n kauppaa ja kehitys -työllä on ollut näin keskeinen vaikutus koko AFT-aloitteeseen.

Ensimmäinen globaali AFT-monitorointikokous järjestettiin WTO:ssa marraskuussa 2007 ja seuraava kokous on suunnitteilla heinäkuuksi 2009. Ensimmäiseen kokoukseen oltiin hyvin tyytyväisiä ja työtä on sen jälkeen jatkettu pitkälti OECD:n vetämän työn pohjalta. OECD:n työ tulee olemaan keskeistä AFT-seurannan kehittämisessä jatkossakin. AFT-rahoituksen määrän seurannan rinnalla ollaan nyt keskittymässä erityisesti myös avun laadun ja yhteistyön tulosten seurantaan.

Suomi on edistänyt OECD:ssä aktiivisesti kaupan ja kehityksen välisten vaikutussuhteiden selvittämistä ja kehityspolitiikan johdonmukaisuutta. Osana tätä aloitteellisuutta Suomi on tukenut rahallisesti OECD:n kehitys- ja kauppakomitean yhteistyötä vuodesta 2005 sekä osallistunut aktiivisesti komiteoiden AFT-työhön. OECD:n AFT-työ on tarjonnut Suomelle erään keskeisimmän vaikutuskanavan kansainväliseen AFT-aloitteeseen EU:n sisäisen työn rinnalla ja tukena.

5. Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö

OECD:n jäsenmaat ovat suurimpia virallisen kehitysavun antajia. Vuonna 1960 perustetun OECD:n kehitysapukomitean (*Development Assistance Committee*, DAC) perustehtävä on kehittää menettelytapoja kehitysyhteistyön vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden parantamiseksi. DAC tarjoaa avunantajayhteisölle foorumin, jossa jäsenet voivat keskustella kehityspolitiikkansa sisällöstä ja tavoitteista sekä vaihtaa tietoa menettelytavoista parhaiden käytäntöjen löytämiseksi. DAC on kasvanut merkittäväksi kansainväliseksi auktoriteetiksi etenkin mitä tulee virallisen kehitysavun kriteereihin ja tilastointiin, hyviin käytäntöihin ja maatutkintoihin. DAC ei itse toteuta tai rahoita kehitysyhteistyöhankkeita eikä sillä ole kenttätoimistoja kehitysmaissa. Kehityskysymysten merkitys OECD:n sisällä on globalisaatiokehityksen vuoksi vahvistunut: kehitysnäkökulma ja kehitysmaiden olosuhteet vaikuttavat entistä enemmän kansainväliseen päätöksentekoon ja talouskehitykseen.

Suomi liittyi DACiin vuonna 1975. DACin jäsenyys edellyttää, että maa toteuttaa järjestelmällistä ja määrällisesti merkittävää kehitysyhteistyötä. DACilla on tällä hetkellä 23 jäsentä: 22 OECD-jäsenmaata sekä Euroopan komissio. Näiden lisäksi muut OECD-jäsenmaat sekä monenkeskiset toimijat Maailmanpankki, Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) ja YK:n kehitysohjelma UNDP osallistuvat DACin toimintaan tarkkailijajäseninä. DACin vastinparina OECD:n sihteeristössä toimii kehitysyhteistyöosasto (*Development Co-operation Directorate*, DCD).

DAC keskittyi alkuvuosinaan etenkin virallisen kehitysavun määrittelyyn, varainsiirtokysymyksiin sekä raportointi- ja tilastointimekanismien kehittämiseen. DCD ylläpitää edelleen kansainvälisesti hyväksytyjä kehitysaputilastoja ja kehittää mittareita kehitystavoitteiden analysoimiseksi. DCD:llä on myös julkaisutoimintaa, mm. vuosittain julkaistava kansainvälisen kehitysyhteistyön raportti (*Development Co-operation Report*).

DACin rooli kansainvälisen kehityspolitiikan uudistamisessa

Viime vuosikymmeninä yhä tärkeämpään osaan ovat nousseet sisältö- ja politiikkakysymykset, ja DAC on ollut merkittävässä roolissa kansainvälisen kehityspolitiikan uudistamiseen johtaneissa prosesseissa.

DACin puitteissa laadittiin vuonna 1996 ”*Shaping the 21st Century*” -raportti, jonka keskeisiä kohtia oli yhteisten kehitystavoitteiden ja uudenlaisen kumppanuuden määrittäminen. Raportin pohjalta kehitettiin vuonna 2000 YK:n vuosituhattavoitteet (*Millennium Development Goals*, MDG), joiden toteuttamiseen kaikki maat ovat sitoutuneet ja jotka asettavat köyhyyden vähentämisen kansainvälisen yhteisön päätavoitteeksi.

Vuonna 2005 OECD/DACin puitteissa järjestettiin Pariisin konferenssi, jonka lopputuloksena avunantaja- ja kumppanimaat, kehitys pankit ja monenkeskiset järjestöt hyväksyivät kehitysavun laadun ja tuloksellisuuden parantamiseen tähtäävän Pariisin julistuksen. Julistuksen keskeiset kokonaisuudet ovat avunantajien toimien johdonmukaisuus ja yhteensovittaminen, kumppanimaiden vastuun korostaminen ja omistajuuden lisääminen sekä avun kanavoiminen kumppanimaiden omien suunnittelu- ja budjettijärjestelmien kautta.

Syyskuussa 2008 järjestettiin Accrassa, Ghanassa avunantajien, kumppanimaiden, kansainvälisten järjestöjen ja kansalaisjärjestöjen kesken Pariisin julistuksen korkean tason seurantakokous, jonka yksi pääjärjestäjistä oli DAC ja sen puitteissa toimiva avun tuloksellisuustyöryhmä (WP-EFF), jonka työhön osallistuu DAC-jäsenmaiden lisäksi 23 kehitysmaata ja 11 multilateraalista järjestöä. Kokouksessa hyväksyttiin Accran toimintaohjelman (*Accra Agenda for Action*, AAA), joka ohjaa Pariisin julistuksen tavoitteiden toteuttamista vuoteen 2010 saakka. Ohjelmassa korostetaan kumppanimaiden omien järjestelmien käyttöä kehitysavun kanavoinnissa, avunantajien välistä työnjakoa, avun sitomattomuutta ja ennakoitavuutta, molemminpuolista tilivelvollisuutta ja vastuuta sekä avoimuutta. Toimintaohjelma ohjaa tällä hetkellä vahvasti DACin työtä ja edellyttää jäsenmailta toimenpiteitä avun tuloksellisuuden parantamiseksi.

DACin vuosittaisessa korkean tason kokouksessa linjataan tulevan kehitysyhteistyön suuntaa. DACin ja sen alatyöryhmien työn tulokset ovat auttaneet avunantajayhteisöä myös monien temaattisten kysymysten käsittelyssä, uusimpina aiheina mm. kehityksen ja turvallisuuden väliset yhteydet, vesiresurssit kehitysmaissa sekä ilmastonmuutoksen integroiminen kehitysyhteistyöhön. Temaattista työtä tehdään tällä hetkellä kahdeksassa alatyöryhmässä (avun tuloksellisuus, sukupuolten välinen tasa-arvo, ympäristökysymykset kehitysyhteistyössä, köyhyyden vähentäminen, hyvä hallinto, konfliktit ja hauraat valtiot, tilastointi sekä evaluointi).

DAC toteuttaa säännöllisin väliajoin kriittisiä maatumkintoja (*peer reviews*) jäsentensä kehitysyhteistyöstä. Vuonna 2007 tehdyn maatumkinan mukaan Suomi on vahvasti sitoutunut kehitysyhteistyöhön ja vaikuttaa aktiivisesti Euroopan unionissa ja muissa samanmielisten avunantajien ryhmissä. Suomi sai tutkinnassa kiitosta kehityspoliittisen johdonmukaisuuden aktiivisesta edistämisestä sekä työstään ja linjauksistaan, joissa keskitytään köyhyiden vähentämiseen ja YK:n vuosittuhtavoitteisiin sekä korostetaan taloudellisesti, yhteiskunnallisesti ja ekologisesti kestävää kehitystä. Toisaalta Suomea kehoitetaan mm. parantamaan avun ennakoitavuutta, delegoimaan päätöksentekoa edustustoihin, suhtautumaan rohkeammin uusiin kehitysyhteistyömuotoihin sekä vahvistamaan kehitysavun tulosohjausta.

Suomi on osallistunut aktiivisesti DACin ja sen alatyöryhmien työhön ja vaikuttanut mm. tilastointiperiaatteiden kehittämiseen ja avun tuloksellisuuden parantamiseen tähtäävään työhön. DAC on ollut Suomelle tärkeä verkostoitumis- ja oppimiskanava, väylä politiikkaaloitteille ja referenssilähde kotimaiselle politiikkadialogille. Lisäksi DAC on toiminut Suomelle vaikuttamisen, mutta myös intressien valvomisen foorumina sekä perusfaktojen, niiden analysoinnin ja hyvien käytäntöjen keskuksena.

Kehitysyhteistyön puitteet ja luonne ovat muuttuneet, uudet avunantajat (mm. Kiina) ja globalisaation aiheuttama keskinäisriippuvuus tuovat uusia haasteita. DACin tulee pysyä mukana kehityksessä säilyttääkseen toimintakykynsä ja merkittävyytensä. DACin tulevaisuutta ja roolia pohtinut työryhmä (ns. reflektioryhmä) luovutti ehdotuksensa DACin uudistamiseksi toukokuussa 2009. Haasteina on priorisoida ja vahvistaa aloja, joilla DACilla ja OECD:llä on erityistä lisäarvoa, avata tarkastelunäkökulmaa kokonaisvaltaisemmin perinteisen kehitysavun rinnalla kehitykseen vaikuttavien muiden rahoitusvirtojen ja sektoripolitiikkojen suuntaan, sisällyttää toiminnan piiriin globaalit julkis-työdykkeet, edistää kehityspoliittista johdonmukaisuutta, uudistaa globaalia kehitysarkkitehtuuria sekä vahvistaa yhteistyötä ja dialogia kumppanimaiden, uusien avunantajien sekä muiden toimijoiden kanssa yhteisten tavoitteiden edistämiseksi. Kehityskysymykset tulee tulevaisuudessa ankkuroida laajemmin koko OECD:hen sen kaikkien osastojen näihin kysymyksiin soveltuvien kapasiteettien hyödyntämiseksi. Lisätietoja: www.oecd.org/dac.

OECD:n kehitysklusteri

Huomattava osa OECD:n työstä kohdistuu kehitysmaiden kanssa ja niiden hyväksi tehtävään työhön. DACin/DCD:n ohella merkittävä toimija on vuonna 1962 perustettu Kehityskeskus, joka tekee tutkimustyötä ja julkaisu- ja toimintaa sekä edistää epävirallista politiikkadialogia kehityskeskusten välillä OECD-maiden ja kehitysmaiden välillä. Kehityskeskusten toimintaan osallistuu tällä hetkellä 23 OECD-jäsenmaata ml. Suomi, 15 OECD:n ulkopuolista maata sekä Euroopan komissio ja Afrikan kehityspankki. Jäsenistöä on tarkoitus edelleen laajentaa sekä OECD- että kehitysmaiden suuntaan.

DAC/DCD ja Kehityskeskus kuuluvat OECD:n sisäisessä hallinnossa ns. kehitysklusteriin, jossa on myös viisi muuta pienempää toimijaa. Klusterin perustamisen taustalla on pyrkimys parantaa kehityskeskusten käytännön koordinaatiota ja integroida kehityskeskusten toimintaa vahvemmin järjestön toimintaan. Jokaisella yksiköllä on kuitenkin omat hallintorakenteensa ja rahoituspohjansa.

- *Vastuuviranomainen Suomessa: ulkoasiainministeriö*

Kehityspoliittinen johdonmukaisuus

Kehityspoliittisen johdonmukaisuuden (*Policy Coherence for Development, PCD*) tavoitteena on varmistaa, että eri politiikkasektorien linjaukset ja toiminta tukevat kehitystavoitteita - tai eivät ainaakaan toimi niiden vastaisesti. Mm. kaupan, investointien, maatalouden ja turvallisuuden aloilla tehtävät päätökset vaikuttavat myös kehitysmaihin.

OECD:llä on poikkisektoraalisen järjestönä ainutlaatuinen asema johdonmukaisuuden edistämiseksi. Pääsihteerin toimisto koordinoi toimintaa, ja analyyseja ja hankkeita toteutetaan eri osastoilla ja niiden yhteistyönä. OECD on laatinut jäsenmaille useita suosituksia johdonmukaisuuden parantamiseksi. DAC on mm. yhteistyössä kauppakomitean kanssa tutkinut erityisesti kauppapolitiikan ja kehityksen välisiä yhteyksiä sekä keinoja kehitysmaiden omien kaupan ja kauppapolitiikkaan liittyvien valmiuksien parantamiseksi (Aid for Trade).

Suomi tukee PCD-toimintaa. Painopisteinä ovat kaupan ja kehityksen, investointien ja kehityksen, maatalouden ja kehityksen sekä köyhyyden ja ympäristön väliset liittymäkohdat. Suomi on rahoittanut johdonmukaisuustyötä, ja OECD:n PCD-koordinaattorina on toiminut suomalainen asiantuntija.

PCD-työn painoarvo on kasvanut. Kesäkuussa 2008 OECD:n ministerineuvosto hyväksyi kehityspoliittista johdonmukaisuutta tukevan julkilausuman, ja aiemmin täysin vapaaehtoisrahoitukseen tukeutunut toiminta on saanut vuodesta 2009 lähtien rahoitusta myös OECD:n perusbudjetista.

6. Investoinnit

Ulkomaiset suorat investoinnit, muut pääomien liikkeet ja monikansallisiin yrityksiin liittyvät kysymykset ovat keskeisiä kansainvälisen talouden toiminnan sekä valtioiden hyvinvoinnin kannalta. Kansainväliset investoinnit edesauttavat kestäväen kehityksen mukaista talouskasvua silloin, kun muut politiikat ovat kohdallaan. OECD tarjoaa ainutlaatuisen yhteistyöfoorumin investointeja ja monikansallisten yritysten toimintaa koskevien kysymysten käsittelylle, politiikkavaihtoehtojen analyysille ja jäsenmaiden sekä järjestön ulkopuolisten maiden hallitusten ohjeistamiselle. Tavoitteena on maksimoida kansainvälisten investointien esteettömyydestä saatavat hyödyt ja vastaavasti pyrkiä ehkäisemään ja minimoimaan haitat.

OECD:n investointeja koskeva työ tapahtuu järjestön investointikomiteassa. Komitean jäseniä ovat kaikki OECD:n jäsenet ja työskentelyyn osallistuu huomioitsijan ominaisuudessa useita järjestöön kuulumattomia maita. Komitean työ perustuu avoimeen dialogiin ja korkealaatuiseen analyysiin ajankohtaisista kysymyksistä, maakohtaisiin tutkintoihin perustuvaan investointipolitiikkojen vertaisarvointiin, parhaiden käytäntöjen määrittelyyn ja näiden esittelemiseen hallituksille, tiedonvälittämiseen sekä erilaisten normien ja instrumenttien kehittämiseen.

OECD:n investointikomitea on ollut eturintamassa kehitettäessä investointeja, pääomaliikkeitä ja palvelukauppaa koskevia kansainvälisiä pelisääntöjä. OECD:n investointeja koskevia oikeudellisesti sitovia instrumentteja noudattavat valtiot ovat sitoutuneet investoijien avoimeen ja syrjimättömään kohteluun. Instrumenteista keskeisimpiä ovat: 1) vapauttamista ja pääomaliikkeitä koskeva koodi (jota koskeva käyttöopas on päivitetty vuonna 2008), 2) kansainvälisiä investointeja ja monikansallisia yrityksiä koskeva deklaratio sekä 3) viimeksi mainittuun liittyvä kansallisen kohtelun instrumentti.

OECD:n monikansallisia yrityksiä koskevat menettelytapaohjeet (*Guidelines for Multinational Enterprises*) ovat kansainväliselle liike-elämälle suunnattuja suosituksia jotka kattavat kaikki liiketoiminnan keskeiset etiikan osa-alueet (ml. ihmisoikeudet, ympäristö, kuluttajakysymykset, lahjonnan vastainen toiminta jne.). Menettelytapaohjeet ovat yksi keskeisimmistä yritys vastuuta koskevista kansainvälisistä instrumenteista ja komitea laatii vuosittain raportin suuntaviivojen noudattamisesta jäsenvaltioissa. OECD:n viimeisin investointikomitean puit-

teissa valmisteltu merkittävä työkalu on investointipolitiikkaa koskeva viitekehys (*Policy Framework for Investment*). PFI:n tarkoituksena on mobilisoida ja valjastaa niin kotimaiset kuin ulkomaisetkin yksityiset investoinnit talouskasvun ja kestäväen kehityksen ajureiksi. PFI on joustava, laaja-alaisen konsultaation perusteella (ml. ei-jäsenet, liike-elämä ja kansalaisjärjestöt) laadittu työkalupakki niin kehitys- kuin kehittyneidenkin maiden itse- ja vertaisarviointiin.

Investointikomitean keskeistä työkenttää ovat mm. instrumenttien tarkistaminen/päivittäminen ja näitä koskevien kansallisten varaumien läpikäynti, maatutkintojen käsittely ja eri maiden investointien rajoittavuutta arvioivan indeksin ylläpito, sekä muutoinkin investointeihin liittyvän protektionististen tendenssien käsittely ja ehkäiseminen. Tärkeimmät viime aikoina komiteassa käydyt keskustelut ovat koskeneet valtiollisten sijoitusrahastojen vaikutuksia kansainvälisiin investointivirtoihin, investointien vapauden turvaamista, ulkomaisten investointien ja kansallisen turvallisuuden suhdetta, strategisia toimialoja ja näihin liittyvää poikkeuskohtelua sekä ennen kaikkea maailmanlaajuisesta talous- ja rahoituskriisistä aiheutuvia vaikutuksia. Yhdistävä tavoite kaikkien edellä mainittujen kysymysten osalta on hillitä protektionististen paineiden voimistumista.

Suomi osallistuu aktiivisesti investointikomitean työskentelyyn ja on suunnannut merkittävän osan vapaaehtoisrahoituksestaan Venäjän lainsäädännön ja politiikan selvittämiseen ja kehitysmaiden investointiympäristön parantamiseen. Suomi on myös konsultoinut OECD:n sihteeristöä kahdenvälisesti suorien ulkomaisten investointien määrän lisäämiseksi - OECD:n Suomen talouspoliittisessa maatutkinnassa (2008) käsiteltiin aihetta. Suomi on päivittänyt alkuvuodesta 2009 OECD:n pääomakoodia, palvelukoodia ja kansallisen kohtelun instrumenttia koskevia varaumia perustuen OECD:n suorittamaan suorien investointien rajoituksia koskevaan vertailuun (*FDI-Restrictiveness Index*). Viimeaikaisia julkaisuja: *OECD Investment Policy Perspectives 2008*, *Policy Framework for investment*, *OECD Investment Policy Reviews - Russian Federation - Strengthening the Policy Framework for Investment*. Lisätietoja: www.oecd.org/investment.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa:*
työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasiainministeriö ja valtiovarainministeriö

7. Yritysten toimintaympäristö

OECD on ollut aktiivisesti mukana kehittämässä politiikkalinjauksia, joiden tavoitteena on yritysten tehokas ja ennakoitava toiminta. Kohteenä ja hyötyjinä ovat OECD:n jäsenmaat ja yhä enenevässä määrin myös ulkopuoliset maat, jotka ovat aktiivisesti osallistuneet tähän yhteistyöhön ja jopa toivoneetkin sitä. Erityisinä painopisteinä ovat jo pitkään olleet yritysten hyvä hallintotapa, valtionyhtiöiden yksityistäminen ja niiden hyvä hallinto sekä niin kutsuttu yritysuumistus.

Vuonna 2008 maailmaa kohdannut finanssikriisi, sen syiden ja seurausten selvittäminen sekä korjaamiskeinojen ja -välineiden luominen ja kehittäminen tulevat lähitulevaisuudessa olemaan useiden liikkeelle lähtevien politiikka- ja toimenpideohjelmien perusteena.

OECD julkaisi vuonna 2004 uudistetut yritysten hyvää hallintotapaa koskevat ohjeensa (*OECD Principles of Corporate Governance*). Ensimmäisen kerran nämä ohjeet laadittiin vuonna 1999. Uudistamisen teki ajankohtaiseksi muun muassa 2000-luvun alussa eri puolilla maailmaa yritysten kirjanpitoikäntännöissä ilmenneet epäselvyydet. Hallitukset saavat ohjeista tukea arvioidessaan ja kehittäessään kansallista lainsäädäntöään, ja ne suuntaavat kansallisten, hyvään hallintotapaan ohjaavien koodistojen laatimistyötä useissa OECD-maissa. Aktiivista työtä tehdään samanaikaisesti järjestön ulkopuolisten maiden kanssa.

Valtionyhtiöiden yksityistämiseen ja hyvään hallintotapaan liittyvän työn tavoitteena on helpottaa kansallista rakennemuutosta, kehittää pääomamarkkinoita ja edistää hyvää hallintotapaa. Vuonna 2005 OECD julkaisi erityisesti valtio-omisteisten yhtiöiden omistajaohjausta ja hallintoa koskevan ohjeistuksen (*OECD Guidelines on Corporate Governance of State-owned Enterprises*). Työ perustuu tietojen vaihtoon ja eri maiden kansallisten kokemusten esittelyyn. Tälläkin alueella OECD tekee paljon yhteistyötä järjestön ulkopuolisten maiden kanssa.

Yritysuumistus on yksi alueista, joilla Suomi on toiminut erityisen aktiivisesti. Kimmokkeena tälle työlle oli 1990-luvun loppupuolen Aasian taloudellinen kriisi, joka toi selkeästi esille paitsi tarpeen tehostaa yritysten taloudellista seuranta, myös tarpeen yhtenäistää tämän seurannan apuvälineitä. OECD-työn kohteena ovat edelleen erityisesti yritysten tilinpäätökset, kirjanpito ja tilintarkastus. OECD harjoittaa tälläkin sektorilla laajaa yhteistyötä järjestön ulkopuolisten maiden kanssa erilaisten seminaarien ja koulutustilaisuuksien muodossa.

Monikansallisista yrityksistä on tehty useita selvityksiä ja analysoitu niiden ominaispiirteitä. Tämän työn konkreettisena ja kansainvälisestikin katsoen urauurtavana tuloksena voidaan pitää OECD:ssä ensimmäisen kerran vuonna 1976 hyväksyttyä ja vuonna 2000 uusittua monikansallisten yritysten käyttäytymisohjeistoa (*Guidelines for Multinational Enterprises*). Ohjeisto sisältää suosituksia, joiden tavoitteena on taata, että yritykset noudattavat toiminnassaan sijoittautumismaan kansallisia säädöksiä ja toimintatapoja. Ohjeisto pyrkii myös lisäämään luottamusta yritysten, hallitusten ja kansalaisyhteiskunnan välillä, edesauttamaan kansainvälisiä investointeja sekä tehostamaan yritysten toimintaa kohti kestävästä kehitystä. Sihteeristö julkaisee vuosittain myös seurantaraportin siitä, miten hallitukset ovat implementoineet monikansallisten yritysten käyttäytymisohjeistoa. Lisätietoja: www.oecd.org/corporate.

- *Vastuuviranomainen Suomessa: työ- ja elinkeinoministeriö, oikeusministeriö, valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto*

8. Kilpailupolitiikka

Miten taata turvalliset, tehokkaat ja ennakoitavat markkinat niin kansallisesti kuin kansainvälisesti? Tähän kysymykseen voidaan kiteyttää OECD:n kilpailupolitiikan alalla tekemä työ. OECD:n kilpailukomitea on aktiivisesti toimiva ja yksi johtavista kansainvälisistä keskustelufoorumeista omalla sektorillaan. Työn tuloksena on saatu aikaan joukko suosituksia, joista viimeisimmät koskevat kartellivalvontaa, yrityskauppoja ja kilpailumyönteistä sääntelyä. OECD seuraa jäsenmaiden kilpailupolitiikan kehitystä vuosittaisten raporttien avulla ja auttaa jäsenmaita kansallisen kilpailulainsäädännön kehittämisessä. Tähän antaa mahdollisuuden myös parhaita käytäntöjä koskeva työ, jossa oppia voi hakea toisten tekemistä ratkaisuista. Suositusten ohella kilpailukomitea ja sen työryhmät keskustelevalt ajankohtaisista kilpailukysymyksistä myös ns. pyöreän pöydän menettelyssä, jota varten OECD:n sihteeristö laatii tasokkaita taloustieteellisiä analyysejä.

Varsinaisen kilpailukomiteassa tapahtuvan työn ohella on keskitytty kahdelle erilliselle sektorille. Näistä ensimmäinen käsittelee markkinoiden sääntelyn ja kilpailun välistä yhteyttä. Toinen taas käsittelee

viranomaisten välistä kansainvälistä yhteistyötä ennen kaikkea kartelli- ja yrityskauppavalvonnassa.

Kansainvälinen kilpailupoliittinen yhteistyö on merkitykseltään voimakkaassa kasvussa, ja sen kehittämisessä OECD:llä on keskeinen rooli. Järjestössä tutkitaan keinoja, joiden avulla kansalliset viranomaiset voisivat nykyistä tehokkaammin toimia yhteistyössä kilpailusääntösten valvonnassa, toimeenpanossa sekä yhteisten normien kehittämisessä.

Kilpailukomitea käy kilpailupoliittista dialogia ei-jäsenten kanssa kerran vuodessa järjestettävässä *Global Competition Forumissa*, jonne kutsutaan myös ns. kehittyvien maiden kilpailuviranomaisia. Kilpailukomitea saa silti hakemuksia tarkkailijajäseniksi pyrkiviltä mailta niin paljon, ettei kaikkia halukkaita ole voitu kutsua tarkkailijoiksi. Lisätietoja: www.oecd.org/competition.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa: työ- ja elinkeinoministeriö, Kilpailuvirasto*

9. Kuluttajapolitiikka

Kuluttajapolitiikan alalla OECD-työ keskittyy kuluttajien käymän, kansalliset rajat ylittävän kaupan turvallisuuden ja reiluuden edistämiseen, erityisesti sähköisessä kaupankäynnissä. Keskeisiä aiheita ovat edelleen myös tuoteturvallisuus ja markkinointi. Käsiteltävien aiheiden ajankohittaisuuden takaa osaltaan se, että työssä ovat tiiviisti mukana erilaiset kuluttajajärjestöt ja elinkeinoelämä.

Sähköisen kuluttajakaupan kansainvälistymistä on seurattu aktiivisesti jo pelkästään siitä syystä, ettei se ole toistaiseksi kasvanut siinä määrin kuin ennalta odotettiin. Suurimmaksi ongelmaksi on todettu kuluttajien luottamuksen puute tämän kaupantekovälineen turvallisuutta kohtaan. Kuluttajien luottamuksen lisääminen sähköisiin markkinoihin onkin ehdottomasti tärkein ja haasteellisin vireillä oleva aihe.

Työn tähän asti näkyvimpänä tuloksena ovat joulukuussa 1999 hyväksytyt suuntaviivat kuluttajien suojaamiseksi sähköisessä kaupankäynnissä (*Guidelines on Consumer Protection in the Context of Electronic Commerce*). Ne ovat yksityiskohtaisuudessaan merkittävä aikaansaannos vallitsevassa kansainvälisessä sääntelytyhjiössä. Suuntaviivojen lähtökohdana on, että kuluttajien oikeudet tulee turvata samalla tavalla ostavat he sitten tuotteensa lähikaupasta tai verkkokaupan avulla toisesta

maasta. Suuntaviivoissa annetaan suosituksia asianmukaisista menettelytavoista ja tarvittavista tiedoista aina itse ostotapahtumasta valitusmenettelyyn.

Sähköistä kaupankäyntiä koskevia suosituksia täydennettiin vuonna 2004 hyväksytyillä suuntaviivoilla kuluttajien kohtelusta rajat ylittävässä kaupankäynnissä (*Guidelines for Protecting Consumers from Fraudulent and Deceptive Commercial Practices Across Borders*). Niiden tarkoituksena on edelleen lisätä kuluttajaviranomaisten yhteistyötä tilanteissa, joissa kuluttaja on joutunut petollisen toiminnan uhriksi.

Työ ei ole kuitenkaan päättynyt näihin suuntaviivoihin. Vuonna 2007 valmistui suositus kuluttajariitojen käsittelytavoista (*Recommendation on Consumer Disputes and Redress*). Verkkokauppaan liittyen on laadittu kolme nk. consumer guidance ohjauspaperia (*Protecting and Empowering Consumers in Telecommunication Services; Online Identity Theft; Addressing Emerging Consumer Protection and Empowerment Issues in Mobile Commerce*).

Sähköisen kaupankäynnin ohella viime vuosina on keskitytty myös pohtimaan kuluttajapolitiikkaan työkaluja kuluttajakäyttäytymistä koskevan tutkimuksen pohjalta.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa: työ- ja elinkeinoministeriö, Kuluttajavirasto*

10. Lahjonnan ja rahanpesun vastainen työ

Lahjonnan vastainen työ

Kansainvälisiin liikesuhteisiin liittyvä korruptio nakertaa hallinnon uskottavuutta, rajoittaa talouskasvua ja vääristää kilpailua. OECD:n lahjonnanvastainen työ perustuu 1997 allekirjoitettuun ja 1999 voimaan tulleeseen yleissopimukseen (ks. www.oecd.org/daf/nocorruption), joka koskee kansainvälisissä liikesuhteissa tapahtuvaa, ulkomaisiin virkamiehiin kohdistuvaa lahjontaa. Sopimusosapuolia ovat tällä hetkellä OECD:n 30 jäsenmaata ja kahdeksan ei-jäsentä (Argentiina, Etelä-Afrikka, Brasilia, Bulgaria, Chile, Slovenia, Viro ja Israel).

Yleissopimus on keskeinen instrumentti kansainvälisessä korruptionvastaisessa taistelussa. Se edellyttää sopimusosapuolilta ulkomaisien virkamiesten lahjonnan ehkäisemistä, estämistä ja torjumista kriminalisoimalla lahjonta tehokkaalla ja koordinoitulla lainsäädännöllä.

Yleissopimus sisältää määräyksiä mm. lahjonnasta säädettävistä seuraamuksista, kansallisen lainkäyttövallan katteesta, rahanpesusäännösten soveltumisesta lahjontarikoksiin, oikeusavun antamisesta sekä sopimuksen soveltamisen seurannasta. Yleissopimuksen ainutlaatuinen lisäarvo verrattuna muihin kansainvälisiin korruptionvastaisiin instrumentteihin on keskittyminen kansainvälisissä liikesuhteissa tapahtuvan nk. aktiivisen lahjonnan ehkäisemiseen ja sopimuksen noudattamisen valvontaa koskeva tehokas seuranta- ja monitorointijärjestelmä.

Yleissopimuksen soveltamisesta ja kehittämisestä vastaa OECD:n lahjonnanvastainen työryhmä. Työryhmä kokoontuu noin neljä kertaa vuodessa tarkastelemaan yleissopimuksen kattaman lainsäädännön soveltamista sopimusvaltioissa ja esiin tulleiden lahjontatapausten käsittelyä ao. oikeusjärjestelmässä. Kaikilla yleissopimuksen osapuolilla on oikeus osallistua työryhmän työskentelyyn, mutta ainoastaan OECD:n jäsenet voivat osallistua muodolliseen päätöksentekoon. Yleissopimuksen seuranta on tähän mennessä suoritettu kahdella maarviointikierroksella. Ensimmäisessä vaiheessa arvioitiin missä määrin sopimusosapuolen lainsäädäntö vastaa sopimuksessa edellytettyä. Toisessa vaiheessa arvioitiin lainsäädännön tehokkuutta ja sen soveltamista. Kolmannen arviointikierroksen sisältöä ja aikatauluja suunnitellaan parhaillaan.

Suomi oli ensimmäinen maa, jolle suoritettiin toisen vaiheen arviointi. Kaikki sopimusosapuolet ovat käyneet läpi ensimmäisen ja toisen vaiheen monitoroinnin. Työryhmässä on pohdittu elinkeinoelämää ja kansalaisjärjestöjä konsultoiden kuinka kehittää toimintaa edelleen erityisesti yleissopimuksen sisällön mahdollisen tarkistamisen sekä monitorointijärjestelmän kehittämisen suhteen.

Suomessa yleissopimuksen voimaansaattaminen johti ulkomaisen virkamiehen, EU-virkamiehen ja EU-kansanedustajan lahjonnan sekä EU-virkamiehen lahjuksen vastaanottamisen rangaistavaksi säätämiseen. Lisäksi rikoslakiin sisällytettiin ulkomaisen virkamiehen määräelmä.

Työryhmän mahdollisuudet vaikuttaa sopimusosapuolen toimintaan ovat seuraavat: 1) työryhmä voi vaatia jäsenmaata raportoimaan säännöllisesti havaittujen puutteiden korjaamisesta, 2) työryhmä voi pyytää kahdenvälisiä keskusteluja sopimusosapuolen virkamiesten ja/ tai poliittisten päätöksentekijöiden kanssa ja 3) työryhmä voi laatia OECD:n kotisivuilla julkaistavan lehdistötiedotteen sekä kirjelmöidä ao. hallitukselle yleissopimuksen velvollisuuksien täyttämiseen liitty-

vistä puutteista. Erityisesti viimeksi mainittu on osoittautunut erittäin tehokkaaksi keinoksi ottaen huomioon hallitusten ymmärrettävän herkkyuden korruptiota koskevien asioiden julkisen käsittelyn suhteen.

Työryhmässä on viime aikoina kiinnitetty huomiota erityisesti yhteistyön tiivistämiseen sopimukseen kuulumattomien maiden (erityisesti Venäjän ja Kiinan) kanssa. OECD:n jäsenkandidaattimaa Venäjä on hiljattain ilmaissut kiinnostuksensa liittyä sopimukseen. Kiinan kiinnostuksen herättämisen suhteen Suomi on ollut aloitteellinen esittelemässä OECD:n lahjonnanvastaista työtä Suomen ja Kiinan kahdenvälisen yhteistyön puitteissa. Yhteistyötä on myös tiivistetty YK:n korruptionvastaisen yleissopimuksen (UNCAC) ja Euroopan neuvoston korruptiota koskevan siviilioikeudellisen sopimuksen sekä rikosoikeudellisen sopimuksen piirissä tapahtuvan toiminnan kanssa. Yleissopimukset täydentävät ja vahvistavat toisiaan. Yhteistyön tärkein tavoite on kansainvälisen korruptionvastaisen työn tehostaminen. OECD on julkaissut 2008 kansainvälistä korruptionvastaista yhteistyötä selventävän teoksen (*Corruption - a Glossary of International Standards in Criminal Law*). OECD:n korruptionvastaisen yleissopimuksen monitorointiprosesseista ja sopimusosapuolten maaportteista lisätietoa OECD:n verkkosivulta: www.oecd.org/bribery.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa: oikeusministeriö, ulkoasiainministeriö*

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen

OECD:n yhteydessä, mutta muodollisesti järjestöstä erillisenä on vuodesta 1989 harjoitettu rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaista yhteistyötä. Vuonna 2001 toiminta laajennettiin kattamaan myös terrorismin rahoittamisen estämisen. Toiminnasta vastaa hallitusten välinen yhteistyöelin, *The Financial Action Task Force* (FATF) ja sen työtä tukeva sihteeristö. FATF:n tarkoituksena on kehittää kansainvälistä yhteistyötä ja jäsenmaiden hallituksiin kohdistuvia politiikkasuosituksia lainsäädännön ja sääntelyn kehittämiseksi. Suosituksista päätetään jäsenmaiden konsensuksella. FATF on toistaiseksi hyväksynyt 40 rahanpesun vastaista ja yhdeksän erityistä terrorismin rahoituksen vastaista suositusta. FATF:iin kuuluu yhteensä 34 maata, sisältäen niin OECD:n jäsenmaita kuin ei-jäseniä, joukossa myös Suomi. Karibialla, Tyynenmeren alueella, Etelä-Amerikassa, Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä sekä Euroo-

pan neuvoston yhteydessä toimivat rahanpesun ja terrorismin vastaiset alueelliset yhteistyöelimet ovat FATF:n liitännäisjäsenenä.

Kansallisesta FATF:n valmistelusta vastaavat sisäasiainministeriön johtamat johtoryhmä, joka perustettiin maa-arvioinnin johdosta vuonna 2006, ja työryhmä. Niihin kuuluvat edustajat valtiovarainministeriöstä, oikeusministeriöstä, ulkoministeriöstä, finanssivalvontavirastosta, keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskuksesta, Suomen Pankista, tullihallituksesta, verohallituksesta sekä työ- ja elinkeinoministeriöstä.

FATF:n suositukset eivät ole jäsenmaita sitovia, mutta jokainen jäsenmaa on poliittisesti sitoutunut rahanpesun vastaisiin toimenpiteisiin ja suositusten täytäntöönpanoon. Suosituksista on muodostunut keskeinen kansainvälinen normi, joihin myös kansainväliset sopimukset nojautuvat. FATF seuraa suositusten täytäntöönpanoa kyselyiden ja maatarkastusten kautta. FATF:n rahanpesunvastaiset suositukset on viimeksi tarkistettu 2003. Lokakuussa 2007 tehdyssä Suomen maatarkastelussa FATF totesi puutteita, joiden korjaamiseksi Suomi on aloittanut asiaan liittyvän lainsäädännön muuttamisen (mm. 1.8.2008 voimaan tullut uusi laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ja selvittämiseksi). Suomi valmistelee FATF:lle raportin niistä toimenpiteistä, jotka maatarkastuksen johdosta on suoritettu.

FATF on pyrkinyt kehittämään toimintaansa pyrkien paremmin vastaamaan todellisuuden muuttuviin haasteisiin. FATF on myös pyrkinyt kehittämään suoraa vuorovaikutusta yksityisen sektorin kanssa. FATF:n keskeisiä julkaisuja ovat vuosittaiset raportit, FATF-uutiskirjeet ja maakatsaukset. Lisätietoja: www.fatf-gafi.org.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa: sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, oikeusministeriö, finanssivalvontavirasto*

11. Tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikka

Kestävää taloudellista kasvua edesauttavat analyysit, tietojen vaihto, politiikkalinjaukset ja parhaiden käytäntöjen esittelyt ovat leimallisia OECD:n tiede- ja teknologiasektorin työlle. Tieto- ja viestintäteknikoiden käytön kasvu ja tutkimuksen merkityksen vahvistuminen osana kilpailukyvyyn kehittämistä olivat keskeisiä teemoja vuosituhaten vaihteessa.

Viime aikoina tiede- ja teknologiaosaston työn pääpaino on ollut kansallisten innovaatiopolitiikkojen ja niihin perustuvien innovaatiojärjestelmien kehittämisessä. On esitelty jäsenmaiden parhaita käytäntöjä siitä, miten tiedemaailman ja teollisuuden välistä yhteistyötä voitaisiin tiivistää ja analysoitu kansallisia innovaatiojärjestelmiä erityisesti työntekijöiden liikkuvuutta, verkottumista ja erilaisia toimialakeskittyviä silmällä pitäen.

Maailmantalouden muutokset ja taloussuhdanteiden nopeat vaihtelut ovat saattaneet OECD-maat etsimään keinoja miten ja missä määrin ne saattavat poliittisin toimin edistää innovaatiotoimintaa taloudellisen kehityksen piristämiseksi keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Järjestön tiede- ja teknologia-alan komiteoiden työn puitteissa käydään keskustelua siitä, miten jäsenmaat voivat pelkän rahallisen tukitoiminnan lisäksi kannustaa innovaatiotoimintaa yritystoiminnan tuella ja aktivoinnilla sekä koulutusjärjestelmien uudistuksilla, samoin kuin saattamalla aluepolitiikka osaltaan tukemaan innovaatioita. Jäsenmaiden strategiaprosessin tueksi on valmisteltu OECD:n omaa laajaa, monisektoraalista innovaatiostrategiaa.

Suomi pitää innovaatiotoiminnan kehittämistä kilpailukykynsä kannalta tärkeänä. OECD:n innovaatiotoiminnan kärkihankkeiden esitelyssä Suomella on ollut mahdollisuus tuoda esiin kansallisia kokemuksiaan. Tässä yhteydessä on painotettu laaja-alaisen innovaatiotoiminnan merkitystä, jossa toimien halutaan kattavan niin teknologiset kuin ei-teknologiset innovaatiot sekä toisaalta korostetaan kysyntä- ja käyttäjälähtöisyyttä innovaatioiden lähteenä. Suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutos, väestön vanheneminen ja julkisten palveluiden tehokkaampi tuottaminen, on mahdollisuus saada innovaatioiden kehittämisen avulla vaikuttamisen välineitä.

Tiedepolitiikan alueella tehdään perusteellisia selvityksiä tieteellisen tutkimuksen edellytyksistä sekä tutkimuksen ja tutkimuslaitosten rahoitusmalleista ja hallinnosta.

Tieto- ja viestintätekniiikan merkitys taloudelle ja yhteiskunnalle kasvaa jatkuvasti. Tietotekniikka arkipäiväistyy, verkottuu ja tulee huomaamattomaksi, mutta tehokkaaksi osaksi yhä useampia talouden ja yhteiskunnan toimintoja. Tietoyhteiskuntapolitiikkaa seuraavan ICCP-komitean (*Information, Computer and Communication Policy*) ja sen työryhmien vastuualueina ovat tietoyhteiskunnan indikaattorit, tietoturvasiat, tietoliikenneinfrastruktuuria ja -palveluja sekä tietotaloutta koskeva politiikka.

Virstanpylvääksi ICCP-komitean työlle muodostui vuonna 2008 Soulissa järjestetty laaja internet-taloutta ja sen tulevaisuutta käsitellyt ministerikokous. Tilaisuuteen koottiin yhteen keskeiset OECD:n tietoyhteiskuntapolitiikkahavainnot ja -suositukset kolmen teeman eli luovuuden, luottamuksen ja konvergenssin alle. Kokous viitoitti tietä internetin ja siihen liittyvän tieto- ja viestintäteknologian aikaisempaa vahvemmalle hyödyntämiselle taloudellisten ja yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemisessa. Verkottunut tietotekniikka voi tarjota innovatiivisia keinoja vastata mm. ilmastonmuutokseen, terveydenhuoltoon ja väestön ikääntymiseen liittyviin haasteisiin.

OECD on jatkanut tieto- ja viestintätekniiikan infrastruktuurin (erityisesti laajakaistan) rakentamisen seuraamista sekä edistänyt tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä liiketoiminnassa, julkisessa hallinnossa ja monilla verkottuneen vuorovaikutuksen uusilla alueilla. Tieto- ja viestintäteknologian tarjoamat mahdollisuudet, mutta myös riskit yhteiskunnan tullessa yhä riippuvaisemmaksi tieto- ja viestintäteknologiasta edellyttävät kasvavassa määrin kansainvälistä, usein globaalia politiikkayhteistyötä. OECD:n asiantuntemus tietoyhteiskuntapolitiikan vaikutusten arvioinnissa, mittaamisessa ja analysoinnissa on kysyttyä monilla foorumeilla OECD:n ulkopuolella.

OECD julkaisee säännöllisesti kolmea julkaisua (*Information Technology Outlook*, *Communications Outlook* ja *Telecommunications Database*), jotka kaikki sisältävät runsaasti taustatietoa telekommunikaatioalan kehityksestä.

Eriytyisesti teollisen tutkimus- ja kehitystyön maailmanlaajuistumisesta sekä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten työn kansainvälistymisestä johtuen OECD on analysoinut myös tutkijoiden kansainvälistä liikkuvuutta ja pääsyä kansainvälisiin tutkimuslaitoksiin. Tällainen selvitystyö ja yhteisiin näkemyksiin pyrkiminen on osoittautunut hyödylliseksi pienelle maalle, jolle on oleellista varmistaa omien tutkijoidensa pääsy kansainvälisiin tutkimuslaitoksiin. Korkeasti koulutettujen liikkuvuuskysymykset ovat myös kiinteä osa laajempaa maahanmuuttopoliittista asiakokonaisuutta.

OECD seuraa jäsenmaidensa tutkimus- ja kehitystyön (T&K) kehitystä useilla indikaattoreilla, joita päivitetään säännöllisesti. Tärkein julkaisu on vuosittainen *Science, Technology and Industry Outlook*. Indikaattorien osalta OECD tekee kiinteää yhteistyötä EU:n kanssa, joka seuraa tutkimukseen ja kehitykseen tehtäviä panostuksia osana Lissabonin strategian tavoitteita. Perinteisesti on mitattu ja siten pystytty

vertailemaan tieteeseen ja tutkimukseen tehtyjä investointeja ja muita panoksia. Erityisen haastavia ovat kehittelyn alla olevat tuloksia ja vaikuttavuutta mittaavat indikaattorit.

Tiedepolitiikan keskeiset kansainväliset luokituksia käsittelevät käsikirjat ovat OECD:n tuottamia. Niiden pitäminen ajan tasalla on edellytys muuttuvan tutkimuskentän hahmottamiselle. OECD analysoi myös tutkimuksen rahoitus- ja hallintomekanismeja. Suomessa näitä selvityksiä ja julkaisuja on hyödynnetty mm. sektoritutkimuksen uudistustyössä.

Bioteknologia on useissa jäsenmaissa kasvava teknologian ala. OECD on tutkinut 1980-luvulta alkaen bioteknologian soveltamista ja mahdollisuuksia mm. terveyden, maatalouden ja teollisuuden tarpeisiin. Erityisesti on paneuduttu bioteknologian turvallisuuskysymyksiin.

Tuorempi erityisalue OECD:n työssä on nanoteknologian mahdollisuuksien tutkiminen mm. teollisuuden ja ympäristön asettamien haasteiden ratkaisussa.

Nousevia tutkimusyhteistyön aloja sekä suuria investointeja vaativien hankkeiden tarvetta, edellytyksiä ja toteutusta tutkitaan OECD:n *Global Science Forum* -ohjelmassa. Usein on kysymys hankkeista, joita ei kyetä kustannusten vuoksi toteuttamaan maakohtaisesti, vaan edellytetään maiden välistä yhteistyötä.

- *Vastuuviranomainen Suomessa: työ- ja elinkeinoministeriö sekä opetusministeriö*

Aineeton omaisuus ja aineettomat oikeudet

OECD:llä on runsaasti tutkimustoimintaa aineettoman omaisuuden (*Intellectual Property, IP*) ja aineettomien oikeuksien (*Intellectual Property Rights, IPR*) aloilta. Tätä tutkimustyötä ei ole keskitetty vaan sitä tapahtuu OECD:n eri toimintaloikoilla. IPR-tutkimus on keskittynyt lähinnä teollisoikeuksiin, mutta erityisesti tietoyhteiskuntateemojen yhteydessä on käsitelty myös tekijänoikeutta.

OECD on hiljattain julkaissut muun muassa tilastoja patenteista (*OECD Patent Statistics Manual 2009*) sekä IPR:ien arvonmäärittystä koskevia tutkimuksia ja järjestänyt seminaareja erityisesti patenttien alalta. OECD:n IPR-tutkimusohjelmiin sisältyy lisäksi monipuolisia selvityksiä mm. aineettoman omaisuuden merkityksestä ja asemasta innovaatiopolitiikassa, julkisella sektorilla, tietoyhteiskunnassa ja bioteknologiassa. OECD:ssä on tutkittu myös IP:n merkitystä globalisaation kannalta.

Voidaan varsin luotettavasti arvioida, että aihepiirin merkitys OECD:n toiminnassa on pikeminkin kasvamassa kuin vähenemässä. OECD:n IP-tutkimustoimintaa käsittelevässä katsauksessa (*The Compendium of OECD Work on Intellectual Property*) arvioidaan näiden kysymysten nousseen taloudessa keskeiseen rooliin.

12. Koulutuspolitiikka

OECD on 1970-luvulta lähtien vaikuttanut läntisten teollisuusmaiden koulutuspolitiikkaan ehkä enemmän kuin mikään muu kansainvälinen järjestö. Koulutuspolitiikka on saanut OECD:n työssä viime vuosina lisää paino- ja julkisuusarvoa. Koulutusosaston tehtävänä on auttaa jäsenmaita inhimillisen pääoman ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kehittämisessä. OECD:n jäsenmaiden yhteiskunnat ovat muuttuneet entistä nopeammin ja vahvemmin tietoon perustuviksi talouksiksi. Tämä muutos on korostanut omalta osaltaan koulutuksen merkitystä.

OECD:n koulutusosaston työ on koottu kuuden teeman alle. Nämä ovat koulutuksen yhteyksien vahvistaminen muihin yhteiskuntapolitiikan alueisiin, koulutuksen tulosten arviointi ja parantaminen, laadukkaan opetuksen edistäminen, koulutuksen asema globaalissa talouksessa, sosiaalisen koheesion edistäminen koulutuksen avulla sekä koulutuksen tulevaisuuden pohdinta ja tulevaisuuden haasteisiin varautuminen.

Koulutusosaston alaisena toimii neljä elintä, joiden työ käsittää lukuisia ohjelmia ja hankkeita.

1. Koulutuspolitiikkakomitea on keskittynyt nimensä mukaisesti ajankohtaisiin koulutuspoliittisiin kysymyksiin ja vastaa koulutuspolitiikan maatutkinnoista. Sen alaisuudessa tehdään mm. laajaa koulutuksen tilastointityötä. Vuosittain julkaistaan tilastoaineistoon perustuva kattava raportti *Education at a Glance*.
2. Koulutustutkimuksen ja innovaatioiden keskus CERI (*Centre for Educational Research and Innovation*) edistää koulutusinnovaatioiden syntymistä ja leviämistä. CERI pyrkii lähentämään akateemista tutkimusta ja koulutuspoliittista päätöksentekoa. Tietojohtaminen ja tulevaisuuden ennakointi ovat CERIn työohjelman vallitsevia tarkastelukulmia.
3. Tunnetuin koulutusosaston alaisista ohjelmista lienee PISA (*Programme of International Student Assessment*), josta on tullut koko OECD:kin lippulaivatuote. PISA-oppimistulosten vertailuhankkeessa mitataan, tutkitaan ja analysoidaan kolmen vuoden välein 15-vuotiaiden osaamista, opiskeluasenteita ja -taitoja. PISAan

osallistuvien maiden määrä on kasvanut mittauskerrasta toiseen. Vuonna 2009 kaikkien 30 jäsenmaan lisäksi mukana oli yli 30 muuta maata.

4. Korkeakoulujen johtamisen ja hallinnon ohjelmassa IMHEssä (*Institutional Management of Higher Education*) on jäseninä yliopistoja, korkeakouluja, ministeriöitä ja yliopistomaailman järjestöjä. Ohjelman puitteissa julkaistaan aikakauskirjaa *Higher Education Management*.

PISA-tutkimuksen päätulokset julkaistaan kolmen vuoden välein. PISA ei mittaa niinkään opittuja asioita vaan opitun soveltamista ja käyttöä arkipäivän tilanteissa. Kerätystä aineistosta laaditaan lisäksi eri alateemoihin liittyviä analyysejä. PISA-tutkimus on johtanut monissa maissa kansalliseen koulutuspoliittiseen keskusteluun, jatkoanalyysiin ja koulutusjärjestelmien uudistuksiin. Suomen koululaisten sijoittuminen kolmessa ensimmäisessä vertailussa kärkisijoille on saanut runsaasti kansainvälistä huomiota. Suomalaisten hyvä menestys on nostanut maamme tunnettavuutta ja imagoa laajemminkin, mutta erityisesti korkean osaamisen mallimaana. Tätä kirjoitettaessa ovat vuoden 2009 mittaukset meneillään ja niiden tulosten ja analyysien on määrä olla valmiina loppuvuodesta 2010.

Työelämän muuttuneet osaamistarpeet ja PISAn toteutuksesta saadut myönteiset kokemukset ovat rohkaisseet OECD:n aloittamaan laajan aikuisten työelämässä tarvittavien pätevyyksien mittaamis- ja vertailuhankkeen. PIAAC-tutkimus (*Programme of International Assessment of Adult Competencies*) toteutetaan viiden vuoden jaksoissa OECD:n koulutus- ja työllisyysosastojen yhteistyönä. Tutkimuksen ensimmäinen varsinainen mittaus toteutetaan 2010-luvun alkupuolella.

Viime vuosina on mediassa laadittu ja julkaistu erilaisia yliopistojen ja korkeakoulujen paremmuuslistoja. Vastauksena näiden ”listojen” puutteille OECD:n piirissä selvitetään, onko mahdollista laatia neutraali ja luotettava korkeakoulutuksen oppimistulosten vertailuohjelma PISAn ja PIAAC:n mallin mukaan. Mikäli AHELO (*Assessment of Higher Education Learning Outcomes*) todetaan toteuttamiskelpoiseksi, ensimmäinen kansainvälinen mittauskierron on mahdollinen noin vuonna 2013.

Koulutuspoliittiset maatutkinnat ovat keskeisiä analyysimuotoja. OECD on arvioinut eri raporteissa Suomen koulutusjärjestelmää, kor-

keakouluja ja ammattikorkeakoulujärjestelmää. Näiden lisäksi Suomi on osallistunut useisiin vertaileviin temaattisiin katsauksiin.

Temaattisissa katsauksissa päädytään maa-arviointien tavoin ”hyvän politiikan” suosituksiin. Suomi on aktiivisesti hyödyntänyt OECD:n tekemien tutkimusten tuloksia mm. hallitusohjelmissa, koulutuksen ja tutkimuksen kehitysuunnitelmissa sekä niihin perustuvien uudistusten toimeenpanossa. Tuoreena esimerkkinä voidaan mainita korkeakoulutuksen teema-arviointi, jota hyödynnettiin mm. yliopist uudistuksen eri vaiheissa sekä korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian laadinnassa.

CERIn puitteissa on myös selvitetty, millaisia ovat tulevaisuuden koulut ja yliopistot, millaisia uuden vuosituhannen oppijat, *New Millennium Learners*. Muita viime vuosien aihealueita CERIn työssä ovat olleet esim. sosiaalisen pääoman tutkimus sekä globalisaation vaikutukset ja työelämän vaatimukset kielten osaamiseen. Oma kokonaisuutensa on tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen koulutuksessa. Useamassa hankkeessa on tutkittu e-oppimista, avoimia ja innovatiivisia oppimisympäristöjä.

CERI on selvittänyt rajat ylittävän korkeakoulutuksen laatua ja laajuutta ja siinä yhteydessä myös koulutuskauppaa. OECD:ssä valmistettiin näiden tutkimusten pohjalta yhdessä Unescon kanssa suositus, jonka kohteena ovat rajat ylittävän korkeakoulutuksen laadun varmistaminen ja valvonta. Vuonna 2005 kummassakin järjestössä hyväksytyt suositukset ovat ohjeelliset, mutta ne on otettu laajasti käyttöön koulutuksen kansainvälistyessä.

Koulutuspolitiikkaa analysoidaan myös OECD:n muilla pääosastoilla. Erilaisia tarkastelutapoja yhdistää OECD:n strategian mukainen ajatus elinikäisestä oppimisesta. Jäsenmaiden tavoitteena on taata korkealaatuinen koulutus kaikille ja täten myötävaikuttaa yksilöiden ja yhteiskuntien kehitykseen. Usein hankkeet toteutetaan myös useamman osaston yhteistyönä. Tiede- ja teknologiapolitiikan osasto on kiinnittänyt huomiota tutkijankoulutukseen, tutkijoiden liikkuvuuteen, tutkijan uralle rekrytoitumiseen sekä varhaiseen tiedeopetukseen liittyviin kysymyksiin. Työllisyysosaston tehtäväkenttään ovat kuuluneet erityisesti aikuiskoulutukseen sekä täydennys- ja työpaikkakoulutukseen liittyvät aiheet ja koulusta työelämään siirtyminen. Koulutuspolitiikka on noussut keskeiseen asemaan OECD:n Innovaatiostrategiassa sekä työllisyyttä edistävässä työpaikat-strategiassa. Koulutuspolitiikan kannalta tärkeää on ollut myös OECD:n kasvututkimus, jossa on tarkas-

teltu inhimillistä pääomaa ja sen yhteyksiä taloudelliseen kasvuun. Lisäksi on muistettava, että kansantalousosaston tarkkaan luetut maakatsaukset sisältävät usein koulutusta koskevia analyysseja ja suosituksia. Suomen vuoden 2008 taloustutkinnassa oli kokonainen kappale omistettu maamme korkeakoulutuksen ajankohtaisille haasteille.

PISAn saama suuri huomio on vauhdittanut näyttöön perustuvan koulutuspolitiikan kehittämistä myös EU:ssa. EU:n ja OECD:n työmenetelmät ovat lähentyneet ja järjestöjen välinen yhteistyö on lisääntynyt. Vertaisarvioinnit, tilastoihin ja indikaattoreihin perustuvat raportit ja suositukset sekä tutkimukset ovat entistä keskeisempi osa EU:n koulutuspoliittista toimintaa. Toisaalta OECD:n analyysit ovat tärkeitä silloin, kun analysoidaan EU:n menestystä Lissabonin strategian toimeenpanossa. Lisätietoja: www.oecd.org/education.

- *Vastuuviranomainen Suomessa: opetusministeriö*

13. Työllisyys- ja sosiaalikeskymykset

Työllisyyspolitiikka

Työmarkkina- ja sosiaalipolitiikkaa koskevissa asioissa jäsenmaiden yhteistyöfoorumina ovat OECD:n työllisyys-, työvoima- ja sosiaaliasiainkomitea (*Employment, Labour and Social Affairs Committee, ELSAC*) ja sen alaiset työryhmät.

Jäsenmaiden työllisyyspolitiikan tueksi OECD valmisti 1990-luvun alkupuolella Työpaikat-strategian (*Jobs Strategy*), jonka tarkoituksena oli tehokkaan keinovalikoiman määrittäminen lamavuosina yleisesti korkealle kohonneen työttömyyden torjuntaan. Strategia sisälsi sekä yleisiä että maakohtaisia työllisyyspolitiikan toimintasuosituksia. Se kehitettiin pioneerityönä ennen EU:n työllisyysstrategiaa tai YK:n alaisen Kansainvälisen työjärjestön ILO:n globaalia työllisyysagenda.

Kun työttömyys aleni OECD-alueella 1990-luvun jälkipuoliskolla, uusina ongelmina työmarkkinoilla etualalle nousivat mm. väestön ikääntyminen, globalisaation rakennemuutosvaikutukset, hyvinvointipalvelujen turvaaminen ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuus. Työvoiman tarjonnan niukentuminen nuorten ikäluokkien koon pienemisen vuoksi, eläkeläisten määrän kasvu sekä kansainvälisen työnjaon muutokset ovat kehitystrendejä, jotka voivat heikentää OECD-maiden

tuotannon kasvuedellytyksiä, julkisen talouden vakautta ja hyvinvointipalvelujen rahoitusta pitkällä aikavälillä.

Näiden ongelmien torjumiseksi OECD:n työministerikokous antoi järjestölle tehtäväksi uudistaa työpaikat-strategian toimenpidesuositukset. Vuonna 2006 valmistuneen uudistetun strategian keskeisiä tavoitteita on tarjota toimintamalleja työllisyysasteen nostamiseksi ja työvoiman saatavuuden turvaamiseksi ikääntyvän väestön olosuhteissa, edistää jäsenmaiden rakenteellista sopeutumista muuttuvaan kansainväliseen työnjakoon globalisoituvilla markkinoilla sekä parantaa eri politiikkalinjausten yhteensopivuutta ja työllisyyspolitiikan vaikuttavuutta.

Uudistettu työpaikat-strategia rakentuu neljän pääpilarin varaan. Ne ovat: 1) vakauten tähtäävä makrotalouspolitiikka, 2) työhön osallistumisen ja työnhaun esteiden poistaminen, 3) työvoiman kysyntää heikentävien työ- ja hyödykemarkkinoiden rajoitusten vähentäminen sekä 4) työvoiman ammatillisen osaamisen ja pätevyyden kehittäminen.

Nämä pilarit koostuvat lukuisista yksityiskohtaisista toimenpidesuosituksista. Uudistettu strategia ei enää tarjoa yhtä ainoata lähestymistapaa työmarkkinoiden suorituskyvyn parantamiseen. Maavertailut ovat osoittaneet, että hyvä työllisyyskehitys voidaan saavuttaa sekä markkinaehtoisuuteen painottuvan että keskitetymmän pohjoismaisen työmarkkinamallin avulla.

Strategiatyön lisäksi OECD tekee myös työllisyys- ja sosiaalipolitiikan toimintalinjauksia kartoittavia teematutkintoja. Erityisesti kansainvälisen vertailunäkökulman vuoksi nämä tutkinnat ovat jäsenmaiden kannalta hyödyllisiä ja käyttökelpoisia. Viimeaikaisista työllisyyspolitiikan kannalta tärkeistä teematutkinnoista mainittakoon mm. ikääntyvien työmarkkinatilanne ja työllisyyttä edistävät toimet (*Ageing and employment policies*), työn- ja perhe-elämän yhteensovittaminen (*Babies and bosses*), nuorten työelämään pääsyn edistäminen (*Jobs for youth*) sekä työttömyyden pitkittymisen torjuminen (*Activation policies*).

Employment Outlook on OECD:n vuosittainen työllisyyspoliittinen aikakauskirja. Se sisältää artikkeleita ajankohtaisista työllisyyspoliittisista aiheista sekä vertailukelpoisia tilastoja jäsenmaiden työmarkkinoiden kehityksestä. Työllisyyskysymyksiä tarkastellaan myös OECD:n talous- ja rakennepolitiikkaa käsittelevissä tutkimuksissa ja julkaisuissa, jotka sisältävät usein työmarkkinoita käsittelevän osuuden ja työllisyyspoliittisia suosituksia. Säännöllisesti toistuvien tutkintojen avulla on mahdollista seurata suositusten toteutumista ja vaikutta-

vuotta. Maatutkintojen raportit julkaistaan sarjassa *OECD Economic Surveys*.

OECD:n työllisyys- ja koulutuspoliittisten osastojen työllä on runsaasti yhtymäkohtia. Osastojen yhdessä toteuttamia tutkimusteemoja ovat olleet muun muassa koulutuksesta työelämään siirtyminen, aikuisten työssä oppimisen tukeminen, syrjäytymisen estäminen sekä inhimillisen ja sosiaalisen pääoman vaikutus talouskasvuun. Tärkeä yhteistyön kohde on kehitteillä oleva PIAAC-hanke (*Programme of International Assessment of Adult Competencies*).

PIAAC on OECD:n jäsenmaiden yhteinen aikuisväestön lukutaidon, numeeristen taitojen, ongelmanratkaisutaitojen ja työelämässä tarvittavien taitojen tutkimusohjelma. Sen tavoitteena on tuottaa osallistujamaissa yhtenäisellä menetelmällä tietoa, jonka perusteella voidaan kansainvälisen vertailukehikon puitteissa arvioida aikuisväestön osaamista ja työelämässä tarvittavia taitoja. Työllisyyspolitiikan näkökulmasta PIAAC:n keskeisiä osia ovat vastaajien yleistaitojen mittaukset sekä arvioinnit näiden taitojen käyttämisestä työssä.

Tärkeän aihealueen muodostaa myös kansainvälisten työelämän standardien toimivuuden tutkiminen. Tätä työtä tehdään yhdessä ILO:n kanssa. Yhteistyö ILO:n kanssa on kiinteää myös OECD:n jäsenyyttä hakeneiden ja tiivistetyn kanssakäymisen maiden työelämän suhteiden, työlaainsäädännön ja työllisyyspolitiikan linjausten arvioinneissa. OECD on myös laatinut suositusluonteiset toimintaohjeet kansainvälisille yrityksille vastuullisen liiketoiminnan harjoittamiseksi sijaintimaassaan. Ne sisältävät liiketoiminnan eri osa-alueille määritetyt vapaaehtoisesti noudatettavat periaatteet ja standardit mukaan lukien ihmisoikeudet, työllistäminen, työelämän suhteet ja työsuojelu. Lisätietoja: www.oecd.org/education.

Sosiaalipolitiikka

Monen maan sosiaali- ja terveystaloudellinen tilanne on kovissa paineissa väestön ikääntyessä. Väestön ikääntyminen vaikuttaa välittömästi vanhusväestön palveluiden kysyntään. OECD on tuottanut väestön ikääntymisestä analyysin, jossa tarkastellaan kunkin jäsenmaan tilannetta ja annetaan maakohtaisia ja yleisiä suosituksia käytettävistä toimintavaihtoehdoista. Erityisesti on tutkittu eläkejärjestelmiä ja eläkeläisten tulotasoa ja tulonlähteitä sekä laajemminkin ikääntymisen vaikutuksia sosiaalipoli-

tiikkaan. Eläkekysymysten keskeinen tietopaketti on *Pensions at a Glance* -julkaisu.

Väestön ikääntyminen alkaa vaikuttaa yhä voimakkaammin sosiaaliturvan rahoitukseen, mikäli yli 55-vuotiaat siirtyvät työelämän ulkopuolelle samassa määrin kuin nykyisin. Monessa OECD-maassa työikäinen väestö alkaa absoluuttisesti pienentyä vuoden 2010 jälkeen. Myös syntyvyyden alhainen taso herättää huolta ja väestön ikärakenne onkin muodostumassa monissa jäsenmaissa hyvin vanhuspainotteiseksi. Tämä on yksi syy OECD:n kiinnostukseen perhe- ja työelämän tasapainoista kehittämistä kohtaan.

Sosiaali- ja terveystalouden sektorin työllä on vahvat yhtymäkohdat työpoliittikkaan. Tasokas sosiaaliturva edellyttää hyvää työllisyyttä. Toteutettava sosiaalipoliittikka taas vaikuttaa omalta osaltaan työllisyyden kehitykseen. OECD tuottaa vertailuja eri maiden toimeentuloturva-järjestelmästä sekä siitä miten järjestelmät tukevat työllistymistä. Joka toinen vuosi ilmestyvä *Benefits and Wages* tarkastelee tulonsiirto- ja verojärjestelmien yhteisvaikutuksia eri maissa. Analyysien taustalla olevia laskentamalleja hyödynnetään runsaasti myös muissa yhteyksissä.

Kannustavuuden ohella OECD:n työssä kiinnitetään huomiota myös tulonjakoa ja köyhyyttä koskeviin kysymyksiin. Lokakuussa 2008 julkaistu *Growing Unequal* herätti laajaa huomiota. Työtä tullaan jatkamaan laaja-alaisessa hankkeessa, jossa muun muassa etsitään syitä tuloerojen kasvulle sekä pohditaan mahdollisia politiikkavaihtoehtoja.

Vuoden 2005 OECD:n sosiaaliministerikokous linjasi lähivuosien painopisteiksi työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen, sosiaalipoliittikan tasapainon eri sukupolvien välillä, köyhyys- ja syrjäytymiskysymykset sekä eri toimijoiden (valtio, kunnat, työmarkkinajärjestöt, vapaaehtoistyö, kansalaisjärjestöt) roolit ja tehtävät sosiaaliturvakysymyksissä. Sosiaalipoliittikan työryhmän keskeinen indikaattorijulkaisu on *Society at a Glance*.

Siirtolaisuus ja maahanmuutto

OECD:n ja jäsenmaiden kiinnostus maahanmuuttoa kohtaan on lisääntynyt. Tähän ovat vaikuttaneet erityisesti väestön ikääntyminen ja kansainvälinen kilpailu osaajista. Jäsenmaat ovat olleet hyvin aktiivisia työperusteisen maahanmuuton edistämiseksi pystyäkseen vastaamaan

elinkeinoelämän työvoimatarpeisiin. Jäsenmaiden välillä käydään kilpailua erityisesti osaavasta ja koulutetusta työvoimasta.

OECD:n maahanmuutto-työryhmän mielenkiinnon pääkohteita ovat olleet maahanmuuttovirtoja ja -ohjelmia vertailevat selvitykset, maahanmuuttajien työllisyystilanne ja työllistyminen sekä laittoman ulkomaisen työvoiman torjunta. Tavoitteena on edistää kansainvälistä muuttoliikettä ja kehittää sille avoimet ja selkeät pelisäännöt. OECD:n kiinnostuksen kohteena on myös maahanmuuton taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten selvittäminen niin kohdemaan, lähtömaan kuin maahanmuuttajan kannalta. Tavoitteena on luoda ja identifioida hyviä käytäntöjä sisällytettäväksi kansallisiin maahanmuutto-ohjelmiin.

OECD julkaisee vuosittain raportin *Trends in International Migration*. Se esittelee järjestön työn tuloksia maahanmuuton ja maahanmuuttopoliittisten ohjelmien trendien lisäksi. Raportissa on käsitelty mm. maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä integroitumista työelämään ja yhteiskuntaan, kausityöllisyyttä, työlupa- sekä paluumuuttokysymyksiä.

OECD:n maahanmuuttoaiheisella toiminnalla on heijastusvaikutuksia myös muille yhteiskunnan sektoreille (talous-, koulutus-, sosiaalipolitiikka jne.), jonka vuoksi työ on horisontaalista. Esimerkkinä tällaisesta monisektoraalisesta temasta voidaan mainita terveydenhuollon henkilöstön kansainvälistä liikkuvuutta koskeva tutkimus, joka sivuaa niin työllisyyttä, sosiaalipolitiikkaa, koulutusta kuin kehitysyhteistyötä. Lisätietoja: www.oecd.org/migration.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa: työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, sisäasiainministeriö*

14. Terveyspolitiikka

Terveyspolitiikan merkitys OECD:n jäsenmaissa ja siksi myös järjestön työssä on kasvanut. Tähän ovat yksinkertaiset kansantaloudelliset syyt. Kun OECD perustettiin, jäsenmaiden terveydenhuoltomenot olivat keskimäärin noin 4 prosenttia bruttokansantuotteesta. Vuonna 2008 keskimääräiset menot ylittivät jo 9 prosenttia ja monissa suurissa jäsenmaissa ne ovat reilusti yli 10 prosentin. Ikääntyneen väestön osuuden lisääntyminen nostaa jäsenmaiden terveydenhoitomenoja. Samalla ikääntyvä, mutta entistä terveempi ja koulutetumpi väestö osaa vaatia parempia

palveluita. Lisäksi lääketieteen ja -tekniikan kehittyminen tuo käyttöön uusia, usein entistä tehokkaampia, mutta samalla kalliimpia hoito-laitteita ja lääkkeitä. Kun lähes kolme neljännestä terveystoimien rahoitetaan julkisista varoista, hallitukset joutuvat pohtimaan, miten julkinen menokehitys voidaan pitää hallittuna terveystoimien saatavuutta ja laatua vaarantamatta.

Terveystoimien tärkeyden korostuminen on myötävaikuttanut terveystoimien korostumiseen myös OECD:n työssä. Aikaisemmasta epävirallisesta terveystoimien käsittelystä ryhmästä muodostettiin 2005 virallinen terveystoimien ryhmä ja vuoden 2007 alusta terveystoimien komitea. Suomi on tukenut tätä kehitystä aktiivisesti ja on osallistunut terveystoimien komitean työhön ponnekaasti.

Terveystoimien ja myöhemmin terveystoimien työhönsuunnitelmassa on ollut muun muassa hoitoon pääsyä ja jonotusaikoja, palvelujen käytön tasa-arvoisuutta, palvelujärjestelmien laatua, uuden tietotekniikan hyödyntämistä ja yksityisiä sairausvakuutuksia sekä lääkkeiden hinnoittelupolitiikkaa tarkastelevia tutkimuksia.

Komitean lähivuotien työhönsuunnitelmassa keskeisiä teemoja ovat esimerkiksi terveydenhuollon kestävä rahoituksen turvaaminen, järjestelmien ja palvelujen tehokkuuteen ja laatuun liittyvät kysymykset, pitkäaikaishoito ja -hoiva sekä ennakoivan terveydenhuollon taloudelliset vaikutukset.

Jäsenmaat arvostavat erityisesti OECD:n terveystoimien ja -indikaattoreita. Nykyään yli tuhat indikaattoria sisältävästä tietokannasta julkaistaan vuosittain päivitetty CD-ROM (*OECD Health Data*). Tärkeimmät vertailutiedot kootaan kahden vuoden välein ilmestyvään *Health at a Glance* -kirjaan. Tilastotyön lisäksi tärkeänä on pidetty terveystoimien vertailevia analyyseja ja yksityiskohtaisempiin politiikkasuosituksiin päätyviä maa-arvioita.

Terveystoimien komitea tekee usealla alueella kiinteää yhteistyötä YK:n alaisen Maailman terveystoimien WHO:n kanssa. Yhteistyö Maailmanpankin kanssa on erityisen keskeistä jäsenyyttä hakevien ja tiivistetyn kanssakäymisen maiden terveystoimien komiteakokouksissa.

OECD:n arvio Suomen terveydenhuollosta tehtiin vuonna 2005. Arvioinnin suosituksia on hyödynnetty Kansallisen terveystoimien toimeenpanossa. Lisätietoja: www.oecd.org/health.

- *Vastuuviranomainen Suomessa: sosiaali- ja terveystoimien ministeriö*

15. Ympäristöpolitiikka

Ympäristökysymysten käsittelyn taustalla OECD:ssä on jäsenmaissa todettu tarve edistää talouspolitiikan ja ympäristöpolitiikan integrointia sekä luonnonvarojen kestävää käyttöä taloudellisen kasvun ylläpitämiseksi. Lähtökohta OECD:n roolia hahmotettaessa on ollut järjestön vahva kokemus talouspoliittisessa analyysissä. Siksi on luontevaa, että OECD tarkastelee ympäristökysymyksiä etenkin taloudellisen analyysin pohjalta. Pyrkimyksenä on, että työ tukee muilla kansainvälisillä foorumeilla tehtävää työtä.

Ympäristöpolitiikan komitea (EPOC) ja ympäristötyön painotukset

OECD:n ympäristökomitea perustettiin jo vuonna 1970. Ensimmäiset parikymmentä vuotta toiminta oli lähinnä tilasto- ja taustatiedon kokoomista ja vertailua, analyysimenetelmien kehittämistä sekä ympäristön-suojelua koskevaa kokemustenvaihtoa jäsenmaiden kesken. Myös ympäristön ja talouden peruskäsitteet, kuten ”saastuttaja maksaa” -periaate tai ”saasteiden kaukokulkeutumisen” käsite, luotiin silloin. Ympäristöasioiden painoarvo OECD:ssä on sittemmin huomattavasti noussut ja työn luonne muuttunut. Ympäristöasiat ovat muuttuneet yhden erityissektorin asioista horisontaalisiksi, useita eri toimintalohtoja koskeviksi kysymyksiksi. Tämän myötä myös politiikkajohdonmukaisuuden ja OECD:n sisäisen koordinaation tarve on kasvanut. Ympäristökomitea muutti nimensä ympäristöpolitiikan komiteaksi (*Environment Policy Committee*, EPOC) vuonna 1992.

OECD:n ympäristötyö pohjautuu ja painottuu vuonna 2001 laaditun ympäristöstrategian (*OECD Environmental Strategy for the First Decade of the 21st Century*) toimeenpanon edistämiseen ja valvontaan jäsenmaissa. OECD:n ympäristöstrategian tavoitteet ovat ekosysteemien suojele luonnonvarojen tehokkaan hallinnan kautta, talouskasvun ja ympäristövaikutusten välisen kytköksen katkaiseminen (*decoupling*), päätöksentekoon tarvittavan ympäristötiedon ja -indikaattorien kehittäminen, elämänlaadun ja hyvinvoinnin edistäminen sekä hallinnon ja yhteistyön vahvistaminen globaalien keskinäisriippuvuuden kontekstissa.

Ympäristöpolitiikan komitea EPOC kokoaa 1-2 kertaa vuodessa yhteen jäsenmaiden ympäristöviranomaisten edustajia arvioimaan

tehtyä työtä ja linjaamaan tulevan työn prioriteetteja. Ministeritasolla ympäristökysymyksiä käsitellään noin kolmen vuoden välein. EPOCin alla toimii kansallisten asiantuntijoiden työryhmiä, jotka paneutuvat eri alojen erityiskysymyksiin. EPOCin vastinparina OECD:n sihteeristössä toimii ympäristöosasto (*Environment Directorate*, ENV). Yhteistyötä OECD:n muiden komiteoiden ja osastojen kanssa tehdään säännöllisesti mm. koskien ympäristökysymyksiä kaupan, maatalouden, verotuksen sekä kehitysyhteistyön alalla. EPOC ja sen alatyöryhmät tarjoavat Suomen ympäristöviranomaisille foorumin aktiiviseen kansainväliseen osallistumiseen ja Suomen kantojen ja kokemusten esittelyyn.

Ympäristöasioissa OECD tekee yhteistyötä muiden ympäristöalalla toimivien kansainvälisten järjestöjen kanssa kuten YK:n ympäristöohjelma UNEP, YK:n kestävän kehityksen toimikunta UNCSD, Maailman terveysjärjestö WHO, Maailmanpankki jne. OECD pitää tärkeänä dialogin vahvistamista hallitusten, tutkimuslaitosten, yritysmaailman ja kansalaisyhteiskunnan kesken. OECD:n ympäristöosasto ja energiajärjestö IEA:n sihteeristö tarjoavat myös puitteet YK:n ilmastopimuksen (UNFCCC) *Annex I* -maiden asiantuntijaryhmän säännöllisille kokouksille. Ympäristö- ja etenkin ilmastokysymyksissä pyritään entistä vahvemmin kytkemään mukaan OECD:n tiivistetyn kanssakäymisen maat Brasilia, Etelä-Afrikka, Indonesia, Intia ja Kiina.

Ympäristöpoliittisen analyysityön teemoja

OECD:n ympäristöosasto yhdessä EPOCin alatyöryhmien kanssa tuottaa temaattisia ja vertailevia tutkimuksia, ympäristötilastoja ja politiikkasuosituksia auttaakseen jäsenmaita parantamaan ympäristöpolitiikkansa linjauksia ja kansallista toteutusta. Tällä työllä on merkitystä myös Suomen kansallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa. EPOCin alatyöryhmät käsittelevät mm. seuraavia aiheita: globaalit ja kansalliset ympäristöpolitiikat, ilmastomuutoksen eri aspektit, liikenne ja ympäristö, jätteiden synnyn ehkäisy, käsittely ja kierrätys, luonnon monimuotoisuuden taloudelliset aspektit, kemikaalit, torjunta-aineet ja bioteknologia sekä ympäristötiedon ja -tilastojen tuottaminen.

Yhtenä OECD:n ympäristötyön päätavoitteena on integroida ympäristönäkökulmat jäsenmaiden muihin sektoripolitiikkoihin laaja-alaisen kestävän kehityksen edistämiseksi. OECD pyrkii tarjoamaan jäsenmaille indikaattoreita ja kustannustehokkaita politiikkavaihtoehtoja.

Paljon työtä tehdään taloudellisten instrumenttien (verot, maksulliset luvat ja taloudelliset tuet) ja niiden yhdistelmien parissa.

Eräs ympäristötyön erityisteema on ”Ympäristö, terveys ja turvallisuus” -ohjelma, jonka tavoitteena on edistää kansainvälistä yhteistyötä kemikaalialan tuotteiden turvallisuuden takaamiseksi sekä ympäristön että ihmisten terveyden näkökulmasta. Asiantuntijaryhmissä käsitellään esim. laboratoriokäytäntöjä, kemikaalien ja torjunta-aineiden sääntely- ja testausjärjestelmien harmonisointia sekä nanomateriaalien ja bioteknologiatuotteiden turvallisuutta. Työn konkreettiset tulokset näkyvät mm. kemianteollisuuden säästöissä kemikaalien testaustulosten vastavuoroisen hyväksymisen kautta.

Globalisaation haasteet ovat tuoneet työhön lisäulottuvuuksia, ja OECD onkin syventänyt analyysiaan koskien mm. ympäristökysymysten, kasvavan kansainvälisen liikenteen ja kaupan sekä kilpailukyvyyn ja innovaatioiden välisiä kytköksiä. OECD:ssä on laadittu ylikansallisisille yrityksille suunnatut toimintasuositukset, joihin sisältyy myös ympäristökomponentteja.

Ympäristöalan maatutkinnot ja julkaisutoiminta

OECD toteuttaa maatutkintoja jäsenmaidensa ympäristöpolitiikan tuloksellisuudesta. Tutkintoja on toteutettu myös OECD:n ulkopuolisisissa maissa. Tutkinnoissa käydään läpi sekä kansallisten tavoitteiden että kansainvälisten sitoumusten toimeenpanoa ja niissä annetaan suosituksia poliitikkojen ja parhaiden käytäntöjen kehittämiseksi. Tutkinnot ovat tärkeitä elementtejä maiden ympäristöpolitiikan kehittämisessä ja toimeenpanossa.

Suomen toinen OECD-ympäristötutkinta julkaistiin kesäkuussa 2009. Raportissa annetaan Suomelle 43 suositusta ympäristöasioiden edistämiseksi. Suositukset liittyvät ilmanlaatuun, meluntorjuntaan, jätehuoltoon, luonnonsuojeluun, merialueiden suojeluun, alueiden käyttöön, ympäristölainsäädäntöön sekä kansainväliseen yhteistyöhön. Raportissa suositellaan mm. entistä parempaa jätteiden lajittelua ja hyödyntämistä, ympäristölle suotuisien investointien lisäämistä energiatehokkuuteen ja puhtaaseen energiaan sekä aktiivisempaa maksu- ja veropolitiikkaa.

OECD:n julkaisut, tilastot ja tietokannat (mm. koskien jäsenmaiden ympäristöalan veroja ja veroluontoisia maksuja) tarjoavat välineitä myös

Suomen ympäristökeskusteluun ja -linjauksiin. Merkittävä vuonna 2008 julkaistu teos on *OECD Environmental Outlook to 2030*. Tulevaisuuteen suuntaava katsaus käsittelee ympäristöön tulevana vuosikymmeninä kohdistuvien muutosten tekijöitä ja vaikutuksia sekä näihin liittyviä politiikkaratkaisuja ja niiden kustannusvaikutuksia.

OECD:n rooli ympäristö- ja ilmastoasioissa on vahvistunut. Järjestön vahvuudet ovat politiikka-analyyseissä, metodologioiden ja tilastojen tuottamisessa, maatutkinnoissa, hyvien käytäntöjen jalostamisessa suosituksiksi sekä maiden välisen yhteisymmärryksen rakentamisessa. Lisätietoja: www.oecd.org/environment.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa: ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö*

16. Energiakysymykset

Energiasektori on OECD:n piirissä jaettu kahden erillisen organisaation kesken. Kansainvälinen energiajärjestö, IEA (*International Energy Agency*) vastaa energiamarkkinoiden analysoinnista yleisesti ja muiden kuin ydinenergian osalta, josta puolestaan huolehtii ydinenergiajärjestö NEA (*Nuclear Energy Agency*).

Kansainvälinen energiajärjestö, IEA

IEA perustettiin ensimmäisen öljykriisin aikana (1974) koordinoimaan läntisten teollisuusmaiden kriisivalmiutta öljynsaannin suhteen. Järjestön perustehtävänä olikin pitkään ylläpitää kriisivalmiutta. Viime kädessä tämä tarkoittaa öljyn varmuusvarastojen ylläpitoa ja käytöstä sopimista jäsenmaiden kesken. Öljynjakojärjestelmää ei ole koskaan tarvinnut kokeilla käytännössä, mutta valmiutta sen nopeaan käyttöön ottoon ylläpidetään toistuvilla harjoituksilla. IEA-valtiot sopivat öljymarkkinoihin vaikuttamisesta viimeksi hurrikaani Katrinan aiheuttamassa tilanteessa 2005. Olennaista tehtävän hoitamiseksi on energiamarkkinoiden ja öljyn saatavuuden jatkuva seuranta. Järjestö raportoi päivittäin kehityksestä ja käy dialogia keskeisten tahojen kuten öljyn tuottajajärjestön OPECin kanssa.

IEA:n perinteistä toimialaa ovat myös laajat maakatsaukset, joita laaditaan noin neljän vuoden välein kustakin jäsenmaasta. Suomen osalta viimeisin katsaus tehtiin vuonna 2007. Maakatsaukset sisältävät tietoa paitsi energian kulutuksesta ja -käytöstä myös kehityssuuntauksista ja harjoitetusta energiapolitiikasta, kattaen myös ympäristöön liittyvät kysymykset. Katsauksen olennaisen osan muodostavat järjestön suositukset asianomaisen maan energiapolitiikan kehittämiseksi. IEA teki vuonna 2008 ensimmäistä kertaa katsauksen myös EU:n energiapolitiikasta, joka on vahvassa kehitysvaiheessa.

IEA kerää tilastoaineistoa maailman energialähteistä, energiantuotannosta ja -kulutuksesta; tiedot ennusteineen julkaistaan joka toinen vuosi ilmestyvässä *World Energy Outlook* -julkaisussa. Kattavuudeltaan julkaisu on muihin energiatilastoihin verrattuna omaa luokkaansa ja se antaa kansalliselle päätöksenteolle arvokasta taustatietoa.

Kioto-prosessi ja muut muutokset energiasektorilla, kuten sähkömarkkinoiden vapautuminen, ovat vaikuttaneet uusiin painotuksiin järjestön työssä. Ilmastomuutokseen liittyen erityistä panostusta on suunnattu uusiutuvien energiateknologioiden tutkimukseen ja käyttöönottoon sekä energiatehokkuuden lisäämiseen. IEA on toiminut aktiivisesti muun muassa Ilmastoteknologia-aloitteeseen (*Climate Technology Initiative*) liittyvässä työssä, jonka tarkoituksena on edistää jäsenmaiden välisiä tutkimushankkeita kasvihuonekaasujen vähentämiseksi energiantuotannossa ja liikenteessä. Puitteet laajalle tutkimustyölle antavat erityiset täytäntöönpanosopimukset, joiden avulla jäsenmaiden viranomaiset ja tutkimuslaitokset hakeutuvat keskinäiseen, vapaaehtoiseen tutkimusyhteistyöhön.

Ydinenergiajärjestö, NEA

NEAn vastuulle kuuluvat erityisesti sääntely-, turvallisuus- ja ydinvas-
tuukysymykset. Sen tavoitteena on jäsenmaiden yhteistyön avulla yllä-
pitää ja kehittää turvallista, ympäristöystävällistä ja taloudellisesti teho-
kasta ydinenergian rauhanomaista käyttöä.

Järjestön puitteissa tehdään runsaasti tutkimustyötä ja erilaisia sel-
vityksiä, joiden kohteena ovat ydinturvallisuus ja lisensointi, radioak-
tiivisen jätteen varastointi, säteilyturvallisuus, ydinfysiikka tieteenalana
ja oikeudelliset kysymykset – erityisesti ydinvasuuta sääntelevät Parii-
sin ja Brysselin konventiot. Tärkeällä sijalla ovat myös erilaiset tieteelli-
set ja tekniset julkaisut sekä NEAn laajan tietopankin ylläpito.

Vuonna 2008 julkaistiin ensimmäinen ydinenergia-alan eri aspektit kattavasti läpikäyvä *Nuclear Energy Outlook*, jota mahdollisesti aletaan julkaista säännönmukaisesti IEA:n *World Energy Outlook*'in tapaan. Lisätietoja: www.iea.org.

- *Vastuuviranomainen Suomessa: työ- ja elinkeinoministeriö*

17. Liikenne

OECD:ssä analysoidaan liikenne- ja kuljetusasioista tie- ja meriliikenteeseen sekä laivanrakennusmarkkinoihin liittyviä kysymyksiä.

Euroopan liikenneministerikonferenssin (ECMT) perustalle luotiin 2006 alueellisesti, temaattisesti ja osallistujatahojen osalta laaja-alaisemmin liikenteen ja talouskasvun väliseen suhteeseen keskittyvä Kansainvälinen Liikennefoorumi (ITF). ITF toimii edeltäjäorganisaationsa ECMT:n tavoin OECD:n yhteydessä ja sen tarkoituksena on kehittää kansainvälistä yhteistyötä liikenteen taloudelliseen, ympäristölliseen ja sosiaaliseen ulottuvuuteen liittyvissä kysymyksissä. ITF-työn yksi keskeisimmistä aiheista on kestävä kehityksen kriteerien huomiointi liikennettä koskevissa politiikkaratkaisuisissa (erityisesti kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen), liikenteen ruuhkautumisen torjunta ja liikenneturvallisuuden parantaminen. Suomi toimi ITF-puheenjohtajana 2007-2008. ITF:n 2008 ministerikokouksen teema käsiteli liikenteen, energiankäytön ja ilmastonmuutoksen keskinäissuhdetta.

Laivanrakennus ja merikuljetukset

Merikuljetuskomitean työssä yhdistyvät sekä politiikka että taloudelliset näkökulmat. Kansainvälisesti katsoen se onkin laajuudessaan ainoa laatuaan. Tavoitteenaan sillä on poistaa merikuljetuspalveluiden kaupan liittyviä esteitä sekä yhä enenevässä määrin löytää ratkaisuja ympäristö- ja turvallisuusongelmiin. Myös varustamotukeen ja varustamojen vastuuseen liittyvät asiat ovat olleet esillä. Komitea tekee yhteistyötä kansainvälisen merenkulkujärjestön ja maailman kauppajärjestön kanssa.

Merikuljetusalan yritysten toimintaa ohjaavat neuvoston suositukset merenkulku politiikan yhteisistä periaatteista (*Common Principles of*

the Shipping Policy), joita on päivitetty tarpeen mukaan. Tärkeä uusi työkenttä on merenkulkua koskeva sääntelyuudistus, jossa ensi vaiheessa kartoitetaan kilpailua rajoittava sääntely kansallisissa säädöksissä.

Laivanrakennustyöryhmä seuraa maailmantalouden suhdanteiden vaikutuksia laivanrakennusteollisuuteen ja hallitusten tukitoimenpiteitä. Työskentelyn tavoitteena on pyrkiä edistämään normaalien kilpailuolosuhteiden syntymistä laivanrakennusteollisuuteen. Merikuljetuskomitean tavoin myös laivanrakennustyöryhmä on kansainvälisesti ainoa laatuaan. Työryhmä seuraa tiiviisti markkinatilannetta keräämällä tilastotietoa kapasiteetista, hinnoista ja investoinneista.

Pitkään kestäneiden neuvottelujen tuloksena komiteassa hyväksyttiin vuonna 1994 OECD:n telakkatukisopimus (*Agreement Respecting Normal Competitive Conditions in the Commercial Shipbuilding and Repair Industry*), joka sisältää valtioita sitovia, telakkatukeen liittyviä sääntöjä rangaistusseuraamuksineen. Sopimusta ei kuitenkaan ole saatu voimaan Yhdysvaltojen vastustuksen vuoksi.

- *Vastuuviranomainen Suomessa: työ- ja elinkeinoministeriö*

18. Maatalous- ja kalastuspolitiikka

OECD:n maatalous- ja kauppaosastot yhdistettiin yhdeksi osastoksi joulukuussa 2006. Maatalous- ja kalastuskysymysten parissa työskentelee osastolla noin 50 henkilöä asiantuntijatasolla.

Maatalouskomitean työskentelyn perusta

OECD:n maatalouskomitea on tuottanut keskeisen osan niistä ajatusmalleista, joiden mukaan jäsenmaat ovat uudistaneet maatalouspolitiikkaansa viime vuosikymmenten aikana. OECD:n PSE-tuki-indikaattori ja siihen liittyvä metodologia ovat olleet niin suomalaisten, EU-tason kuin WTO-pöydänkin asiantuntijoiden apuna, kun uudistuksia on toteutettu. Paitsi että OECD:ssä on pystytty määrittelemään reformipolitiikan tavoitteita, maatalouskomiteassa on jatkuvasti parannettu kehityksen seurannan välineitä ja raportoitu edistymisestä. Poliitiikan tekijöiden avuksi on myös kehitetty menetelmiä keskipitkän tähtäimen ennusteiden tekemiseksi. OECD päivittää vuosittain katsauksen jäsen-

maidensa maataloudesta ja maatalouspolitiikasta sekä esittää yhteistyössä FAOn kanssa keskeisten maataloustuotteiden markkinanäkymät seuraavaksi 10 vuodeksi.

Vuoden 1987 ministerineuvoston periaatepäätös maatalouspolitiikan uudistamisesta on edelleen maatalouspolitiikan perusohje. Sen mukaan myös maataloustuotteiden kaupassa tulee normaalien markkinamekanismien vaikuttaa tuotteiden kauppaan ja rajasuojaa tulee alentaa. Tarvittava tuki tulee kanavoida siten, että se vääristää kilpailua mahdollisimman vähän. Tuki tulisi olla irrallaan tuotetuista määristä ja sen on oltava hyvin kohdennettua ja läpinäkyvää. Komitea seuraa tukireformien toteutusta jäsenmaissa.

Yllämainittujen periaatteiden rinnalle nousi 1990-luvulla myös muita kysymyksiä. Oli huomattu, että maataloudella on monia muitakin tehtäviä kuin pelkkä elintarvikkeiden ja kuidun alkutuotanto. Näitä maatalouden tuottamia, usein markkinattomia hyödykkeitä ovat esimerkiksi maisema, ympäristön suojelu, biodiversiteetti, työllisyys, maaseudun elinvoima ja elintarvikehuoltovarmuus.

Tämä maatalouden monivaikutteisen roolin nouseminen huomion kohteeksi kaupan vapauttamisen rinnalle ymmärretään usein juuri uudistuspolitiikan välttämättömäksi rinnakkaisilmiöksi. Suomi on erityisesti tukenut OECD:n työtä tällä alalla. Yleisesti voidaan todeta, että ympäristösidonnaisella maataloustuella on yhä suurempi merkitys OECD-maiden maatalouspolitiikassa ja maatalouskomitea on tehnyt paljon työtä maatalouden ympäristöindikaattorien kehittämiseksi.

Maatalouskomitean ulkosuhteet

Maatalouskomitea aloitti 1990-luvulla suuren työn siirtymätalousmaiden maatalouden tutkimiseksi, jolloin kaikista Keski- ja Itä-Euroopan maista, entisen Neuvostoliiton maista sekä Kiinasta tehtiin ensimmäiset kansainvälistä tasoa olevat maatalouden perusanalyysit. Perusselvitysten lisäksi käsiteltiin myös erityiskysymyksiä, kuten maanomistusta, rahoitus- ja vakuusongelmia ja liittymistä multilateraaliseen kauppajärjestelmään.

Siirtymätalousmaista huomio on 2000-luvulla kohdistunut erityisesti Kiinan, Intian, Brasilian ja Etelä-Afrikan seurantaan. Näiden maiden maatalouksista on tehty kattavat maatutkimukset päivityksiin 2000-luvun jälkipuoliskolla ja kyseiset maat osallistuivat aktiivi-

sesti myös vuoden 2005 korkean virkamiestason kokoukseen, jossa pohdittiin politiikkareformin globaaleja haasteita maatalouden ja maatalouskaupan osalta.

Maatalouden kauppakysymykset uudella vuosituhanella

Merkittävänä huomiona 2000-luvulla voidaan todeta maatalouden kauppakysymysten vahva politisoituminen OECD-työskentelyssä. GATT:n Uruguayn kierroksella järjestö onnistui tuottamaan runsaasti Geneven työskentelyä tukevaa taustamateriaalia ja tutkimuksia. WTO:n synnyttyä ja erityisesti Dohan kehityskierroksen käynnistyttyä on OECD:n rooli potentiaalisesti kasvanut maatalouden kauppakysymyksissä entisestään. Samanaikaisesti on kuitenkin ollut havaittavissa useiden jäsenmaiden äärimmäinen varovaisuus tutkimuksissa, jotka liittyvät WTO-neuvottelujen tukemiseen. Tiettyjen tutkimusten julkaisuluvan saaminen on kestänyt vuosia ja tutkimusten julkaisusta on jopa kieltäytytty puhtaasti poliittisin perustein. Tästä johtuen viime vuosina kauppakysymysten osuus maatalouskomitean työohjelmassa on hieman vähentynyt, vaikka jäsenmaiden keskuudessa vallitsee yksimielisyys näiden kysymysten tärkeydestä järjestössä.

Kalastuskomitean työskentely

Kalastuskomitean työssä on viime vuosina korostunut kalakantojen kestävä hyödyntämisen teema. Tätä tarkastellaan toisaalta toimijoiden taloudellisen toiminnan edellytysten kehittämisen, toisaalta markkinoiden sääntelyn kannalta. On pyritty sopimaan periaatteista, joiden mukaan jäsenmaat kehittävät omalta osaltaan kalastuspolitiikkaansa. Ylikalastus ja kalavarojen ehtyminen yleensä ovat yhteinen huolenaihe. Toisaalta kehittyvä vesiviljely nähdään merkittävänä mahdollisuutena. Kansainvälisillä foorumeilla on tärkeää pystyä sitoviin sopimuksiin kalavarojen kestävästä käytöstä. OECD:n kalastuskomiteassa pyritäänkin löytämään hyviä toimintamalleja, joilla jäsenmaat arvioivat ja suunnittelevat kalatalouden kehitystä. Kansainvälisissä neuvotteluissa on tarpeen kyetä perustamaan päätökset faktoihin. OECD päivittää vuosittain tilastokatsaukset jäsenmaitensa kalataloudesta ja kalastuspolitiikan muutoksista.

Maatalous-, kalastus- ja elintarvikesektorin uudet, horisontaaliset haasteet

Elintarvikkeiden poikkeuksellisen voimakas hinnannousu vuonna 2008 on myös heijastunut järjestön työskentelyyn. Monien eri tekijöiden summasta (esim. biopolttoaineet, ilmastonmuutos ja kulutustottumukset siirtymätalouksissa) johtuva markkinoiden volatilitiitin kasvu on pantu merkille. Sen myötä OECD:n, nykyään yhteistyössä FAOn kanssa, tekemä vuotuinen keskeisten maataloustuotteiden markkinanäkymä seuraavalle 10 vuodelle on tullut entistä tärkeämmäksi ja mielenkiintoisemmaksi. Ruokakriisiä käsiteltiin myös järjestön vuosittaisessa ministerikokouksessa kesäkuussa 2008. Helmikuussa 2010 järjestettävän maatalousministereiden kokouksen aiheeksi on sovittu ”Kestävän maatalouden ja elintarvikesektorin uudet haasteet globalisoituvassa maailmassa”.

Viime vuosina entistä tärkeämmäksi aiheeksi komitean työskentelyssä on noussut niin maatalous- kuin kalastuspolitiikan osalta näiden koherenssi muiden politiikkojen, erityisesti ympäristö-, kauppa-, kehitys- ja aluepolitiikkojen kanssa. Suomi on korostanut tämän koherenssin ja horisontaalisten kysymysten tärkeyttä ja peräänkuuluttanut parempaa koordinaatiota näiden politiikkojen osalta niin järjestön kuin jäsenmaidenkin sisällä.

Maatalouspolitiikka on nykyisin myös yhä enemmän sidoksissa maaseutupolitiikkaan. Komitean tuottama politiikan ohjeistus ja seuranta ottaakin entistä laajemman näkökulman maatalouden ja maaseutuelinkeinojen kokonaisvaltaiseksi tarkastelemiseksi. Maaseutupolitiikkasuosituksia on OECD:n maatalous- ja kauppaosaston lisäksi antanut järjestön hallinnon ja aluekehityksen osasto, joka valmisteli Suomen maaseutupolitiikan maatuotannon vuonna 2008.

Siirryttäessä 2010-luvulle uusia, nousevia aiheita OECD:n maatalous-työskentelyssä ovat esimerkiksi ilmastonmuutos sekä bioenergia. Ilmastonmuutokseen liittyen järjestössä tutkitaan niin ilmastonmuutoksen vaikutusta maatalouteen kuin maatalouden vaikutusta ilmastonmuutokseen. Bioenergiaan liittyen työskentelyssä keskityttäneen erityisesti toisen sukupolven bioenergian hyödyntämiseen. Suomi on monien muiden jäsenmaiden tapaan korostanut maatalouskomiteassa, että on tärkeää tutkia bioenergiaa ja sen horisontaalisia vaikutuksia kokonaisuudessaan eikä yksinomaan biopolttoaineiden taloudellisia vaikutuksia.

Kansallinen ja yhteisötason koordinaatio maatalous- ja kalastuskysymyksissä

Sekä maatalous- että kalastuskomitean työskentelyssä vaikuttaa vahvasti Suomen EU-jäsenyys, koska sekä maatalous että kalastus ovat lähes kokonaisuudessaan yhteisöpolitiikan alaisia. Tästä johtuen komission rooli valmistelutyössä ja kokouksissa on oleellinen, vaikka jäsenmaat voivatkin puhua salissa omissa nimissään. EU-koordinaatio järjestetään kuitenkin säännöllisesti ennen kaikkia keskeisiä kokouksia ja OECD:n seurantaraporteissa Suomi käsitellään osana EU:ta.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla OECD-asioita on käsitelty ja koordinoitu vuodesta 2004 alkaen hallinnonalan sisäisessä koordinaatioryhmässä, joka kokoontuu ministeriössä kahdesti vuodessa, yleensä ennen maatalouskomitean kokousta. Kokouksiin osallistuvat hallinnonalan OECD-koordinaatiosta vastaavat henkilöt sekä kaikki hallinnonalan OECD-komiteoiden ja -työryhmien kansalliset kokousedustajat. Lisätietoja: www.oecd.org/agriculture.

- *Vastuuviranomainen Suomessa: maa- ja metsätalousministeriö*

19. Aluepolitiikka

Maailmantalouden ja teknologian muutokset, väestön ikääntyminen ja ilmastonmuutos merkitsevät haasteita sekä kaupunki- että maaseutuympäristöille. OECD:n aluekehityspolitiikassa kannustetaan hallituksia edistämään kaikkien alueiden kasvua. Alueiden tulisi puolestaan investoida kasvuunsa hyödyntämällä paikallisia voimavaroja ja osaamista, ei niinkään keskittyä hyödyntämään erilaisia tukijärjestelmiä edistääkseen kilpailutekijöitään.

Maaliskuussa 2009 Suomen puheenjohtajuudella kokoontuneen aluekehitysministereiden kokouksen päätelmissä korostetaan aluepolitiikan asemaa talouslaman aikana mahdollisimman suurien hyötyjen saamiseksi julkisen vallan investoinneista. Kohdentamalla investoinnit alueiden kehityksen kannalta keskeisiin hankkeisiin investointien tehokkuutta ja vaikuttavuutta voidaan lisätä. Investoinnit infrastruktuuriin ovat avaintoimenpide erityisesti tasoitettaessa taloudellisen matalasuhdanteen haittoja.

Alueiden kehityksen kannalta ympäristönäkökohtien lisääntyvää painottamista pidetään huomattavana mahdollisuutena sekä kaupunkien

että maaseudun kehittämismahdollisuuksien kannalta. Kun innovaatio-toiminnan käsite on laajentunut teknologiakeskeisyydestä ja tullut moni-tahoisemmaksi, on entistä perustellumpaa hyödyntää alueilla olevaa tietä-mystä mm. innovaatiojärjestelmissä.

OECD:n aluepolitiikan komiteassa keskeisiä toimintoja ovat olleet aluepolitiikkaa koskevat maatutkinnat, aluekehityspolitiikan käsitteel-linen kehittäminen ja aluekehitykseen liittyvän tilastoaineiston sekä indikaattoreiden parantaminen.

Aluepolitiikkakomiteassa Suomi korostaa muun muassa innovaa-tiotoiminnan ja inhimillisen pääoman merkitystä, kestäväää kehitystä, rajaseutujen kehittämistä sekä kumppanuusajattelua ja sen myötä uudenlaisten aluepoliittisten hallintoratkaisujen mahdollisuuksia. Olen-nainen osa Suomen strategiaa on verkostoitunut toimintatapa, joka mahdollistaa pienempien kaupunkiseutujen ja maaseudun kytkeytymi-sen tieto- ja osaamisintensiivisiin verkostoihin. Suomen kannalta syrjäi-sen maaseudun suuri kysymys on peruspalvelujen turvaaminen. Maa-seutupolitiikkaakin on eriytettävä syrjäisen maaseudun, ydinmaaseu-dun sekä kaupunkien läheisen maaseudun tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan.

OECD:n piirissä toimii lisäksi paikallisen talous- ja työllisyyskehi-tyksen yhteistyöohjelma LEED (*Local Economic and Employment Develop-ment Programme*). Toiminnan tavoitteena on lisätä julkishallinnon toi-menpiteiden johdonmukaisuutta ja tehokkuutta paikallistason lähesty-mistapaa korostamalla.

- *Vastuuviranomaiset Suomessa: työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö*

20. Julkishallinnon kehittäminen

Hallitusten toimintaympäristö on kaiken aikaa muutoksessa. Kansain-välisen kehityksen ja yhteiskunnallisten muutosten seurauksina halli-tuksen ja hallinnon roolit ovat muuttuneet. Hyvällä hallinnolla tuetaan demokratiaa, kestäväää talouskasvua ja luottamusta hallituksen toimintaan. Laadukas julkishallinto on edellytyksenä, kun turvataan politiikan vaikuttavuutta, taloudellista tehokkuutta ja tervettä taloudellista pohjaa. Hallinnon tehokkuuden vahvistamiseksi on tärkeitä tutkia eri-tyisesti globalisaation sekä muiden kansainvälisten kehitystrendien

vaikutuksia ja niiden hallituksille tuomia vaatimuksia. Tehokkaalle hallinnolle tärkeitä ovat myös läpinäkyvyys ja tilivelvollisuus, kansalaisten osallisuus ja suhteet kansalaisyhteiskuntaan. Nämä periaatteet ohjaavat OECD:n julkishallintokomitean (*Public Governance Committee, PGC*) työtä.

Julkishallinnon keskeisin ohjausväline on budjetti. OECD järjestää jäsenmaittensa budjettipäälliköiden kokouksia, joissa tarkastellaan budjettijärjestelmien toimivuutta yleisesti mutta tehdään myös maakohtaisia tutkintoja. Hallitusten johtavien virkamiesten (valtioneuvoston kanslia) kokouksissa puolestaan käsitellään hallitusten toiminnan tehokkuutta ja kokonaiskapasiteettia. Tärkeitä tutkimusaiheita ovat olleet myös julkishallinnon henkilöstön kehittäminen, julkishallinnon etiikka sekä johtajuus.

Korkeatasoinen sääntelykehikko on keskeisessä asemassa kuluttajien ja sijoittajien luottamuksen sekä markkinoiden toiminnan tukemisessa. Tavoitteena on sääntelyä uudistamalla turvata julkisten ja yksityisten palvelujen tehokas tuottaminen, mitä tarkoitusta varten on tuotettu laadukkaan sääntelyn kriteeristö. Tavoitteena on vähentää yritysten ja kansalaisten hallinnollista taakkaa sääntelyn laatua parantamalla. Hanke on poikkihallinnollinen ja se toteutetaan horisontaalisesti järjestön eri osastojen yhteishankkeena.

Hyvin toimiva julkinen hallinto on edellytyksenä myös maiden ulkoiselle kilpailukyvyille. Luottamusta julkishallintoon tulee pyrkiä vahvistamaan tuottamalla julkiset palvelut kustannustehokkaasti ja kuluttajalähtöisesti sekä vähentämällä korruptiota. Tavoitteena on julkisen talouden kestävyuden vahvistaminen, verorahojen käytön tehostaminen sekä toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten mukaisesti joustavasti toimiva julkinen hallinto. Vahvistamalla luottamusta julkishallintoon parannetaan myös mahdollisuuksia toteuttaa uudistuksia niin julkishallinnossa kuin muillakin sektoreilla. OECD:ssa kokoontuu vuosittain keskushallintojen edustajista koostuva työryhmä (*Senior Officials from Centres of Government*), jossa Suomella on ollut aktiivinen rooli.

- *Vastuuviranomainen Suomessa: valtiovarainministeriö*

LIITTEET

Liite 1:

Töihin OECD:n sihteeristöön?

OECD on kehittyneiden markkinatalousmaiden yhteistyöjärjestö kat-
taen jäsenmaidensa lähes kaikki talous- ja yhteiskuntapolitiikan lohkot
kauppapolitiikasta teknologiapolitiikkaan ja maataloudesta ympäristö-
kysymyksiin. Järjestön laajan toimintakentän vuoksi sen erityisvah-
vuuksiin kuuluu monitasoinen, yksittäiset politiikkalohkot ylittävä
näkökulma ja taloudellisen ja talouspoliittisen analyysin yhdistäminen
eri aloja koskevaan tarkasteluun. Järjestön sihteeristö tarjoaakin mielen-
kiintoisia ja haastavia tehtäviä vaatimukset täyttävälle asiantuntijoille,
jotka ovat kiinnostuneita korkeatasoisen analyysityön tekemisestä jär-
jestön eri toiminta-aloilla.

Vaatimukset

OECD:n sihteeristön rekrytointisivuilla avautuu uusia työpaikkoja lähes
viikoittain ja työpaikkailmoitukset pysyvät sivustolla nähtävissä 2-4
viikon ajan. Työnhaku toimii sähköisesti ja vaatii kirjautumisen palve-
lun käyttäjäksi. Vaatimustaso on korkea, ja hakijoilta edellytetäänkin
korkean akateemisen koulutustason (vähintään maisteritasoinen, usein
tohtoritasoinen) lisäksi sekä tutkimusalansa vahvaa metodologista
osaamista että käytännön työkokemuksen kautta osoitettuja analyytti-
siä taitoja. Näiden lisäksi kyseisen alan kansainvälisistä virtauksista ja
viimeaikaisista keskusteluista on oltava hyvin selvillä. Yleisinä vaati-
muksina ovat lisäksi joko englannin tai ranskan kielen erinomainen
osaaminen (jonka lisäksi hyvä työskentelytaso toisen osalta), usein
vähintään kolmen vuoden aikaisempi työkokemus, hyvät viestintä- ja
vuorovaikutustaidot monikulttuurisessa ympäristössä sekä vahvat tie-
totekniset taidot etenkin oman alansa ohjelmistojen osalta. Ylemmillä
tasoilla edellytetään myös hallinto- ja johtamistaitoja sekä poliittista
näkemystä; alemmilla tasoilla riittää kapeampi, mutta syvälinen oman
alan asiantuntemus.

Valintapolitiikka ja -kanavat

Vuoden 2009 aikana järjestön rekrytointipolitiikkaa muutetaan vastaamaan paremmin järjestön tulos pohjaista toimintaa ja johtamista, joka todennäköisesti tulee lisäämään joustavuutta myös valintaprosessien osalta. Uusien työntekijöiden valintapolitiikassa pyritään vahvasti huomioimaan sukupuolten tasa-arvon toteutuminen sekä mahdollisuuksien mukaan suhteellinen kansallinen tasapaino jäsenmaiden kesken.

a. Secondment -ohjelma

Yli puolet OECD:n asiantuntijapaikoista on määräaikaista, niin sanottuja secondment -paikkoja, jotka jäsenmaat kustantavat vapaaehtoisrahoituksella. Viimeaikaisten järjestön varsinaiseen budjettiin kohdistuvien leikkausten myötä tämän kanavan merkitys on entisestään vahvistunut. Jäsenmaat voivat lähettää ja kustantaa omassa hallinnossaan työskentelevän virkamiehen vuodeksi tai pariksi työskentelemään tiettyyn projektiin sopivalla sektorilla. Virkamiesten valinnassa noudatetaan järjestön yleisiä valintakriteereitä.

b. Nuori asiantuntija -ohjelma

Uransa alussa oleville OECD tarjoaa työskentelymahdollisuuden Nuori asiantuntija -ohjelman (Young Professionals Programme, YPP) puitteissa. Aloituspaiikkojen suhde hakijoiden määrään kuvastaa ohjelman olevan erittäin suosittu ja kilpailtu - vuoden 2008-10 ohjelman 14 aloituspaiikasta kilpaili noin 2500 hakijaa. Käytännössä hakijalta vaaditaan tohtoritason tutkinto (useimmin taloustieteestä) ja jo muutaman vuoden työkokemusta järjestön työohjelman kannalta olennaisilta aloilta. Ohjelman työ-sopimus on kaksivuotinen, minkä jälkeen ohjelman suorittaneilla on erittäin hyvät mahdollisuudet työllistyä OECD:n palvelukseen.

c. Harjoittelu

Korkeakoulussa opiskelevilla on mahdollisuus hakeutua palkattomaan harjoitteluun OECD:n sihteeristöön. Opiskelijan tulee olla kirjoilla kor-

keakoulussa, hyväksyttää sopimus harjoittelusta sekä korkeakoulun että kyseessä olevan OECD:n direktoraatin kanssa ja omata erinomainen englannin tai ranskan kielen taito.

Palkkaus ja muut edut

Kilpailukykyisen palkan lisäksi OECD tarjoaa työntekijöilleen hyvät edut koulutus-, perhe-, ja eläkekorvausten sekä terveydenhuollon osalta. Palkkaustasot jakaantuvat asiantuntijatehtävien (A-taso), hallinnollisen henkilökunnan (B-taso), teknisen henkilökunnan (C-taso) sekä käänös- ja tulkkauksen henkilökunnan (L-taso) välillä seuraavasti:

Taso	Nimike	Aikaisempi työkokemus	Peruspalkka (noin €)
A1	Nuori asiantuntija	1-2 vuotta	3 913
A2-A3	Ekonomisti/asiantuntija/hallintovirkamies	3-5 vuotta	5 001
A4	Vanhempi ekonomisti/asiantuntija/hallintovirkamies	10-15 vuotta	7 171
A5	Divisioonajohtaja	Huomattava kansainvälinen johtamiskokemus	8 304
A6	Apulaisjohtaja	Huomattava kansainvälinen johtamiskokemus	9 814
A7	Osastopäällikkö	Huomattava kansainvälinen johtamiskokemus	10 743
B1-B6	Sihteerit/avustajat/tilastotieteilijät	Tehtävänmukainen	2 219 - 4 474
L1-L5	Käänös- ja tulkkauksen henkilökunta	Tehtävänmukainen	4 140 - 7 583
C	Tekninen henkilökunta	Tehtävänmukainen	

Sihteeristöissä työskentelee tällä hetkellä noin 2500 työntekijää, joista A-tason asiantuntijatehtävissä työskentelee noin 750. A-tason asiantuntijatehtäviä avautuu vuodessa noin 90-100. Suomalaisia sihteeristön asiantuntijatehtävissä vuoden 2009 alussa työskenteli 18. Työsopimukset tehdään pääsääntöisesti määräajaksi, useimmiten 2-3 vuodeksi sisältäen kuuden kuukauden koeajan.

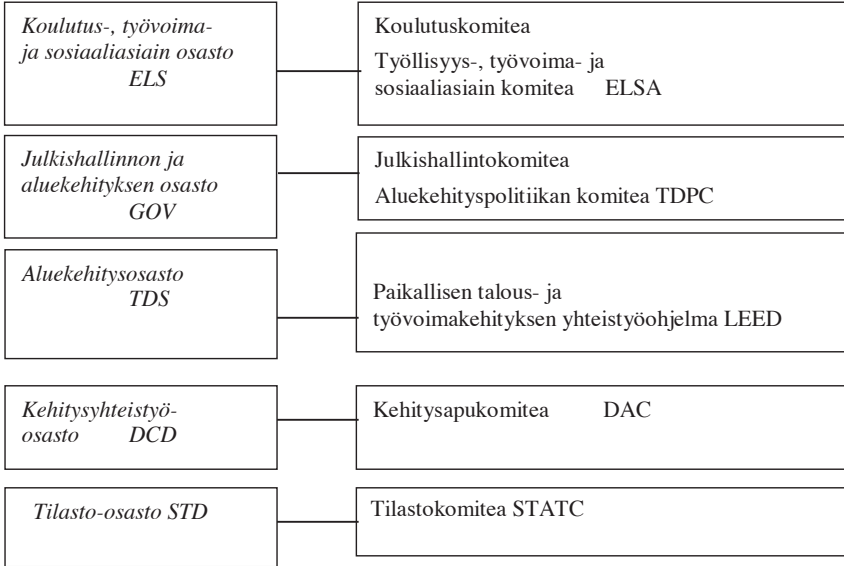
Yksityiskohtaiset tiedot OECD:n valintaprosessista, työehdoista ym. on saatavilla henkilöstöosaston rekrytointisivuilta osoitteessa www.oecd.org/hrm. OECD:n sihteeristöissä avoinna olevat työpaikat löytyvät osoitteesta www.oecd.org/hrm/vacancies.

Liite 2:

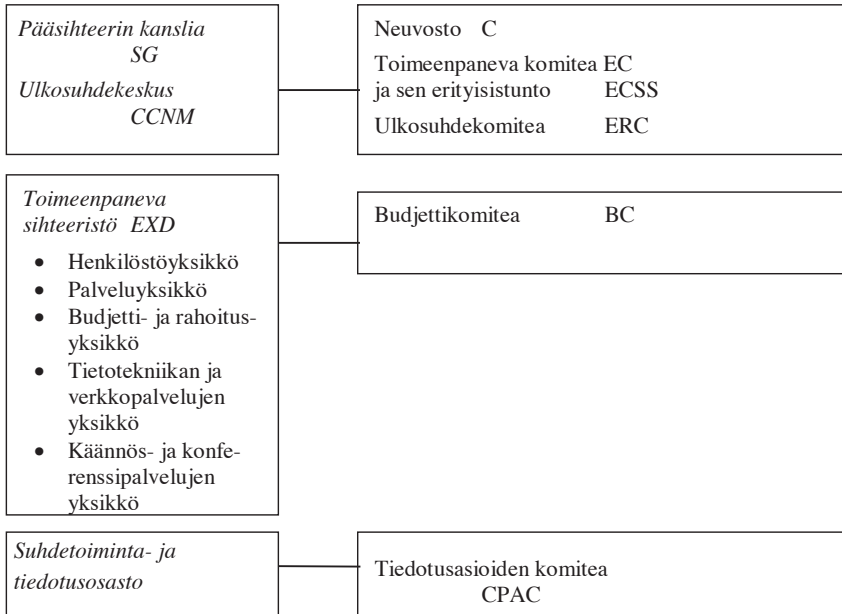
OECD:n keskeiset osastot ja niiden sektoreilla toimivat pääkomiteat

Substanssiosastot:

<i>Kansantalousosasto ECO</i>	Talouspoliittinen komitea EPC Talous- ja kehityskatsauskomitea EDRC
<i>Rahoitus- ja yritysasioiden osasto DAF</i>	Rahoitusmarkkinakomitea CMF Investointikomitea Kilpailukomitea Kuluttajapolitiikan komitea CP Vakuutuskomitea IC Turismikomitea TC
<i>Veropolitiikan ja - hallinnon keskus CTPA</i>	Veroasiain komitea CFA
<i>Kauppa- ja maatalousosasto TAD</i>	Kauppakomitea TC Maatalouskomitea COAG Kalastuskomitea COFI
<i>Tiede-, teknologia- ja teollisuusosasto STI</i>	Tiede- ja teknologiapolitiikan komitea CSTP Informaatio-, tietotekniikka- ja kommunikaatio- politiikan komitea ICCP Teollisuus-, innovaatio- ja yrittäjyyskomitea CIIE Teräskomitea SC
<i>Ympäristöosasto ENV</i>	Ympäristöpolitiikan komitea EPOC

Yleisen hallinnon ja palveluiden osastot:

Liite 3:

OECD:n kaikki komiteat ja työryhmät

COUNCIL NEUVOSTO

- Audit Committee
Tilintarkastuskomitea
- Budget Committee
Budjettikomitea
- Committee on Public Affairs and Communications (CPAC)
Tiedotusasioiden komitea
- Evaluation Committee
Arviointikomitea
- Executive Committee
Toimeenpaneva komitea
- Executive Committee in Special Session (ECSS)
Toimeenpanevan komitean erityisistunto
- External Relations Committee (ERC)
Ulkosuhdekomitea
- Governing Board of the Development Centre
Kehityskeskuksen johtokunta
- Liaison Committee between the Russian Federation and the OECD
Venäjän ja OECD:n yhteyskomitea
- Liaison Committee with international non-governmental organisations
Kansainvälisten järjestöjen yhteyskomitea

- Pension Budget and Reserve Fund Management Board
Eläkerahastojohtokunta

ECONOMIC POLICY TALOUSPOLITIikka

- Economic Policy Committee (EPC)
Talouspoliittinen komitea
 - o Working Party on Short-Term Economic Prospects (STEP)
Lyhyen ajan talousnäkyviä tarkasteleva työryhmä
 - o Working Party No. 1 on Macro-Economic and Structural Policy
Analysis
Makrotalouden ja rakennepolitiikan analyysien työryhmä
 - o Working Party No. 3 on Policies for the Promotion of Better
International Payments Equilibrium
Kansainvälisen rahoitustasapainon ja talouspolitiikan työryhmä
- Economic and Development Review Committee (EDRC)
Talous- ja kehityskatsauskomitea

FINANCIAL, FISCAL AND ENTERPRISE AFFAIRS RAHOITUS-, VEROTUS- JA YRITYSASIAT

- Investment Committee
Investointikomitea
 - o Working Group on Bribery in International Business Transactions
Lahjontaa kansainvälisessä liiketoiminnassa käsittelevä
työryhmä
 - o Working Party of the Investment Committee
Investointikomitean työryhmä
 - o Advisory Group on Co-operation with Non-Members
Ei-jäsenten kanssa tehtävän yhteistyön neuvoo-antava ryhmä
 - o Working Group on International Investment Statistics
Kansainvälisten investointitilastojen työryhmä

- Insurance and Private Pensions Committee (IC)
Vakuutuskomitea
 - o Working Party of Governmental Experts on Insurance
Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta käsittelevä työryhmä
 - o Working Party on Private Pensions
Yksityisiä eläkkeitä käsittelevä työryhmä

- Committee on Financial Markets (CFM)
Rahoitusmarkkinakomitea
 - o Working Party on Financial Statistics
Rahoitustilastotyöryhmä
 - o Working Party on Debt Management
Velanhoidon työryhmä

- Competition Committee
Kilpailukomitea
 - o Working Party No. 2 on Competition and Regulation
Kilpailu ja sääntely -työryhmä
 - o Working Party No. 3 on Co-operation and Enforcement
Kansainvälistä kilpailupoliittista yhteistyötä käsittelevä työryhmä

- Steering Group on Corporate Governance
Hyvän hallintotavan ohjauskomitea
 - o Working Group on Privatisation and Corporate Governance of State
Owned Assets
Valtionomaisuuden hyvän hallintotavan ja yksityistämisen
työryhmä

- Committee on Fiscal Affairs (CFA)
Veroasiain komitea
 - o Joint Meetings of Tax and Environment Experts
Vero- ja ympäristöasiantuntijoiden yhteistyötapaamiset
 - o Working Party No. 1 on Tax Conventions and Related Questions
Verosopimusten ja niihin liittyvien kysymysten työryhmä
 - o Working Party No. 2 on Tax Policy Analysis and Tax Statistics
Veroanalyysien ja verotilastojen työryhmä
 - o Working Party No. 6 on the Taxation of Multinational Enterprises
Monikansallisten yritysten verotusta käsittelevä työryhmä

- o Working Party No. 8 on Tax Avoidance and Evasion
Verotuksen välttämistä ja kiertoa käsittelevä työryhmä
- o Working Party No. 9 on Consumption Taxes
Kulutusveroja käsittelevä työryhmä
- o Forum on Harmful Tax Practices
Haitallisten verokäytäntöjen foorumi
- o Forum on Tax Administration
Verohallinnon foorumi
- o Forum on Harmful Tax Practices
Haitallisen verokäytännön foorumi

TRADE KAUPPA

- Trade Committee (TC)
Kauppakomitea
 - o Global Forum on Trade
Kaupan globaali foorumi
 - o Working Party of the Trade Committee
Kauppakomitean työryhmä
 - o Working Party on Export Credits and Credit Guarantees
Vientiluotto- ja takuuryhmä
 - o Joint Working Party on Agriculture and Trade
Maatalous ja kauppa -yhteistyöryhmä
 - o Joint Working Party on Trade and Environment
Kauppa ja ympäristö -yhteistyöryhmä

SCIENCE, TECHNOLOGY AND INDUSTRY TIEDE, TEKNOLOGIA JA TEOLLISUUS

- Committee for Scientific and Technological Policy (CSTP)
Tiede- ja teknologiapolitiikan komitea
 - o Working Party of National Experts on Science and Technology
Indicators (NESTI)
Kansallisten tiede- ja teknologiaindikaattoriasiantuntijoiden
ryhmä

- o Working Party on Biotechnology
Bioteknologian työryhmä
- o OECD Global Science Forum
Tiedefoorumi
- o Working Party on Innovation and Technology Policy
Innovaatio- ja teknologiapolitiikan työryhmä
- o Working Party on Research Institutions and Human Resources
Tutkimuslaitosten henkilöstökysymysten työryhmä
- o Working Party on Nanotechnology
Nanoteknologian työryhmä

- Committee for Information, Computer and Communications Policy (ICCP)
Informaatio-, tietotekniikka- ja kommunikaatiopolitiikka
 - o Working Party on Communication Infrastructures and Services Policies
Kommunikaatioinfrastruktuurien ja informaatiopalvelupolitiikan työryhmä
 - o Working Party on the Information Economy
Tietotaloustyöryhmä
 - o Working Party on Information Security and Privacy
Tietoturvallisuutta ja yksityisyyden suojaa käsittelevä työryhmä
 - o Working Party on Indicators for the Information Society
Tietoyhteiskunnan indikaattoreita käsittelevä työryhmä

- Committee on Consumer Policy (CP)
Kuluttajapolitiikkakomitea

- Committee on Industry, Innovation and Entrepreneurship (CIIE)
Teollisuus-, innovaatio- ja yrittäjyyskomitea
 - o Working Party on SMEs and Entrepreneurship
PK-yrityksiä ja yrittäjyyttä käsittelevä työryhmä
 - o Working Party on Industry Analysis
Teollisuuden analyysiin keskittyvä työryhmä
 - o Working Party on Globalisation of Industry
Teollisuuden globalisoitumiseen keskittyvä työryhmä
 - o Advisory Expert Group on Innovation in the Software Sector
Ohjelmistotekniikan innovaatioiden neuvoa-antava asiantuntijaryhmä

- o Advisory Expert Group on Sustainable Manufacturing
Kestävän tuotannon neuvoa-antava asiantuntijaryhmä
- Steel Committee (SC)
Teräskomitea
- Council Working Party on Shipbuilding
Neuvoston alainen laivanrakennustyöryhmä
- Tourism Committee (TC)
Turismikomitea

ENVIRONMENT YMPÄRISTÖ

- Environment Policy Committee (EPOC)
Ympäristöpolitiikan komitea
 - o Working Party on Global and Structural Environmental Policies
 - o Globaalien ja rakenteellisten ympäristöpolitiikan työryhmä
 - Working Group on Economic Aspects of Biodiversity
Biodiversiteettityöryhmä
 - o Working Party on National Environmental Policies
Kansallisen ympäristöpolitiikan työryhmä
 - Working Group on Waste Prevention and Recycling
Jätehuoltotyöryhmä
 - Working Group on Transport
Liikennetyöryhmä
- o Working Party on Environmental Performance
Ympäristömaatutkintatyöryhmä
 - Working Group on Environmental Information and Outlooks
Ympäristötiedon ja -ennusteiden työryhmä
- o Working Party on Chemicals, Pesticides and Biotechnology
Kemikaali-, torjunta-aine- ja bioteknologiatyöryhmä
 - Working Group of National Co-ordinators of the Test
Guidelines Programme
Testausohjeistotyöryhmä

- Working Group on Good Laboratory Practice (GLP)
Hyvien laboratorioskäytäntöjen työryhmä
- Working Group on Pesticides
Torjunta-ainetyöryhmä
- Working Group on the Harmonization of Regulatory Oversight in Biotechnology
Bioteknologian sääntelyvalvonnan harmonisoinnin työryhmä
- Working Group on Chemical Accidents
Kemikaalionnettomuuksien työryhmä
- Chemicals Committee
Kemikaalikomitea
- Annex I Expert Group on Climate Change
Annex I -maiden ilmastonmuutosasiantuntijoiden ryhmä
- Joint Working Party on Trade and Environment
Kauppa ja ympäristö -yhteistyöryhmä
- Joint Working Party on Agriculture and the Environment
Maatalous ja ympäristö -yhteistyöryhmä
- Joint Meetings of Tax and Environment Experts
Vero- ja ympäristöasiantuntijoiden yhteistapaamiset

SUSTAINABLE DEVELOPMENT KESTÄVÄ KEHITYS

- Annual Meeting of Sustainable Development Experts (AMSDE) /
OECD Horizontal Programme on Sustainable Development
Vuositainen kestävä kehityksen asiantuntijoiden kokous /
OECD:n horisontaalinen kestävä kehityksen ohjelma
- Round Table on Sustainable Development
Kestävä kehityksen pyöreän pöydän kokoukset

FOOD, AGRICULTURE AND FISHERIES ELINTARVIKE-, MAATALOUS- JA KALASTUSASIAT

- Committee for Agriculture
Maatalouskomitea
 - o Global Forum on Agriculture
 - o Working Party on Agricultural Policies and Markets
Maatalouspolitiikan ja -markkinoiden työryhmä
 - o Joint Working Party on Agriculture and Trade
Maatalous- ja kauppa -työryhmä
 - o Joint Working Party on Agriculture and the Environment
Maatalous- ja ympäristökomitean yhteinen työryhmä
 - o Group on Commodity Markets
 - o Plenary Meeting of the OECD Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables
OECD:n soveltamisohjeisto kansainvälisistä hedelmä- ja vihanneskaupan standardeista
 - o Annual Meeting of Representatives of the National Designated Authorities for the Implementation of the OECD Schemes for the Varietal Certification of Seed Moving in International Trade
OECD:n kansainvälisen siemenkaupan sertifiointijärjestelmä
 - o OECD Scheme for the Certification of Forest Reproductive Material Moving in International Trade
OECD:n ohjeisto metsänviljelyaineiston kansainvälisestä kaupasta
 - o Annual Meetings of Representatives of the National Designated Authorities for the Implementation of the OECD Standard Codes for Official Testing of Agricultural Tractors

- Fisheries Committee
Kalastuskomitea

EDUCATION, EMPLOYMENT, LABOUR AND SOCIAL AFFAIRS OPETUS-, TYÖLLISYYS-, TYÖVOIMA- JA SOSIAALIASIAT

- Employment, Labour and Social Affairs Committee (ELSA)
Työllisyys-, työvoima- ja sosiaaliasiainkomitea
 - o Working Party on Migration
Siirtolaisuustyöryhmä
 - o Working Party on Employment
Työllisyystyöryhmä
 - o Working Party on Social Policy
Sosiaalipolitiikan työryhmä
- Health Committee
Terveyskomitea
- Education Policy Committee
Koulutuskomitea
- Centre for Educational Research and Innovation (CERI)
Koulutustutkimuksen ja innovaatiotoiminnan keskus
 - o CERI Governing Board
Koulutustutkimuksen ja innovaatiotoiminnan keskuksen hallintoneuvosto
 - o INES Strategic Management Group
Koulutusindikaattoriprojektin strateginen johtoryhmä
- Programme for International Student Assessment (PISA)
Koulusaavutusten vertailuhanke
- Programme on Institutional Management in Higher Education (IMHE)
Korkeakoulujen johtamis- ja hallinto-ohjelma
- Programme on Educational Building (PEB)
Koulurakennusohjelma

PUBLIC MANAGEMENT JULKISHALLINTO

- Public Governance Committee
Julkishallinnon komitea
 - Network of Senior E-Government Officials
E-hallinnon verkosto
 - Network of Senior Officials from Centres of Government
Hallitusten keskuskanslioiden verkosto
 - Working Party of Senior Budget Officials
Budjettipäällikköverkosto
 - Public Employment and Management Working Party
Julkisen henkilöstöhallinnon työryhmä
 - Working Party on Regulatory Management and Reform
Sääntelyasioita käsittelevä työryhmä

TERRITORIAL DEVELOPMENT ALUEKEHITYS

- Territorial Development Policy Committee (TDPC)
Aluekehityspolitiikkakomitea
 - Working Party on Territorial Policy in Urban Areas
Kaupunkialueiden aluekehityspolitiikan työryhmä
 - Working Party on Territorial Policy in Rural Areas
Maaseudun aluekehityspolitiikan työryhmä
 - Working Party on Territorial Indicators
Indikaattorityöryhmä

- Co-operative Action Programme on Local Economic and
Employment Development (LEED)
Paikallisen talous- ja työllisyyskehityksen yhteistyöohjelma

DEVELOPMENT CO-OPERATION KEHITYSYHTEISTYÖ

- Development Assistance Committee (DAC)
Kehitysapukomitea
 - o Working Party on Aid Effectiveness and Donor Practices (WP-EFF)
Avun tuloksellisuutta käsittelevä työryhmä
 - o Working Party on Statistics (WP-STAT)
Tilastotyöryhmä
 - o Network on Development Evaluation
Evaluointiverkosto
 - o Network on Gender Equality (GENDERNET)
Sukupuolten välistä tasa-arvoa käsittelevä verkosto
 - o Network on Environment and Development Co-operation (ENVIRONET)
Ympäristökysymyksiä kehitysyhteistyössä käsittelevä verkosto
- o Network on Poverty Reduction (POVNET)
Köyhyyden vähentämistä käsittelevä verkosto
- o Network on Governance (GOVNET)
Hyvää hallintoa käsittelevä verkosto
- o International Network on Conflict and Fragility (INCAF)
Konflikteja ja hauraita valtioita käsittelevä kansainvälinen verkosto

DEVELOPMENT CLUSTER KEHITYSKLUSTERI

- Development Assistance Committee (DAC) / Development Co-operation Directorate (DCD)
Kehitysapukomitea / Kehitysyhteistyöosasto
- Development Centre
Kehityskeskus
- Sahel and West Africa Club
Sahelin ja Länsi-Afrikan klubi
- Centre for Co-operation with Non-Members
Ulkosuhdekeskus
- Africa Partnership Forum Support Unit
Afrikka-kumppanuusfoorumin tukiyksikkö
- Partnership for Democratic Governance Advisory Unit
Demokraattisen hallinnon kumppanuusaloitteen tukiyksikkö
- Heiligendamm Process Support Unit
Heiligendamm-prosessin tukiyksikkö

STATISTICS TILASTOTYÖ

- Tilastokomitea (STATC)

INTERNATIONAL ENERGY AGENCY (IEA) KANSAINVÄLINEN ENERGIAJÄRJESTÖ

- IEA Governing Board
IEA:n hallintoneuvosto
- Standing Group on Emergency Questions
Kriisivalmiutta käsittelevä ryhmä
- Standing Group on the Oil Market
Öljymarkkinoita käsittelevä ryhmä
- Standing Group on Long-term Co-operation
Pitkän aikavälin yhteistyötä käsittelevä työryhmä
- Standing Group on Global Energy Dialogue
Globaaleiden energiakysymysten työryhmä
- Committee on Energy Research and Technology (CERT)
Energiatutkimus- ja teknologiakomitea
 - o Working Party on Energy End-Use Technologies
Energian loppukäyttöön liittyvää teknologiaa käsittelevä työryhmä
Working Party on Fossil Fuels
Fossiilisia polttoaineita käsittelevä työryhmä
 - o Working Party on Renewable Energy Technologies
Uusiintuviin energialähteisiin liittyvää teknologiaa käsittelevä työryhmä
 - o Fusion Power Co-ordinating Committee
(Fusion Working Party)
- Committee on Budget and Expenditure
Budjettikomitea
- Industry Advisory Board
Teollisuuden neuvottelukunta
- Coal Industry Advisory Board
Hiiliteollisuuden neuvottelukunta

OECD NUCLEAR ENERGY AGENCY (NEA) KANSAINVÄLINEN YDINENERGIAJÄRJESTÖ

- Steering Committee for Nuclear Energy
Ydinenergian ohjauskomitea
- Committee on Radiation Protection and Public Health (CRPPH)
Säteilyturvallisuuteen ja terveyteen liittyviä asioita käsittelevä komitea
 - Working Party on Nuclear Emergency Matters (INEX)
Ydinenergiaan liittyviä valmiusasioita käsittelevä työryhmä
 - Information System on Occupation Exposure (ISOE)
- Radioactive Waste Management Committee (RWMC)
Radioaktiivisen jätteen hallinnointikomitea
 - Forum on Stakeholder Confidence (FSC)
 - Integration Group for the Safety Case (IGSC)
 - Working Group on Decommissioning and Dismantling (WPDD)
- Committee on the Safety of Nuclear Installations (CSNI)
Laitteistoturvallisuuden komitea
 - Working Group on Risk Assessment (WGRISK)
 - Working Group on Analysis and Management of Accidents (GAMA)
 - Working Group on Integrity of Components and Structures (IAGE)
 - Working Group on Operation Experiences (WGOE)
- Committee on Nuclear Regulatory Activities (CNRA)
 - Working Group on Inspection Practices
- Nuclear Law Committee (NLC)
Ydinenergiainsäädäntökomitea
- Committee for Technical and Economic Studies on Nuclear Energy Development and the Fuel Cycle (NDC)
 - Joint NEA/IAEA Group on Uranium

- Nuclear Science Committee
 - Working Party on International Nuclear Data Evaluation Co-operation (WPEC)
 - Working Party on Physics of Plutonium Fuel and Innovative Fuel Cycles (WPPR)
 - Working Party on Scientific Issues in Partitioning and Transmutation (WPPT)
 - Working Party on Nuclear Criticality Safety (WPNCS)

MUUT ELIMET

- Business and Industry Advisory Committee (BIAC)
Liike-elämän ja teollisuuden neuvoa-antava komitea
- Trade Union Advisory Committee (TUAC)
Ammattiyhdistysliikkeen neuvoa-antava komitea

OECD:
www.oecd.org

Suomen OECD-edustusto:
www.finoecd.org

ULKOASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA

6 / 2009

ISSN 0358-1489
ISBN: 978-951-724-761-0